

"ESSENTIALLY" ABOVE & BEYOND!

BS"D • Vo. 3 | Issue 18 | No. 117 • MONSEY: Candle Lighting - 4:43 • Shabbos Ends - 6:15 (72 min past shkiah) • January 23, 2020 • 10 Shevat, 5781

רס התורה

DIVREI TORAH FREELY PRINTED & DISTRIBUTED BY RAMAPOST

"בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"

PARSHAS **BO**

ENGLISH
DIVREI TORAH

ANFEI EREZ • TIV HAKEHILA • SHVILEI PINCHAS • AREIVIM
MIZMOR L'DOVID • PENINIM • PARSHA PSHETEL • MIGDAL OHR

TAKE 10% OFF
AN EXTRA
WITH COUPON CODE AD10OFF

A COLLECTION OF TORAH THOUGHTS BY

Rabbi Chaim Z. Levitan

ענפי ארז

בס"ד

פרשת בא

י' שבט תשפ"א VOL. 1 / ISSUE 70

Parshas Bo details the final three Makkos that finally convince Pharaoh of his mistake. As we were always told, the Gimatria of בא is three, which helps us memorize how many Makkos there are in each Parsha. We look back at the Makkos as a unit of Nissim that Hashem did to teach us, and the world, that He is the creator and can manipulate His creations at will. The Mitzvah that Kadosh Baruch Hu commands us to do is to pass on our Emunah to the next generation - והגדת לבנך ביום ההוא לאמר - (Shemos 13:8) - teach them all of the Nissim, Makkah after Makkah, of miraculous incidents with laser-like accuracy targeting only what was needed. The Ohr Hachaim wonders, being that the Mitzvah of הגדה is ONLY AT NIGHT in the presence of Matzah and Marror, why does the Pasuk assign the moment of transmitting the Mesorah to ביום ההוא, to the daytime? He suggests, ואולי, to include that the night of ולילה ביום יאיר was as bright as daylight - (Tehilim 139:12) - as EVEN that נס is to be included in the Mitzvah of סיפור.

We also need to include, based on my thinking, a Nes that leapt off the pages of the Chumash at me this year. We all know how masters treat their servants, from the history of the world in general. The Pesukim and Chazal teach us how the Mitzriyim treated us in our servitude in מצרים. Back breaking work, bathing in our blood, physically and psychologically and then taking our newborn babies and throwing them, undoubtedly mercilessly, into the sea. Even without too much imagination, we can visualize the animosity and the revolting, beastlike nature of "something" that could do that. We have, sadly, seen pictures and heard stories in our time of such ferocious savagery.

All this makes us marvel at what, if I had a vote, would count it as the eleventh "Nes". Hashem promises that we would find חן in the eyes of Mitzrayim - (3:21), (11:3), (12:36), and obviously we did. The kind of חן that when we asked to "borrow" their silver and gold - it worked - we cleaned them out (in the words of Chazal). These same slave masters somehow developed a soft hearted approach to their oppressed slaves. The image that I imagine is, the same low-life who would throw a beer bottle at you while riding by on his camel, would now happily lend you his championship soccer jersey. Astonishing! It is also amazing that the Pasuk (11:2) calls them "our friends" - וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי - וזהב. Mefarshim wonder how the Mitzriyim earned the title of רעהו, a description that is usually reserved only for Yidden.

Rabeinu Bachya explains this with a Chidush. Before מותן תורה, EVERYONE was a רעהו (still had a chance to enlist as Hashem's servants) but after they refused to accept the Torah, the title of אחי ורעי (Tehilim 122:8) was reserved "בעם ישראל בלבד". Rav S.R. Hirsh takes another approach. These are his words (11:12): "The people had just proven their moral worth in a most brilliant manner...for three days all the possessions of the Egyptians had lain unprotected in their homes. But no Jew took advantage of this opportunity for revenge; no Jew touched an Egyptian or even the least of his possessions...that G-d caused the Egyptians to comprehend the moral greatness of this people...at last overcame the antipathy they had felt for the Hebrews." Our behavior during חורש, being honest and Ehrlich when we could have had an encyclopedia of excuses, earned respect, earned us a

-1-

MOSDOS ZICHRON EREZ was established in 2005 under the leadership of Rav Chaim Zev Levitan and is dedicated to older Bais Medrash bochurim who have chosen to pursue the path of Zevulun while rooted in the tents of Yissachor. B"H they have had great siyata d'shmaya in enabling these bochurim to shteig and face the world as real Bnei Torah. Rav Levitan's reputation in the chinuch field and his warm and caring personality have led to the tremendous hatzlocho of this wonderful mosod.

For more information please visit WWW.ZICHRONEREZ.COM

RAMAPOST
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

לזכות רפואה שלמה: מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה
אברהם יהודה בן שרה רבקה ומתתיהו ישעיהו בן חנה חניקה

רם התורה

dimension of רעהו coming from the side of מצרים.

The Netziv (Ha'amek Davar 11:2) follows a similar approach, but says an astounding חידוש. The Mitzriyim felt a level of brotherhood to the Yiden because during the first three days of חושך, they could not budge; not up or down, certainly not in any direction. How did they fast for three days? THE YIDEN FED THEM - הושיטו להם מזון וכל ההכרחי - and that is how we found favor in their eyes. הפלא ופלא!

What a lesson! By being honest and upstanding, by showing Mentchlichkeit can turn even small people, who Chazal refer to as חמורים, to recognize greatness and maybe even change their pre-existing animosity. The words of the Netziv should resonate with us now more than ever. Some of us probably heard one of the מכשפות, one of "our cousins", who was elected by mental midgets to a government position, complaining that Israel does not give vaccines to West Bank inhabitants because they are an apartheid State etc.. How are they supposed to have the strength to send balloons to set fires? She also seemed to have forgotten that the "religious leaders" Paskened that its forbidden to use anything from the U.S or Israel. How many people will believe her propaganda instead of believing the steady influx - secretly - of "cousin" patients being treated in our racist hospitals? Our entire country needs to become more aware of the insidious power of SHEKER.

B'H we've learned three ways to understand the Pesukim - all of which accept that the bond of רעהו existed between us and Mitzrayim. The Vilna Gaon (Kol Eliyahu, פנינים משולחן הגר"א based on Rashi (12:35) takes a different approach. ובני ישראל עשו כדבר - Rashi explains - משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות

to mean as he said to them in Mitzrayim, "man shall ask from his neighbor etc.", which seems superfluous since those are the very next words in the Pasuk. Explains the Gaon that in order for that חן to exist, we Yiden had to do חסד WITH EACH OTHER to create an environment of עולם חסד יבנה, which then would even spill over to our captors the Mitzriyim. Indeed, they felt the חן, which allowed them to "lend" all their wealth to us. The Gaon learns that NEVER MEANT the Egyptians, but it meant us - אחי ורעי.

So what can we take from this? Especially those who think you're back in Yeshiva/school in a Chumash class? The thing that makes us all brothers is the Torah - even those estranged and factually distant from Sinai - were still taught the Torah by a Malach and despite where they are, are still לעשותו. I always tell Talmidim as they are about to enter "the Parsha" that they have to COMMAND respect and not DEMAND it, and every relationship needs respect at its core (said with the hope that it will keep them in line). Be honest, be Ehrlich to others - and to yourself. Don't forget who your brothers and sisters are and treat them with kindness.

May Hashem again end the darkness of this Galus like the one that ended in daylight כיום יאיר and we should be Zocheh to see it. במהרה.

Among those who are מצפים לישועה.

אמין דאפכה
חיים טובים ואיתן

טיב הקהילה

בס"ד
'נ"ל ע"י קהילת שבת בני ד'

בנשיאות מורנוהר"ר צ'ר' גמליאל רבינוביץ שליט"א

English Edition

Bo
5781

No.
551.449

טיב המערכת

בעבור זה עשה ה' לי – Because of this Hashem did for me

A childless couple waited many years to have a child. After years of anticipation, the moment that they had waited for arrived. Excitedly, they went to the hospital with the hope of coming home with a healthy, happy baby. When they arrived at the hospital, the doctors informed them that the mother's life was in danger. It would not be possible to save the life of both mother baby, only one would survive. The doctors began discussing it among themselves and they did not know what they should do. The question was asked of the *Gedolei HaDor* and they ruled that the mother is the only one who could answer decide the dilemma. When they came to ask the mother, she said that she has no reason to continue living without children, and therefore, she decided that it would be better that the baby live. However, she had but one request. When the boy would reach Bar Mitzvah, he should go to his mother's grave and say Kaddish. And so, with much pain, right after giving birth the mother passed away, only seeing her baby for just a few minutes.

Over the years the boy heard his father tell him his mother's request many times, that he has to go to his mother's grave to say Kaddish. But to his father's great dismay, when the boy turned thirteen, he threw off the yoke of Torah and did not want to fulfill her request – the last request of his mother who died and gave him life as a gift, how sad was this!

'And you shall tell your son on that day, saying, 'It is on account of this that Hashem did for me when I left Egypt' (13:8). Rashi explains, 'On account of this – so that I will fulfill His commandments such as the *karban pesach*, matzah, and the bitter herbs. Hashem did for me – the Torah has alluded to the response to the wicked son, as if to say, "Hashem did for me but not for you, for had you been there you would not have been worthy of being redeemed."' HaKadosh Baruch Hu expressly tells us, 'I took you out in order that you serve Me and keep My mitzvos.' And to the wicked one who does not want to keep the mitzvos, we expressly tell him, 'Had you been there you would not have been worthy to be redeemed'. We must remember this when we keep the mitzvos, that it is for this that HaKadosh Baruch Hu took us out of Egypt. As we say in the Haggadah, 'אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו, 'אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו' – 'Had HaKadosh Baruch Hu not taken our ancestors out of Egypt, we, our children and grandchildren would be subjugated'. Every father and mother must train their children, that this is the purpose of life, it is because of this Hashem did for me when I left Egypt.

- Tiv HaTorah - Bo

טיב ההשגחה

'Root canal' – 'טיפול שורש'

My oldest son is enclosed in a bubble in a large yeshiva far from home and he is dedicated to his learning. One day he called me complaining of a painful toothache, and because of his suffering he did not know what to do or where to go. Since they are not allowed to go home from the bubble, one of the administrators directed him to *Kupat Cholim* for treatment by a good, reliable dentist.

After the treatment, my son called me to tell me this *hashgacha*: "When I sat in the dentist chair, they took an x-ray of my mouth. The dentist saw the results of the x-ray and concerned, told me, "You need to have a root canal, now!!!"

"I looked up to Heaven and said to myself, 'Ribono shel olam, I know that everything is for the best, and everything in this world is measure for measure and if the dentist says I need root canal it is because I did something wrong with my mouth, either *lashan hara* or gossip. I accept upon myself from now on to be strong to guard my mouth from speaking *lashan hara* or gossip.' I had just finished speaking when the dental assistant came in, looked at the x-ray and she told the dentist, "Why root canal?! There is still enough enamel to just fill the cavity, why make him suffer!!!" The dentist looked at the x-ray again and admitted he did not look so carefully. The dentist did his job, and I thanked Hashem as I alone knew the true reason for the change in treatment. This was not the negligence of the dentist, but rather, the correction of the root of the issue." ל.י.

'Warming Father' – 'חימום מאבא'

Father was sick with corona, and in order for him to breath without infecting the family, he took his things and went to a friend's apartment which was vacant most of the year. I already had corona, so I was put to holy service, and I brought Father food, clothes, and his needs. On one of the visits, I asked how could I help? Father said that he is always cold, and he cannot warm up. Just then I remembered that I bought an electric heating pad at the pharmacy for the house that warms in minutes. No one at home knew that I bought it. I hurried down to the car and brought the heating pad to Father who was pleased, and it was just what he needed. I told him the *hashgacha* of the matter, and he was pleased how Hashem had not removed the *hashgacha* from him for a moment. Whatever one needs is provided with the kindness of Hashem.

כ.ה.

חובת התפילה על צער השכינה
The obligation of prayer for the pain of
the Shechina

ויאמר משה כה אמר ה' כחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים: (יא:ד)
And Moshe said, "So said Hashem, 'At midnight I shall go out in
the midst of Egypt'" (11:4)

Our Torah is eternal, and when it describes events that happened to our holy ancestors, it is incumbent on us to understand that aside from the simple story, there are hints hidden in the words that teach the Jew his obligation for the present and the future. The word 'Torah' comes from 'horah' meaning to teach, as this is its nature, that every word teaches the path that we must walk on. Since this is so, the question arises, what is this *posuk* teaching us? That is, what do we see hear aside from the simple narrative which relates the news of 'Makkas Bechoros' – the plague of the firstborn – which was imminent?

There is a great teaching here, but we must first preface it with that which is brought down in the holy *seforim*, that all distress that comes to people is only the result of the distress of the Shechina since HaKadosh Baruch Hu and Israel are one. Therefore, this pain is also expressed in their souls, and all the distress and pain is equal as if the Shechina itself was afflicted. Therefore, it is incumbent on the person to consider and comprehend which pain above corresponds to his pain below, and his heart is aroused to pray for that very pain in the Shechina, or to correct the actions that cause this pain, then automatically his personal pain will also be corrected.

The truth of the matter is that the distress of the Shechina also causes the person to act as the holy Arizal mentions (Sha'ar HaKavanos Perek 6) that when Israel keeps the mitzvot, they elevate the holy Shechina to endless celestial worlds, and if *chas v'shalom* they stumble and transgress the word of Hashem they cause the Shechina to be lowered as it were, to low places *Rachmana litalan*. Perhaps this is due to the reason we have already mentioned that HaKadosh Baruch Hu and Israel are one, therefore the demotion and elevation of the Shechina corresponds to their demotion and elevation.

Like the words of the Ari HaKadosh perhaps we can mention the way Rebbe Shimon bar Yochai said in his *Tikkun* (Tikkuna Shesisaah page 22): Woe to them, to people that HaKadosh Baruch Hu is exiled in *gallus* and their release is in their hands as it depends on their doing complete Teshuva. It emerges from his words that when the person sins it causes pain to the Shechina, but he also has the power to break free from the shackles of distress.

This is also the language of the Alshich HaKadosh in his *kinnah* 'אני' 'I sinned, and He is bound in sparks'. The only reason for the pain of HaKadosh Baruch Hu is the sins of the people of His nation *Rahmana litzlan*, since their demotion is also His demotion, as it were. And when they shake themselves off from their downfall and they focus on repenting for their flaws, this arouses a great correction for the Shechina.

In light of what we have said, these words are hinted at in the *posuk* before us. It would have been more appropriate for Moshe to say 'כ' אמר ה' כחצות הלילה אצא בתוך מצרים' – 'So said Hashem, "At midnight I am going out in the midst of Egypt"', since Moshe was speaking about the future events that will happen to Pharaoh and Egypt, if so then Moshe should have spoken in the future tense, and not in the present, 'I shall go out'. This means that aside from the obvious meaning of the *posuk* referring to the present to set the time of midnight to go out in the midst of Egypt.

When people stumble with sin, they beget the encrustations and climate of Egypt *Rachmana litzlan*, which unfortunately tests HaKadosh Baruch Hu, as if He were imprisoned in Egypt, as it were. But when 'chatzos' [midnight] arrives and *Bnei Yisrael* weep for the distress of the Shechina, this corrects the flaw caused by their sins and the result is they break free the shackles of the holy Shechina, as it were. Then HaKadosh Baruch Hu goes out in the midst of Egypt, that is, the power of sanctity [Kedusha] overpowers the encrustations of impurity [tumah] until HaKadosh Baruch Hu goes among them free of the encrustations. Until now, the Shechina was bound with shackles of sparks and the encrustations roamed freely, but with the power of Teshuva and Tefillah HaKadosh Baruch Hu removed the shackles from the Shechina and put them on the encrustations, which prevented them from doing anything. When HaKadosh Baruch Hu leaves the pangs of Egypt, since the person prayed for the pains of Yisbarach, he too leaves the pangs of his aggravation, since the pain below is linked to the pain of above.

This is the great benefit of 'getting up at midnight' [*kimas chatzos*], as this returns the crown to the One Whose Glory is His. This stems from the awareness that we are guilty of His pain, as it were, for the sins of our ancestors caused His exile, and we with our sins prolong its duration *Rachmana litzlan*. Therefore, we pray for His redemption since we caused it. However, we believe the words of our holy Rabbis who testified that HaKadosh Baruch Hu desires our Tefillos, in fact, He desires and anticipates when the pure prayer of a Jew, who glorifies His Name Yisbarach will reach Him, for the power of Tefillos releases Him from the shackles of His exile.

It is fitting to quote the *sefer* 'Sur Meirah V'Asei Tov' (Introduction and Derech L'Eis HaChaim) that if a person accustoms himself to get up at midnight, he will purify himself in this matter more than thousands of fasts.

However, it is important to remember that when a person weeps for the pain and exile of the holy Shechina, he should not do it because his soul is bitter from his various distresses which causes him to long for the end of the exile. He wants to be saved from the times that are troubling him. Rather, he must focus all his energy on the exile of holy Shechina, out of his abundance of love for Hashem Yisbarach, without mixing in any personal distress. As we say in Shemona Esrei in the beracha of 'את צמח דוד' – 'כי לישועתך קווינו כל היום' – 'for we hope for Your salvation all day', that is, we hope for the salvation of Hashem Yisbarach all day, and not for own salvation.

If he focuses only on his own salvation, then we lose our daily worth, still, 'we hope for Your salvation all day', for we are the trusted children of Hashem Yisbarach and our entire focus is to redeem the holy Shechina and exalt its Glory in the entire world.

As we have mentioned, when a person prays for distress, he should forego his personal salvation, for as we have said, all the distress that happens to the person is a result of the distress of the Shechina. Once his heart is aroused for this, then all his distresses will work out for the best, therefore, he should exert all his effort only on the distress of the Shechina.

To subscribe to the English edition
Please send an email to shmuel191@msn.com

The Tefillin shel Yad Sit Opposite the Heart to Subdue the Yetzer of Immorality the Tefillin shel Rosh Sit Opposite the Brain to Subdue the Yetzer of Avodah Zarah

In this week's parsha, parshas Bo, we will focus on the mitzvah of tefillin, a mitzvah that we perform daily with the exception of Shabbasos and Yamim Tovim. It is written (Shemos 13, 9): **וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ כִּי בִיד חֲזָקָה הוֹצִיאָךְ מִצְרָיִם**—and it will be for you a sign on your hand and for a remembrance between your eyes, so that Hashem's Torah may be in your mouth, for with a strong hand Hashem took you out of Egypt. Our blessed sages deduce from this passuk (Kiddushin 35a): **"הוֹקְשָׁה כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה לְתַפִּילִין"**—the entire Torah is compared to tefillin. We will endeavor to explain the deeper connection between the mitzvah of tefillin and the entire Torah.

To shed some light on the topic, we will introduce the sacred words of the Rambam (Hilchos Tefillin 4, 25). He discusses at length the sanctity of the tefillin. Hence, it behooves every Jew to study his profound words and review them regularly, especially before donning the tefillin. Here are his magnificent words: **"קְדוּשַׁת תַּפִּילִין קְדוּשַׁת גְּדוּלָּה הִיא, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהַתַּפִּילִין בְּרָאשׁוֹ שֶׁל אָדָם וְעַל זְרוּעוֹ הוּא עֲנִיו וִירָא שָׁמַיִם, וְאִינוֹ נִמְשָׁךְ בְּשַׁחוּק וּבְשִׂיחָה בְּטִילָה, וְאִינוֹ מַהֲרֵר מַחֲשָׁבוֹת רְעוּת, אֲלֵא מִפְּנֵה לְכוּ בְּדַבְרֵי הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק, לְפִיכָּךְ צָרִיךְ אָדָם לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִיוֹת עָלָיו כָּל הַיּוֹם שְׂמֻצּוֹתָיו כִּךְ הִיא. אָמְרוּ עָלָיו עַל רַב תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבִּינוֹ הַקְדוּשׁ, שֶׁכָּל יָמָיו לֹא רָאוּהוּ שֶׁהֵלֵךְ אַרְבַּע אֲמוֹת בְּלֹא תּוֹרָה אוֹ בְּלֹא צִיצִית אוֹ בְּלֹא תַפִּילִין."** The sanctity of tefillin is very great. As long as a person is wearing tefillin on his head and arm, he will be humble and God-fearing and will not be drawn to frivolity or meaningless chatter. He will not contemplate evil thoughts, but rather he will focus his heart on worthwhile and righteous endeavors. Therefore, one should strive to keep them on all day long—that is the proper way to perform this mitzvah. It was said of Rav, the disciple of Rabeinu Hakadosh, that he was never seen walking four cubits without Torah, or without Tzitzis, or without tefillin.

Where did the Rambam learn this tremendous chiddush from? A simple understanding of the Rambam can be gleaned

from what the michaber writes in the Shulchan Aruch (O.C. 25, 5): **"יְכוּיִן בְּהִנָּחָתָם, שְׂצוֹנוֹ הַקֵּב"ה לְהַנִּיחַ אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת אֵלּוּ, שִׁישׁ בָּהֶם יַחֲדָה שְׁמוֹ: 5) וְיִצְיָאָתָם מִצְרַיִם, עַל הַזְרוּעַ כְּנֶגֶד הַלֵּב וְעַל הָרֹאשׁ כְּנֶגֶד הַמוֹחַ, כְּדֵי שֶׁנִּזְכֹּר נִסִּים וּנְפִלְאוֹת שַׁעֲשֻׁעֵי עַמּוּנוֹ, שֶׁהֵם מוֹרִים עַל יַחֲדוּדוֹ, וְאִשְׁרֵי לֹא הִכָּח וְהִמְמַשְׁלָה בְּעִלְיוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כְּרָצוֹנוֹ, וְיִשְׁתַּעֲבֹד לְהַקֵּב"ה הַנִּשְׁמָה שֶׁהִיא בַּמוֹחַ, וְגַם הַלֵּב שֶׁהוּא עֵיקָר הַתְּאוּוֹת וְהַמַּחֲשָׁבוֹת, וְכֵן יִזְכֹּר הַבּוֹרָא וְיִמְעִיט הַנְּאוּתוֹ."** When donning them, one should focus on the fact that HKB"H commanded us to place these four passages—that discuss the uniqueness of His name and the exodus from Mitzrayim—on the arm opposite the heart and on the head opposite the brain, so that we will remember the miracles and wonders that He performed on our behalf. They demonstrate His oneness and the fact that He possesses the power and dominion in the upper realms and in the lower realms to do with them as He pleases. Furthermore, we should subjugate to HKB"H the neshamah in the brain and, also, the heart, which is the main source of desires and thoughts. Thus, one will have the Creator in mind and will minimize his earthly pleasures.

In this context, the Rambam's assertion is understood very nicely. When a Jewish man fulfills the mitzvah of donning tefillin—on his arm and head—with this amazing, proper kavanah (focus and intent)—to subjugate all of his desires and thoughts, with his neshamah and all of his senses and power, to serve the blessed Almighty—he sanctifies his entire body—his 248 limbs and 365 sinews.

"And they will fear you" Refers to the Tefillin shel Rosh

To expand our understanding of this mitzvah, we will now refer to an elucidation in the Gemara (Menachos 35b) related to a passuk in parshas Ki Savo (Devarim 28, 10): **"וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי: 10) שֶׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וִירָאוּ מִמֶּךָ, תִּנְיָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אֹמֵר, אֵלּוּ תַפִּילִין שֶׁבְּרָאשׁ"**

then all the peoples of the earth will see that the name of Hashem is proclaimed upon you, and they will fear you. It was taught in a Baraisa: Rabbi Eliezer the Great says: These are the tefillin worn on the head. The Ba'al HaTurim (Devarim 28, 10) writes that the tefillin shel rosh are alluded to by the words of the passuk: ש"ם י"י נקרא—their first letters spell ש"י, referring to the "shin" of the tefillin (shel rosh). Preceding him, Rabeinu Bachaye wrote: The letter "shin" is imprinted here as dictated by a halachah transmitted to Moshe at Sinai. Thus, it is as if the passuk says: "Then all the peoples of the earth will see that the "shin" is upon you, and they will fear you. (Translator's note: He replaces the words ש"ם י"י נקרא in the passuk with the word "shin.")

Hence, it behooves us to consider several questions raised by the commentaries: (1) What is so special about the tefillin she rosh? Why does it instill fear and awe in the hearts of the nations of the world more so than the tefillin shel yad? (2) Why are the nations of the world in awe of the letter "shin" embossed on the tefillin shel rosh? With regards to this second question, Rashi (Menachos 35b) propounds that it is because the tefillin shel rosh contain the majority of the sacred name "shin-dalet-yud."

To explain Rashi's comment, we will refer to another Gemara (Shabbas 62a): אמר אביי שי"ן של תפילין הלכה למשה מסיני, ואמר אביי דל"ת: של תפילין הלכה למשה מסיני. In other words, a halachah to Moshe from Sinai dictates that the exterior surface of the tefillin shel rosh, both on the right side and the left side, be creased to form a "shin"; the straps of the tefillin shel rosh are knotted in back to form the letter "dalet"; additionally, the strap of the tefillin shel yad is knotted in the form of the letter "yud." Together, they combine to spell the name ש"ד.

Thus, we can understand Rashi's comment. Since two of the three letters of the name « —the "shin" and the "dalet"—are associated with the tefillin shel rosh, he writes that the majority of the name is found on the tefillin shel rosh—and this is what inspires fear and awe in the hearts of the other nations of the world. In truth, however, this is not exactly what the passuk says. It says: "Then all the peoples of the earth will see that the name Havaya is proclaimed upon you, and they will fear you." According to the passuk, it is the name Havaya that they see and fills them with fear. So, how are we to justify Rashi's comment that they see the majority of the name « ?

Additionally, it behooves us to examine what Tosafos (Menachos 35a) write, citing a concise essay on Hilchos tefillin

known as Shimushah Rabbah, which coincides with the ruling of the halachah in the Shulchan Aruch (O.C. 32, 42): The "shin" of the tefillin is mandated by a halachah transmitted to Moshe at Sinai. One should make in the leather of the housing of the shel rosh a sort of "shin" that protrudes from the creases of the leather—one on its right and one on its left. We will endeavor to explain the requirement to emboss a letter "shin" on both sides of the tefillin shel rosh.

The Name ש"ד Wards Off the External Evil Forces

To explain all of these issues, we will refer to the accepted Jewish minhag to inscribe on the outside of the parchment of the mezuzah the name ש"ד. The source for this minhag is found in the Rambam (Hilchos Mezuzah 5, 4): מנהג פשוט שכותבים על המזוזה מבחוץ כנגד הריוח שבין פרשה לפרשה שדי. It is a common custom to write Shaddai on the outside of a mezuzah opposite the empty space left between the two passages. The Tur (Y.D. 288) writes something similar in the name of his esteemed father, the Rosh.

According to the Beis Yosef, the source for this practice is the Zohar hakadosh (Vaeschanan 266a): בשעה שכווחות הרעים מתקרבים לפתח ביתו של אדם, הם זוקפים את ראשם ומסתכלים בשם הקדוש הנראה מבחוץ, שהוא שם ש"ד השולט על כולם, ממנו יראים ובורחים, ואינם מתקרבים לפתח ביתו. When the forces of evil approach the doorway of a man's house, they straighten their heads and gaze upon the holy name that appears on the outside—namely, the name ש"ד that controls all of them. They are afraid of it, and they flee; and they do not come closer to the man's house.

Concerning this custom, the Rama writes in Darkei Moshe (ibid. 3) in the name of the Kol Bo (90): מה שנהגו לכתוב זה השם יותר: משאר שמות, מפני ששם זה נוטריקון שומר דירת ישראל—the reason it is customary to write this name in preference to other names is because this name is an acronym for שומר דירת ישראל—guardian of the Jewish home. In the writings of the Arizal, it states that ש"ד is an acronym for שומר דלתות ישראל—guardian of the doors of Yisrael.

We find the following incredible passage in the Zohar hakadosh (Vaeschanan 263b): There is a demon that hangs out near a person's doorway; it has permission to harm. It stands on the left side of the doorway. When a man looks up and sees the secret name of his Master on the right side of the doorway and utters it, the demon is unable to cause him harm. In the gloss Nitzotzei Orot on the Zohar (ibid. 4), the Chida writes in the name of the Arizal (Zohar HaRakia) that this

passage in the Zohar is referring to the name שד"י that is inscribed on the outside of the mezuzah.

In this manner, we can reconcile Rashi's comment that the nations of the world fear the tefillin shel rosh, because the majority of the name שד"י appears on it. Now, we have a fundamental principle (Nazir 42a): "רובו ככולו מדאורייתא"—according to Torah law, a majority of something possesses the status of a whole. Therefore, when the people of the seventy nations of the world, who are under the supervision of the seventy ministering angels, see the name שד"י associated with the tefillin shel rosh—the name that wards off the forces of tumah—they are struck with fear and awe. Furthermore, since we always don the tefillin she yad prior to the shel rosh, when we don the shel rosh, we are actually completing the name שד"י. Therefore, seeing the complete name שד"י fills them with fear.

The Yetzer of Avodah Zarah and the Yetzer of "Arayos" Encompass All the Aveiros

Following this enchanting path, we will proceed to explain why HKB"H instructed Moshe at Sinai to place the letters of the name שד"י on the tefillin shel yad and shel rosh. We will rely on an important principle that we learn from the impeccable teachings of the Maharal of Prague, zy"a. He writes that there are two types of yetzer hara in the world—one related to avodah zarah and one related to "Arayos"—sexual immorality. They are accountable for all sins and iniquities. All intellectual aberrations stem from the yetzer hara of avodah zarah, which is a denial of the G-d of Yisrael; whereas, all aberrations in matters of desires and lusts for the senseless pursuits of Olam HaZeh stem from the yetzer of "Arayos."

Let us refer to what the Maharal writes in Gur Aryeh (Noach) regarding Rashi's comment (Bereishis 6, 11): "ותשחת הארץ, לשון: 'the earth had become corrupt': This is an expression of sexual immorality and idolatry. The source for this idea is found in the Gemara (Sanhedrin 57a): 'ותשחת הארץ לפני האלקים, ותנא דבי רבי ישמעאל בכל מקום שנאמר השחתה, אינו אלא דבר ערוה ועבודת כוכבים, דבר ערוה שנאמר (בראשית ו-יב) כי השחית כל בשר את דרכו. The academy of Rabbi Yishmael taught that wherever the term השחתה (literally: corruption or destruction) appears, it is an explicit reference to sexual immorality or idolatry ...

The Maharal comments (ibid.): "ונראה מה שלא נקרא השחתה רק ערוה ועבודה זרה, מפני שיצר הרע המסית האדם לרע אינו אלא כשביל אלו, דיש יצר הרע לעריות, ויש יצר הרע לעבודה זרה, כדאיתא במסכת יומא (סט): ובפרק

חלק (סנהדרין סד.), ובכמה דוכתיה אמרו תרי יצרא הוי, יצרא דעבודה זרה ויצרא דעריות. He explains why "corruption" refers exclusively to sexual immorality and idolatry. He teaches us that, in truth, there are only two types of yetzer hara—that of sexual immorality and that of idolatry; all other yetzer haras that entice one to wrongdoing are derivatives of these two.

He brings proof for this assertion from Maseches Yoma and Maseches Sanhedrin. Those Gemaras discuss the events that took place when the Jews returned from Bavel to rebuild the second Beis HaMikdash in Yerushalayim. Ezra HaSofer and the members of his court from the Great Assembly cried out to Hashem against the yetzer hora of avodah zarah that had caused the destruction of the first Beis HaMikdash (Nechemiah 9,4): "ויזעקו בקול גדול אל ה' אלקיהם".

They fasted for three days and nights until the yetzer hara of avodah zarah was delivered to them from above. It appeared in the form of a fiery lion cub emerging from the Holy of Holies. They seized it and eradicated it from the world. Upon realizing that they had succeeded, they felt that the moment was right to request mercy from HKB"H to eradicate the yetzer hara of "Arayos," as well. On this account, they were denied; HKB"H did not acquiesce to their request.

It is apparent from this account that Ezra and his court only waged battle against two types of yetzer hara—avodah zarah and "Arayos"—which incorporate all of the others. Rabbi Tzaddok HaKohen arrives at the same conclusion in Tzidkas HaTzaddik (158): "כי ראשי היצרים הם שנים, דעבירה ודעבודה זרה"—there are two primary yetzers, that of immorality and of avodah zarah. Similarly, in Sichat Malachei Hashareis, he writes: "ויבאר זה כי כלל התאוות היצר הם שנים, יצרא דעבודה זרה ויצרא דעריות כמו שאמרו שם ביומא—the desires and temptations of the yetzer fall into two general categories, "Arayos" and avodah zarah, as is evident from the Gemara in Yoma.

So, while it is true that the Anshei Kenesses HaGedolah abolished the yetzer hara of avodah zarah, it is still incumbent upon us to abolish its subsidiary yetzer hara that tempts us to adopt false beliefs concerning emunah. For example, it is essential to believe in the notion of "hashgachah pratit," the belief that HKB"H oversees what happens to every individual. Similarly, it is essential to believe in the notion of reward and punishment for mitzvos and aveiros, respectively. Failure to endorse these beliefs falls into the category of avodah zarah.

Now, let us introduce an idea from the Shem MiShmuel (Tetzaveh 5674). He writes that the yetzer of avodah zarah damages the intellect in the brain. For, it introduces false,

heretical beliefs and ideas that deny the sovereignty of Hashem. On the other hand, the yetzer of "Arayos" damages the heart. For, it introduces all sorts of earthly lusts and desires in a man's heart. It appears that this is the message conveyed by the Maharal in Netzach Yisrael (Chapter 3): "ושני יצרים הם, האחד הוא יצר דערוה, והשני הוא יצר דעבודה זרה... כלל הדבר כי אלו שתי יצרים, יצרא דערוה ויצרא דעבודה זרה, הוא לשני חלקי האדם, הגוף וכח השכלי." In other words, the two yetzers are distinct. The yetzer of avodah zarah corrupts the intellect in the brain; whereas, the yetzer of "Arayos" corrupts the body, which is motivated by the lusts and desires of the heart.

The Two Tefillin Are Designed to Annul the Two Types of Yetzer Hara

We can now begin to comprehend the reason HKB"H commanded us to don daily the tefillin shel yad opposite the heart and the tefillin shel rosh opposite the brain. As we have learned, all transgressions stem from these two principal types of yetzer hara—the yetzer hara of avodah zarah in the brain and the yetzer hara of "Arayos" in the heart. Therefore, the tefillin shel yad are designed to subjugate the desires and thoughts of our hearts to serve the blessed One; while the tefillin shel rosh are designed to sanctify all of the thoughts and intellectual pursuits of our brains. By eliminating the two main types of yetzer hara, all of their branches and derivatives will also be eliminated.

We learned that the name ש"י on the mezuzah at our doorways protects our homes from all sorts of harmful influences. In similar fashion, the halachah transmitted to Moshe at Sinai to attach the name « to the tefillin protects the two gateways to our bodies. The tefillin shel yad prevents the yetzer hara of "Arayos" from entering the heart, and the tefillin shel rosh prevents the yetzer hara of avodah zarah from entering our brains. As a result, we will better serve Hashem with our hearts and brains.

We can now better appreciate the profound words of the Rambam concerning the immense kedushah the mitzvah of tefillin imparts to a person: **The sanctity of tefillin is very great. As long as a person is wearing tefillin on his head and arm, he will be humble and G-d-fearing and will not be drawn to frivolity or meaningless chatter. He will not contemplate evil thoughts, but rather he will focus his heart on worthwhile and righteous endeavors.** For, it is apparent that the name ש"י on the tefillin wards off the two yetzer haras that encompass all the items listed by the Rambam.

Let us elaborate. **"Humble and G-d-fearing"** is the antithesis of the yetzer of avodah zarah, as explained in the Gemara (Sotah

4b): **"כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים"—any person who possesses a haughtiness of spirit is regarded as though he worships idols.** The Rambam's comment that he **will not be drawn to frivolity or meaningless chatter. He will not contemplate evil thoughts** is the antithesis of the yetzer of "Arayos." This is evident from the following Mishnah (Avos 3, 13): **"אמר רבי עקיבא, שחוק וקלות ראש מרגילין לערוה"**—**Rabbi Akiva said: Frivolity and levity accustom a person to immorality.**

This explains very nicely why HKB"H juxtaposed the mitzvah of tefillin and the mitzvah of mezuzah in the first paragraph of Krias Shema (Devarim 6, 8): **"וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות בין עיניך, וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך"—bind them as a sign upon your arm and let them be "totafot" between your eyes; and write them on the doorposts of your house and upon your gates.** He wished to teach us that just as the name ש"י that is written on the mezuzah at the doorway of the house is protection from outside, deleterious influences; so, too, the name « found on the tefillin is protection preventing the deleterious influences of the yetzer from entering the hearts and minds of Yisrael.

It Is Prohibited to Don the Tefillin shel Rosh Alone

I would like to share with you a wonderful idea I had. According to halachah, it is prohibited to remain with the tefillin shel rosh on without the tefillin shel yad. Let us refer to the Gemara (Menachos 36a):

"תנא כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש, וכשהוא חולץ חולץ של ראש ואחר כך חולץ של יד. בשלמא כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש, דכתיב וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות בין עיניך, אלא כשהוא חולץ חולץ של ראש ואחר כך חולץ של יד מנלן, אמר רבה, רב הונא אסברא לי, אמר קרא והיו לטוטפות בין עיניך, כל זמן שבין עיניך יהו שתיים."

A Tanna taught: When one puts on tefillin, he dons the "shel yad" first; afterwards he dons the "shel rosh." When he removes them, he removes the "shel rosh" first; afterwards he removes the "shel yad." Granted, when he puts them on, he puts on the "shel yad" first and then puts on the "shel rosh"; for, it is written (Devarim 6, 5): **"And bind them as a sign upon your arm,"** and subsequently **"and let them be totafos (tefillin) between your eyes."** According to the order of the passuk, the yad precedes the rosh. **But what is the source for the statement that when he removes, he removes the "shel rosh" first and afterwards removes the "shel yad"?** Rabbah said: Rav Huna explained it to me as follows: **The passuk says, "And let 'them' be tefillin between your eyes." This implies that the entire time that they are between your**

eyes (the tefillin “shel rosh”), **they shall be two** (i.e. you should still be wearing the “shel yad”).

Now, I would like to present a tremendous chiddush apropos the name **שדי** found in the Tikunei Zohar (Introduction 11a): **וְאוֹת י' דְּשָׁדִי יֵאֵיחַ חוּלִיאַ עַל צוּאֵר דְּשָׁדִי יֵצֵר הָרַע, חוּלִיאַ דְּשִׁלְשָׁלָהּ, וּבִגִּין דָּא רְשִׁים שְׁדִי בְּבֵרִית, וְרְשִׁים בְּמִזְוָה, דְּמִזְדַּעְזְעִין כָּלֵהוּן מֵהָאֵי שִׁלְשָׁלָהּ.** Let us explain. The two letters **“shin”** and **“dalet”** of the name **שדי** allude to the yetzer hara, who is called a **שדי**—a demon or a fiend. The letter **“yud,”** however, in the name **שדי** is a link in the chain of kedushah, to hold the yetzer hara in check. Therefore, this name is imprinted in the **“Bris”** (circumcision) and on the mezuzah, because all the forces of tumah are terrified of the repercussions of the letter **“yud.”**

The Tikunei Zohar (ibid.) explains why the letter **“yud”** is the link in the chain used to bind the yetzer hara. The letter **“yud”** of the name **שדי** alludes to the letter **“yud”** of the name **Havaya**, the sword that is used to slaughter the yetzer hara. The **“yud”** is the handle of the sword that is held in one’s hand; the **“vav”** represents the length of the sword; the two **“hei”**s represent the two sides of the blade of the sword.

This explains very nicely why it is prohibited to leave the tefillin shel rosh on alone without the tefillin shel yad. For, as we have learned, the strap of the tefillin shel yad contains the letter **“yud”**; while the tefillin shel rosh contains the two letters **“shin-dalet.”** Hence, if one is only wearing the shel-rosh, he will be wearing the letters alluding to the yetzer hara without the letter **“yud”** to bind it and hold it in check. However, by always donning the shel-yad first and removing the shel-rosh first, the letters **“shin-dalet”** are never present without the letter **“yud.”** Of course, there is no problem leaving the shel-yad on alone, since its **“yud”** comes from the name **Havaya**.

The Right “Shin” and the Left “Shin” Negate the Two Yetzers

In light of what we have learned, we can begin to comprehend why we wrap the strap of the shel-yad around the forearm seven times, in keeping with the minhag of the Arizal. As explained, the knot of the shel-yad is tied in the form of a **“yud”** to bind the yetzer hara, represented by the letters **“shin-dalet.”** Therefore, immediately after donning the shel-yad and securing it on the upper arm, we wrap the strap around the forearm seven times to subjugate the yetzer hara, who possesses seven forces of tumah. Let us refer to the Gemara (Succah 52a): **“שבעה שמות יש לו ליצר הרע”**—**the yetzer hara has seven names.** Thus, when we subsequently

don the shel-rosh containing the letters that allude to the yetzer hara, it is subdued by the letter **“yud”** and the seven wraps.

This illuminates for us the rationale for embossing two types of **“shin”** on the tefillin shel rosh. Now, the gematria of the letter **“shin”** is 300—the same as the gematria of **“yetzer”**—**יצר**. As explained, donning the tefillin shel yad opposite the heart and the tefillin shel rosh opposite the brain serves to subjugate the two main yetzers—the yetzer of **“Arayos”** and the yetzer of avodah zarah. Therefore, on the tefillin shel rosh, which we don after donning the tefillin shel yad, two types of **“shin”** are embossed, corresponding to two times the gematria of **“yetzer.”**

We can now suggest an interpretation of the passuk: **ויראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך**—**then all the peoples of the earth will see that the name of Hashem is proclaimed upon you, and they will fear you.** Rabbi Eliezer the Great expounded: **These are the tefillin worn on the head.** Rashi explained **“they will fear you,”** because the tefillin shel rosh contain the majority of the letters of the name **שדי**. We found this perplexing, because the passuk doesn’t even mention the name **שדי**; it only mentions the name **Havaya** (Hashem).

Let us suggest that the passuk is saying that the tefillin shel rosh instills fear in the nations of the world on account of the two letters **“shin-dalet,”** which allude to the yetzer hara; because we have already bound it in iron chains associated with the letter **“yud”** of the name **שדי**, which is formed by the knot of the tefillin shel yad. As explained, that **“yud”** alludes to the sword of the name **Havaya**, which is used to slaughter the yetzer hara. Thus, on account of its **“yud,”** the name **שדי** itself alludes to the name **Havaya**.

The Study of Torah She’b’chsav and Torah She’b’al Peh Subdues the Two Primary Yetzer HaRas

Proceeding onward on this majestic path, we will now explain why the Torah compares the mitzvah of tefillin to Torah-study: **“And it will be for you a sign on your hand and for a remembrance between your eyes, so that Hashem’s Torah may be in your mouth, for with a strong hand Hashem took you out of Egypt.”** As mentioned above, Chazal deduced from this passuk that the entire Torah is compared to tefillin. Now, it is well-known that the best strategy for overcoming the yetzer is Torah-study. For, we have learned in the Gemara (Kiddushin 30b) that HKB”H says to Yisrael: **“My son, I have created the yetzer hara and I have created the Torah as its antidote; if you occupy yourselves with the Torah, you will not be delivered into its hand.”**

Now, we have learned that it is imperative to subjugate the two main types of yetzer hara. The yetzer of avodah zarah entices and misleads a person with false beliefs; whereas, the yetzer of "Arayos" entices a person with improper desires. So, if HKB"H promises us that the Torah is the antidote for the yetzer hara, and Torah-study will prevent us from falling prey to it, it is apparent that Torah-study is capable of eliminating the two major yetzer haras.

In theory, the two types of yetzer hara are eliminated by the two types of Torah—Torah she'b'chsav and Torah she'b'al peh. Since Torah she'b'chsav was given by HKB"H alone, it is the antidote to the yetzer hara of avodah zarah. This notion is supported by the following passuk that appears after Matan Torah (Shemos 20, 19): **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתֶּם רִאִיתֶם כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דִּבַּרְתִּי לָכֵן—Hashem said to Moshe, "So shall you say to Bnei Yisrael, 'You have seen that from the heavens I have spoken to you. You shall not make images of Me; gods of silver and gods of gold you shall not make for yourselves.'"**

In contrast, one must sacrifice oneself to study Torah she'b'al peh. Therefore, studying it eliminates the yetzer of "Arayos," which is the inclination to pursue one's desires. In the words of the Gemara (Berachos 63b): **מִנֵּינִי שֶׁאֵין דְּבָרֵי תוֹרָה מוֹתְקִימִין אֶלָּא בְּמִי—from where do we learn that words of Torah are not retained except by one who sacrifices himself for the sake of the Torah? For it is stated (Bamidbar 19, 14): "This is the Torah of a man who dies in a tent."** In fact, this is the message conveyed by the Rambam (Hilchos Isurei Biah 22, 21): **More importantly, they (our sages) said, "A person should turn himself and his thoughts to words of Torah and expand his mind in wisdom. For, the thoughts of immorality only grow in a heart devoid of wisdom."**

It is with great pleasure that we will now add a wonderful insight from the brilliant Netziv, ztz"l. In his commentary the

HaEimek Davar on this week's parsha (Shemos 13, 16), he teaches us that the tefillin shel rosh correspond to Torah she'b'chsav and the tefillin shel yad correspond to Torah she'b'al peh. Hence, since Torah she'b'chsav is comprised exclusively of the names of HKB"H, it says of tefillin shel rosh: **"And all the peoples of the earth will see that the name of Hashem is proclaimed upon you, and they will fear you."** For this reason, we are required to don the tefillin shel yad prior to the tefillin shel rosh. After all, it is impossible to comprehend and properly observe the mitzvos of Torah she'b'chsav without the clarification of Torah she'b'al peh.

This coincides magnificently with what we have learned. In the merit of studying Torah she'b'chsav corresponding to the brain, we are capable of overcoming the yetzer of avodah zarah that corrupts the mind to entertain false, deleterious ideas and doctrines. In the merit of studying Torah she'b'al peh corresponding to the heart, we are capable of overcoming the yetzer of "Arayos" that entices a person to pursue what his heart lusts.

At last, we have been enlightened and have cause to rejoice! We can now understand why the passuk compares the entire Torah to the mitzvah of tefillin: **"And it will be for you a sign on your hand and for a remembrance between your eyes, so that Hashem's Torah may be in your mouth."** By donning the tefillin shel yad opposite the heart, we subdue the yetzer of improper desires and lusts; by donning the tefillin shel rosh opposite the brain, we subdue the yetzer of avodah zarah and false doctrines. To which the passuk adds: This is only possible if we also engage in Torah-study. **"Hashem's Torah"** refers to the Torah given to us directly by Hashem—namely, Torah she'b'chsav; **"in your mouth"** refers to Torah she'b'al peh, the Oral Law. In the merit of studying Torah and performing the mitzvah of tefillin, we are able to overcome the two primary yetzer haras: **"For with a strong hand Hashem took you out of Egypt."**

Our thanks and blessings are given to those who donated for the publication of our weekly dvar Torah for the merit of **אחינו בני ישראל**

Family Madeb for the
Refuah Shelimah of Lea bat Virgini

לזכות
of their wonderfull parents, children and grandchildren

To receive the mamarim by email: mamarim@shvileipinchas.com

To sponsor or dedicate
this publication, please
call the Areivim office:
845-371-2760 or email
info@areivim.com

Areivim

LIFELONG SUCCESS

EMERGENCY HOTLINE
Dial: 845-371-2760
or Text: 914-490-8129
and type the word
"EMERGENCY"

845-371-2760 | INFO@AREIVIM.COM | P.O. BOX 166 HILLBURN, NY 10931 | WWW.AREIVIM.COM

To subscribe to the Weekly Email, please email info@areivim.com
and enter "Subscribe" into the subject line.

Please go to www.TorahAnytime.com to listen to Rabbi Shmuel
Gluck, and other popular speakers, on TorahAnytime.

By Rabbi Shmuel Gluck

An ongoing internal challenge is knowing when a person should have Bitachon and wait for Hashem to intervene and when one is expected to be Mishtadel, to work towards making their situation better. Some people, when they err, they do so towards the side of Bitachon because it's therapeutic to "think Frum" and it takes significantly less effort.

The Mechilta (Perek 12), explaining why Klal Yisroel was instructed not to leave their homes during Makas Bechoros. It lists off how Avrohom, Yaakov, Moshe, and Yehoshua all waited until the morning to fulfill Hashem's instructions to them, because it wasn't safe to leave at night.

The Mechilta continues that if they were careful, certainly we have to be very careful to act healthily and responsibly, and not rely that Hashem will take care of us (even though it is true). The often-repeated rule that, Shomer Mitzvoh Lo Yoda Davar

Ra, only applies when we find ourselves in a situation which wasn't in our control to avoid.

I am appreciating more and more that it's not cute to place ourselves at risk and invoke a Medrash or a wishful "Hashem loves me" response to legitimize our lack of responsible behavior. While many may read this and think that I am speaking of the virus, this lesson applies in all areas of our lives. Avrohom, instructed with the Akeida, waited until it was light. And we irresponsibly text when we drive and take countless other risks.

The Pele Yoyetz writes on this subject that our carelessness alone may cause Hashem not to protect us and if He does, the cost of our Zechusim is beyond what we can imagine. That should unnerve us all to be more careful than we otherwise would.

The Bias Within Us All

By Rabbi Shmuel Gluck

We are accustomed to hear that people are not capable of being completely objective. One of the many reasons people ask for advice from others is because a good part of asking is to avoid bias. I often ask advice from people that think like me (and are hopefully smarter than me as well) so that I can get a glimpse of how I would think had I not been biased.

Bias is so ingrained in people that I won't trust anyone who believes that he can be completely objective. **The greater his denial to the reality of bias, the greater a slave he is to it and the more I become afraid of his opinion.**

Bias can take many forms. Sometimes the denial is in front of people's eyes. The person can see how the advice to a friend or family member will affect them and will continue to advise their friend despite the fact that their advice will, conveniently, work to their own advantage. They insist that the benefit to themselves is merely coincidental and that they have their friend's best interests in mind.

There are many forms of bias and I want to discuss a few of them that people may not realize infiltrate their decision making. The word bias, while correct, isn't 100% accurate. The better word for this article would be predisposition (it wasn't a catchy enough word to use for the title). **Our predispositions create biases in how we react. That reaction isn't based on fact or fairness, just on how we naturally think and interpret the world.** How we naturally think is based solely on the world being familiar territory from years back.

We have biases about the most irrelevant things, such as sports teams, foods, and people from different cultures. Our decisions are then based on those biases. This seems trivial but it isn't always so. I have seen some financially strapped people make a significantly more expensive wedding than they can afford because a smorgasbord has to have a, b, and c. That set them back money that they could not afford. **What they didn't realize is that their personal opinion and/or experience was only that: personal.** They didn't realize it

LAYOUT BY RAMAPOST.COM

PARSHAS BO 5781

because they didn't think about it. The decision came naturally, allowing them to think their decision was logical.

More importantly is the bias that people are completely unaware exists within them. I was recently speaking to someone whose bias isn't a preference or dislike. It is a memory, or several memories, which they don't consciously remember (those are the dangerous ones) which taint how they see the present.

There are many examples and I will list several of them because they can have a powerful effect on them and their children for the rest of their lives.

1) If someone's parent was constantly critical of them, especially when it wasn't their fault, they will, years later, have a disposition to apologize for no reason. They will also lack self-esteem and see others from the lens of a low self-image. The damage can be serious unless they, under the care of a professional, revisit their past.

2) Any adult who had a bad Rebbe, teacher, or parent, will have a disposition to blame them for everything, unaware of where it comes from and, unconcerned that the Chinuch system is trying and succeeding in doing a better job than it has in the past. "Bias" will be the decision maker and not the parents themselves. Those decisions will often be damaging decisions.

3) I know a father who loved playing basketball in high school and pushed his son to do the same. While this is mostly harmless, many parents, without being aware, insist that their children follow in the trivial experiences from their youth. This causes parents to be less aware of what their children are and what they want. That lack of awareness can often cause problems.

4) Some people are naïve about trusting people. It comes from their background that their family was emotionally healthy, helpful, and all-around great people. I have seen people too easily trust others in regard to business and Shidduch information. Sadly, they paid dearly for their blind trust.

I have seen others who are unable to trust because of their experiences with their family. They too make decisions about people based on their past and not on the merit of their present encounters.

5) My parents' parenting approach was to let their children take (calculated) risks with the assumption that they will learn

new skills along the way. I think that's an important part of parenting. But I can't be naïve to believe it's always a better way to parent. That approach works with some children and not with others. Even though I believe it made me a better person, it doesn't mean it will make everyone better. This is why I advise people to never listen to advice based on personal experiences. Even if they know it's a personal experience, they will not be able to escape the bias that their experience is the norm.

A better way to see the world is to see it as objectively as possible. That requires people to question (and this comes naturally after a while) whether something is inherently good or bad. **Thinking back to my past, most of the things I did when I was younger were not important. They were just what I happened to do. Most of my experiences were nothing more than that, personal experiences.**

That doesn't mean that nothing in my past was positive. It only means that everything is case-by-case and I have to fight the urge to go into "automatic" based on what I previously experienced.

"What they didn't realize is that their personal opinion and/or experience was only that: personal."

Even when I am certain that a specific experience was the result of a great decision, I still have to consider whether I am biased. Good Yeshivas deteriorate. A Yeshiva that is good for one person may be a poor fit for another. Even good decisions are not always good for all people. Believing that they are, even assuming that, is itself a bias.

Here's a personal example. I wanted my sons to go to Philadelphia, which is where I went to Yeshiva. One son after the other was not a good match for the Yeshiva and that is okay even if it didn't make me comfortable. I don't think I ever brought it up during our Yeshiva search because it just wasn't a match.

The level of individual success is dependent on many factors. One of them is the level of clarity with which people see. **Clarity requires people to "peel" away the biases, preferences, and baseless assumptions, and to look at whatever is left. Doing that requires them to be aware that the multiple layers exist.** If they do, then what will be left over will be what is real and they can now make effective decisions.

MIZMOR L'DOVID

Divrei Torah Inspired by the Torah Commentaries of
RAV SHIMSHON RAPHAEL HIRSCH ZT"L

A Study of Shabbos #15 – Being Mindful About Shabbos and Its Dualities – Part 2

By David Gurwitz

The two cornerstones of our existence, celebrated and relived in *Nissan* and *Tishrei*, are *Pesach* and *Bereishis*. They both have a *mispar kotton* of 4 (*Pesach* is *begematria* 148 and *Bereishis* is *begematria* 913).

We eat four meals *lekavod Shabbos* (including *melava malka*). We also *daven* four different prayers on *Shabbos*, the regular three plus *Mussaf*. This aspect of *Shabbos* and "four" will be explored next week, *be'ezras Hashem*. Since there are many known dualities to *Shabbos*, let's first look at the concept of "two."

These analyses continue to follow the directive from the final sentence in *Tehillim kappitel* 107: "*Mi chochom veyishmar eileh veyisbonenu chasdei Hashem - Whoever is wise, let him note these things and he will understand the kindnesses of Hashem.*"

We find *chochmah* even in a place we might not consider: the splitting of the sea in *Parshas Beshalach*. Rav Moshe Shapiro explains the two aspects of water: "*Water, when piled up, allowed the Bnei Yisroel to cross the sea and the Mitzriyim to drown. Onkeles says that they became wise. Why? They became formed, unlike the regular state of uncontrolled waters. They allowed us to cross the sea and became acceptors of Torah.*"

Water has these two properties, says Rav Shapiro. In actuality, it reflects unformed matter. In potential, it contains the power of all possible forms. The *posuk* in the *Shir Hayam* says: "*The blast was of your nostrils, the waters were heaped up, flowing waters stood like a wall.*" *Onkeles* translates this as "the waters became wise." He adds that unformed matter is the converse of intellect, and one who acts unintelligently is commonly called by the name of a *chamor*, personifying unformed matter. When the water received form, the water itself became wise, revealing its other aspect. How fascinating that this one sentence in one *kappittel* of *Tehillim* has such deep continuing ramifications revealed to us.

Water is called *mayim*, which has a value of 90 and has the same *mispar kotton* as *Shabbos* (702 has a *mispar kotton* of 9). Water is an important consideration for our enjoyment and appreciation of *Shabbos*. Why? Its dual nature teaches us about appreciating creation. It can destroy, yet it provides for fish on day five, growth ability for vegetables on day three, and watering for chickens on day five and animals on day six. In fact, we dip the *challah* into salt three times. Why? Three times 26 - the value of Hashem's Name - equals 78, the value of *lechem*.

This reminds us of the divided worlds of water, as well as the appeasement of the salt in the lower waters by Hashem, since they were not allowed to go back to the upper waters. Instead, they were used in offerings. So water and salt remind us of the power of appeasement of a state of two.

Rav Shmshon Raphael Hirsch zt"l adds to this idea of two and *Shabbos* by directing us to look at both the entrance and exit of *Shabbos*. Since the word *zachor* is a positive command, we say *Kiddush* and extend the thought of *Shabbos* to the entire week and through *Havdalah*.

The *Mechiltah* extrapolates from here that we also extend *Shabbos* on both sides, by mindful extension of the times of entering (*Kabbolas Shabbos*) and leaving (*Havdalah*), and by mindful remembrance of the names of all the days of the week in terms of leading to the next *Shabbos*.

The *Gemara Beitzah* (16a) states that Shammai would remember *Shabbos* all week in his purchases of food. It was always on his mind. This week-long reminder of the wedding aspect of *Shabbos* to *Klal Yisroel* is also reflected in the words of "*Lecha dodi likras kallah p'nei Shabbos nekabelah*," whose first letters are *begematria* "*chosson kallah*."

This duality adds to the well-known idea that *Shabbos* has many other aspects of two or pairs: *zachor* and *shamor*, two loaves, and two candles, which, per the *Shulchan Aruch* (263:1), are *keneged zachor* and *shamor*.

In fact, the *Bais Yosef* brings from the *Medrash* additional concepts that reflect this double nature: There are two rams required to be offered. *Mizmor shir leyom haShabbos* mentions two words of song, *mizmor* and *shir*. Two lights are *keneged* the two souls that we have on *Shabbos* (indicated in the term *ner Hashem nishmas adam*). There are two worlds, this world and *Olam Haba*, and when we eat on *Shabbos*, we are considered to be eating from another world.

There are even more interesting "*Shabbos* pairs." In *Kiddush* on Friday night, there are two sections of 35 words each, which combine to equal 70, the value of the word *yayin*, wine. The idea of creation is coupled with the idea of creation and the purpose of creation, which is for us. There is also the important notion of fixing the *chet* of two people, Adam and Chavah.

In the *midbar*, there was a double portion of *monn* on Friday to provide for *Shabbos* as well. Each was the size of two *omers*. The tablecloth or napkin under the *challah* serves as a reminder that there was layer of dew. Since the *monn* was perfectly digested, with no waste, we are also taught to look at both the *gashmi* and the *ruchni* aspects of food, and to also recall that the *posuk* says, "*Shabbos hayom laHashem - Shabbos* is for Hashem."

How vital is it to view the duality and the importance of each separate role? Let's look at one of the pairs, *challah*. While we refer to it as *lechem mishnah*, we call the bread by the name of the *mitzvah* of separating the dough in the process of preparing the loaves: *challah*.

Rebbetzin Tziporah Heller gives us a fascinating way to see how this paired idea relates to husband and wife and the physical and spiritual elements of *challah*:

"Regarding our matriarch Sarah...the Talmud tells us that her bread stayed fresh from Friday to Friday. The life force that she was able to identify - the Shechinah - did not depart [for the entire week]. In her role as matriarch, Sarah laid the foundations for the future of every Jewish woman's spiritual journey. G-d allowed her to experience a miracle week after week, leaving an indelible imprint not just on her, but on each of her future descendants.

"There is a reason why Sarah was the one to experience this miracle and not Avrohom. Each gender has a distinct direction in their spiritual path. While men bring down light from above to below, through learning Torah as an end in itself women elevate this world and raise it to reconnect with the Source from which it came. When Sarah died, the miracle no longer took place, even though the widowed Avrohom continued to take *challah* from the dough.

"Today, too, women are given precedence in performing this *mitzvah*. As life-givers, they can either rectify the world by relating it to its source or destroy its integrity by not actualizing their faith in G-d's Presence. They are the ones who knead the dough and feel how its components of flour and water - physical and spiritual - join."

"Mi chochom veyishmar eileh veyisbonenu chasdei Hashem - Whoever is wise, let him note these things and they will understand the kindnesses of Hashem."

To be continued...

David

Parashas Bo

תשפ"א

פרשת בא

מי ומי ההולכים

Which ones are going? (10:8)

Pharaoh seemed overly concerned with knowing whom Moshe *Rabbeinu* was taking to the "prayer retreat" in the wilderness. What difference did it make to him who went? *Horav Yitzchak Zilberstein, Shlita*, explains that Pharaoh could not accept that anyone other than *Klal Yisrael's gedolim*, Torah leadership, would be involved in this trip. Hashem is *Ram al kol goyim*, above all Nations, His glory is above the Heavens. Why would He listen to the prayers of simple people – certainly not that of children? Pharaoh wanted to know who among the leadership of the Jewish People was leaving to pray. Moshe replied that everyone would be attending, especially children, because their pure, sincere prayers have the greatest efficacy.

Horav Yaakov Mutzafi, zl, was a *mekubal*, mystic, who was proficient in all areas of *Kabbalah*, Jewish esoteric/nistar/mystical writings. He devoted much time to praying, especially during the High Holy Days. He would stand in prayer, deep in devotion, following the *kavanas*, meditations, prescribed by the holy mystics such as the *Arizal*. Nonetheless, since his young son stood next to him during *davening*, he would make a point to look constantly to make sure that his son was following the *chazzan* who led the service. One time, he noticed that the child was "lost" in the *machzor*, prayer book, and was no longer following as he should. *Rav Yaakov* stopped concentrating on the esoteric profundities and focused on the simple translation of the words. This way, he could focus more on his son's *davening*. He was more concerned with his son's *davening* than of his own.

A well-known female dentist did not yet merit to have biological children. An observant woman, she prayed constantly and went to *gedolim* petitioning their blessing, but she had yet to be answered with a child. After much contemplation, she and her husband decided to adopt an infant, a little girl, whom they raised with abundant love and care. The child attended school, and when she became six years old, she received her first *siddur* at the school's *siddur* party. Her mother was very excited to attend. It meant so much to her to finally participate in her child's educational milestone events. Her little girl walked up to the stage to receive her *siddur* and returned to be greeted by her mother's tear-filled, beaming face. The child looked up at her mother and said, "Ima, now that I know how to *daven* to Hashem, I am going to pray that you will give birth to a little boy, so that I could have a brother." A year later, the mother, who was almost forty-years-old, embraced her son. The pure prayers of a young child have awesome efficacy.

Inspiring stories, but why do the prayers rendered by young children have such influence? The *Maggid, zl, m'Dubno* explains with a parable. A father and son were returning from a long journey. It was getting late, and the father, concerned that the city gates might close before they returned, encouraged his son to walk faster. The boy, who was young in age and small in build, said, "I can only go so fast. I am sorry." If they were stuck outside of the city gates for the night, they would be easy prey for violent men and wild animals that surfaced after dark. They kept pushing and even attempted to run, to no avail. By the time they reached the city, the gates were closed.

Now what? They screamed, called out, made all sorts of noises, but no one heard them.

The father raised his eyes Heavenward in prayer and, simultaneously, he saw a small window at the top of the gate, where the watchman slept and where the keys to the gates hung in plain sight. The father ruminated that, even if he would climb the wall, he could never fit through the small window, but perhaps his son... He lifted his son up and directed him from the ground as the young boy climbed up the side of the wall. Finally, the boy reached the small opening/window. He wiggled and pushed, and he finally made his way through the opening. He immediately fetched the keys and threw them down to his father.

The *nimshal*, lesson, is quite simple. We pray and pray, cry our hearts out, but often it is too late: the gates of prayer have closed. The obstacles, consisting of prosecuting angels coupled with our own indiscretions and shortcomings, hamper our prayers from making it in, from penetrating the partitions (many of them self-constructed by our failings) that block our prayers. However, "the world is sustained by the pure breath of children learning Torah" (*Shabbos* 119b). Their words of Torah and *tefillah* are pure, untainted by sin; thus, they have the ability to achieve what we cannot, to reach where we cannot, to sustain when we are unable. Pharaoh could not understand this.

לא ראו איש את אחיו ... ולכל בני ישראל היה אור במושבתם

No man could see his brother... but, for all Bnei Yisrael, there was light in their dwellings. (10:23)

During *Makas Choshech*, plague of darkness, the Egyptian people were overwhelmed with an opaque, fog-like condition that enveloped the country and extinguished all flames. Thus, even if an Egyptian could reach his lamp, any flame that he would kindle would immediately be extinguished. *Horav Gamliel Rabinowitz, Shlita*, says that the word *b'moshvosam*, in their dwellings, contains within it the letters which comprise the word *b'shabbosam*, in their *Shabbosos*, which he feels alludes to the notion that the reason the Jewish people were able to withstand the darkness of the Egyptian exile was that they observed *Shabbos Kodesh*. Indeed, *Chazal (Shemos Rabbah 1:28)* teach that the Jewish People in Egypt took upon themselves to observe *Shabbos*. Concerning the *pasuk Va'yaar b'sivlosam*, "He observed their burdens" (*Ibid. 2:11*), Moshe *Rabbeinu* went out to his brethren and saw that they had no rest. He went to Pharaoh and contended that one who owns a slave and does not grant him one day of rest will end up burying his slave. No human being can work non-stop without time off to rest. Pharaoh acquiesced and instructed Moshe to provide the Jewish people with a rest-day. Moshe established *Shabbos* as their day of rest. The spiritual illumination engendered through the medium of *shemiras Shabbos* eradicated the darkness of the exile that suffused the lives of the Jewish People throughout the ages.

This idea is alluded to in the *Havdalah* service, which we recite at the conclusion of *Shabbos*. *Hamavdil bein ohr l'choshech*; "He Who makes distinction between light and darkness." This verse implies that immediately following *Shabbos* we enter into a period of darkness. *Rav Gamliel* explains that the weekdays that follow *Shabbos* are dark in contrast to *Shabbos*. When one observes

Hebrew Academy of Cleveland

Dedicated to the memory of Ellis Goldberg z"l publisher and distributor of the worldwide edition of Peninim

Shabbos properly, he causes the *Shabbos* illumination to overflow and continue during the entire week. Thus, *Shabbos* continues to be a source of light that radiates our lives throughout the various circumstances that we confront.

Entire volumes of Torah literature have been dedicated to explaining the profundity of *Shabbos Kodesh*. Yet, for the majority of the Jewish People, it remains an ancient tradition heaped together – often rejected – with the rest of Jewish tradition and values. Perhaps, it is its profundity which makes it so difficult to accept. After all, what is the difference between one day of the week and another? At times, the most profound question can be elucidated with a simple answer: To Hashem, *Shabbos* has special meaning. He asked you/us to observe this day by sanctifying it. Is it so much to ask?

Horav Elchanan Wasserman, zl, visited his Rebbe, the saintly Chafetz Chaim, zl, in Radin. Rav Elchanan related that in a nearby city, a number of shopkeepers had decided to keep their establishments open on *Shabbos*. He was able to convince all but two of the owners to shutter their stores for *Shabbos*. The remaining two were determined to play hardball and defy his request that they close. When the Chafetz Chaim heard this, he said, "Quick, we are traveling to that city, so that I can pay a visit to these two men." Rav Elchanan did not want to burden his Rebbe, whose advanced age transformed this trip into a major hardship. Thus, he said that he would not go. The Chafetz Chaim countered, "Fine. So I will go myself." Obviously, Rav Elchanan would not permit his Rebbe to travel alone; he accompanied him.

They arrived at the store of one of the recalcitrant owners. The Chafetz Chaim did not waste any time getting to the point. "Tell me, my friend," he asked the owner, "do you have money?" "I have done well. I am quite comfortable." "Do you have children?" the Chafetz Chaim asked. "Yes, I have a decent sized family." "Is there anything that you are missing?" the sage asked. "Nothing, I am doing well. I have no complaints."

When the Chafetz Chaim heard this, he began to weep bitterly and asked, "Hashem has been so good to you. He has given you everything: wealth and children. You are lacking nothing. Yet, Hashem makes only one request of you: that you give Him *Shabbos*. Is that too much to ask? Why will you not grant this to him?"

When the man heard such a "simple" request emanate from such a pure soul he could not say no. He acquiesced to closing his store for *Shabbos*. The second storekeeper agreed as well. The most profound questions can sometimes be answered with a simple, sincere response.

והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ד' לי בצאתי ממצרים

And you shall tell your son on that day, saying, "It is because of this that Hashem acted on my behalf when I left Egypt." (13:8)

No religious ceremony focuses more on the inclusion of children as does the *Seder* meal. Cloaked in profound esoteric meaning, the *Seder* is brought down to an elementary level in order to engender youthful participation. Indeed, we have activities and traditions that cater to youthful imagination, all for the purpose of motivating a child's questions and the adults' reply. The reason for this display is that *Pesach* commemorates our liberation and the path to nationhood, which we embarked on at *Har Sinai* when we accepted the Torah. In order to ensure that *Pesach* and its eternal message remains an integral part of Jewish life, we must see to it that its significance be inculcated in our children. The only guarantee of their continued commitment is our transmission of the message and its significance to the next generation. When children grow up realising that something, a tradition, holds great significance, it becomes a part of them and they see to it that they observe its message and transmit it to the next generation.

Pharaoh was acutely aware of this verity. Thus, he instructed Moshe *Rabbeinu* to take only the adult men on their "three day" trip to the wilderness. Without the children to impress and inspire, the trip would have a low success rate. Moshe's response was immediate: "We are all going...the old and the young...for, without the young, the trip will have no enduring meaning." Therefore, every *Pesach Seder* night, we follow the *halachah* and do everything to motivate youthful participation, but does it succeed? Just doing the right things and following the presumed prescription for success does not guarantee success. Do we have a general recipe that works?

Horav Yitzchak Herszkowitz relates the following story. A distinguished Torah scholar had a young son who was not successful in his learning. His problem was retention of the material. Regardless of the number of times that he reviewed the *Chumash* and *Gemorah*, he proceeded to forget what he had been taught. His father visited with professionals who specialised in this field, but they were baffled by this case. One day, father and son walked together through the fruit market and noticed the watermelon peddler calling out, "Watermelon on the knife, watermelon red and lusciously sweet!" over and over again. Half an hour later, as they continued to walk, the young boy began to call out, "Watermelon on the knife, watermelon red and lusciously sweet." It dawned on the father that his son, who had a severe retention problem, did not seem to have a problem remembering what the fruit peddler had been calling out.

The father began to wonder. Perhaps his son's retention problem was exclusive to Torah, but he would have no problem remembering mundane education. He would seek the sage advice of a *gadol*, Torah giant. That night he met with a holy Torah giant, a *Rosh Yeshivah* whose knowledge of Torah was without peer, but whose wisdom also traversed secular disciplines as well. The *gadol* said, "I could tell you that there is a *klipah*, (spiritual) shell wrapped around your son's soul which prevents him from learning. If you persevere, your efforts will ultimately penetrate this shell and your son will become a *talmid chacham*. I do not, however, think that this is your son's problem. The reason that your son remembered what the fruit peddler called out is that his shouts emanate from the deepest recesses of his being. The watermelons that he sells represent his family's livelihood. He is not simply shouting; his heart is screaming, "Buy watermelons!" Obviously, your son's educators are not teaching from the heart, but from the mouth and the mind. Unless his *rebbe* teaches passionately, your son will continue to have a retention problem."

As a follow-up to this notion about passionate teaching, imparting the lesson from the heart, he related another story of a father whose last words to his son remained with him throughout his life and served as his lodestar for raising and educating his own children. A Jew who was born in Austria was able to leave as a young child and make his way to Germany – on his own – alone in the world, without his parents. While in Germany, he was able to connect with one of the *Kindertransports* ferrying children to England. From there, he finally made his way to *Eretz Yisrael*, where he settled in Petach Tikva. Since he spent most of his youth on the run, without parents, he was unable to have the "luxury" of a Torah education. He knew how to *daven* and could learn *Chumash*. Aware of his limited background and acknowledging the fact that he was not going to become a Torah scholar, he decided to devote himself so that others could learn. To this end, he became a *shamash*, caretaker, at a *shul*, handling all the maintenance, both physical and spiritual. He saw to it that the *shul* provided an array of *shiurim*, Torah classes, to satisfy the needs of its growing, diverse community. He lived a full life, and he merited to see each of his sons become a solid *talmid chacham*, and each of his daughters marry a Torah scholar of note.

How did it happen? How did a person who grew up with no solid Jewish education become such a Torah-devoted Jew that he raised a family that would be the envy of a *Rosh Yeshiva*? This question was posed by a *Rosh Yeshiva* who was close with one of the sons: "How did your father achieve such Torah *nachas*? What motivated/inspired him to seek such *nachas*?"

The eldest son explained, "We grow up taking our parents for granted. Do we bother asking them, 'How was your life growing up? Did you have challenges? How did you achieve such success? Who helped you? Who guided you?' One day, I decided to ask my father how he – without parents, spending most of his youth on the run – remained a Torah observant Jew who raised such a family? This is what he told me:

"When I left Austria, I left alone. It was not supposed to be that way. My father was supposed to travel with me to Germany and attend to my arrangements. At the last minute, he had a problem with his passport which precluded his accompanying me. Instead, he took me to the train station to see me off. I never saw him again.

"I will never forget my father as the train pulled out of the station. He started running alongside the car I was in to say goodbye. He waved to me and called out, *Ze a gutten Yid*, "Be a good/observant Jew." He continued to run as the train picked up speed, yelling, *Ze a gutten Yid, ze a gutten Yid!* At the last minute, he tripped and fell, but he still yelled out to me, *Ze a gutten Yid!*

"This was my father's parting message to me. I knew that whatever happened in life, this was one thing I had to do: be a good Jew!"

The son continued, "My father's life revolved around those four parting words. This is why our family and the *shul* we grew up in looks the way it does. He never forgot his father's plea: 'Be a good Jew.'"

We now understand the significance of our participating with the children during the *Seder*. This is the night that we impart *Pesach* to them: *Pesach*, its meaning; our nation, its meaning; Judaism, its meaning. There is, however, one stipulation: We must teach with heart; our children must feel the passion. If we teach dispassionately, if we are hungry and rush through the *Seder*, so that we can eat, this is what they will remember. We will have only ourselves to blame. If we want to make an enduring impression, we must feel as if these are the most important moments of our lives. This is the lesson that they will take from us for the rest of their lives. How we present the lesson determines the student's ability to retain the message. This is something to take to heart.

והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך

And it shall be for you a sign on your arm and a reminder between your eyes. (13:9)

Ohr Yehudah is a city in the Tel Aviv district of Gush Dan, *Eretz Yisrael*. A member of the community was in the restaurant business. In fact, he owned all the restaurants in Ohr Yehudah. This was not because no one else was interested in competing, but rather, because he was a coarse person who did not do well with competition. Whenever someone had the "courage" to open a competing establishment, he would send his hoodlums to pay the man a visit. They subtly reminded the would-be restaurateur that there could be only one restaurant franchise in Ohr Yehudah, subject closed.

The man's wife was on a different spiritual plane than her husband. She had a burning desire to know more about Judaism, its rituals, traditions and their observance. Thus, she attended lectures on Judaism. At a recent lecture, the *Rav* had spoken about the significance of *Tefillin* and the enormous merit accrued by one who puts them on daily. *Tefillin* altered a person's life with the merit of eight *mitzvos* one fulfils when he wears *Tefillin*. It adds holiness to the wearer and protects him from harm. Following the lecture, the wife approached the speaker and asked him how best to encourage

her husband to don *Tefillin* daily. He said that nice and easy, coaxing and explaining, was the most basic way to convince a person of his spiritual obligations. She made the attempt; she even pleaded, all to no avail. He was just not interested in putting on *Tefillin*.

The restaurateur had a daily schedule which he followed like ritual. He arose at 8:00 a.m. and, shortly thereafter, he would drive his new car to one of his restaurants, where he would eat a large breakfast. He then travelled to each one of his establishments to touch base and do paperwork. One day, he did his usual; arose at 8:00 a.m., dressed and enjoyed a cup of coffee as he read the paper. At 9:00 a.m., he left his house to drive to work. As he was about to get in his car, he heard screaming from his house. He turned around and saw his wife at the door, screaming after him. He could not hear what she was saying, so he returned home.

"I cannot live like this anymore!" she declared emphatically. "I have never asked you for anything. Now, all I am asking is that you put on *Tefillin*. Five minutes, put them on, and take them off. If you cannot do this, then our marriage is of no significance to you." "Fine," he answered. "I will put on *Tefillin*. If this makes you happy, I will do it." They began to search for his *Tefillin*, which he had not worn since his *bar mitzvah*. He found them and tried to remember what he was supposed to do. His wife helped him. He recited *Krias Shema*. At the very moment that he covered his eyes and said the hallowed words, *Shema Yisrael*, they heard a loud explosion. They immediately ran to the window to discover that his brand new car had exploded and was burning fiercely. An investigation revealed that one of the would-be restaurateurs whom he did not allow to open, had hired someone to blow up his car – with him in it. Had he not taken the time that day to don *Tefillin*, he would have been in the car, and he would now be history. He was saved by the *mitzvah* of *Tefillin*. *Tefillin* lengthens a person's life. This incident demonstrated this verity.

Let me add one thought. We all perform activities that add to good health and longevity, but do we continue or cut them short after the "revealed" benefit has been achieved? Certainly, the man who was saved cherished *Tefillin*, but for how long? In his case, he became fully observant. He added to his life.

Va'ani Tefillah

שים שלום

Sim Shalom

Establish Peace

Peace is the ultimate blessing, because, without peace, no other blessing has endurance. If one is blessed with health, prosperity, material or (even) spiritual abundance, but does not have one with whom to share his beneficence - what good is it? Thus, the seal of peace lends permanence to our other blessings. The *Ksav Sofer* teaches that we identify three levels of peace: within one's family; within the country that one lives; and throughout the world.

If one's character is deficient, peace will elude him, writes the *Gaon*, *zl*, *m'Vilna* (in his *Even Shleimah*). Ultimately, true peace is achieved with the perfection of one's character. The quality of one's character seals all of the other blessings. Positive character traits preserve one's blessings. Negative character traits undermine whatever blessing he achieves. Indeed, an unhappy/negative person is not able to achieve harmony in his life. The bitterness which overwhelms him destroys whatever good he has, thus preventing him from achieving a lasting relationship with anyone. The greatest peace one can have is peace of mind – or peace within oneself.

To sponsor a mazaltov, simcha or yartzeit, email: peninim@dvar.info

This publication is available worldwide via email and e-readers.

For info call: ISRAEL 02 532 6058 / USA (216) 371-7609 / e-mail: peninim@dvar.info

Counting the Nights

ויאמר ד' אל משה בא "10:1 אל פרעה, כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתותי אלה בקרב"

"Hashem said to Moshe: Come to Paroah, for I have made his heart and the heart of his servants stubborn so that I shall place these signs of Mine in his midst." Rashi says that Moshe was to go warn Paroah to free Klal Yisroel. The Torah tells us explicitly that Hakodosh Boruch Hu hardened Paroah's heart. How could it be that Hakodosh Boruch Hu hardened his heart? That would seem to mean that he lost his Bechirah, his choice. He no longer was in control of what he did. If so, why should Paroah get punished for what he was not in control of? The following Divrei Torah will expound on this topic, and support the P'shat offered in the closing paragraph.

"So that I shall place these signs of Mine in his midst" – these "signs" refer to the final three Makkos: Arbeh, Choshech, and Makkas Bechoros. In all of these Makkos, there was an aspect of darkness. During the Makkah of Arbeh, there was darkness, as the Posuk says, "וכסה את עין הארץ." By Makkas Choshech it says, "לא ראו," and the Torah tells us that Makkas Bechoros took place at "חצות הלילה" – the middle of the night – in the darkness of the night. The Torah tells us that Paroah did not allow Klal Yisroel to leave Mitzrayim for He hardened his heart. What does it mean that Hakodosh Boruch Hu hardened his heart and that was why they remained in Mitzrayim, when Klal Yisroel had not completed the four hundred years that they needed to be in Golus – that was why they needed to remain in Mitzrayim? It says in the Sefer התורה יעקב על התורה that by Yetzias Mitzrayim the Torah in Devorim 16:3 says, "למען תזכור... כל ימי חיך" – the Gemara on Brochos 12b Darshens that "כל ימי חיך" comes to include the nights, and the Chachomim say that it comes to include the days of Moshiach. It says in the Pirkei D'rebbe Eliezer on the Posuk later in this Parsha 12:40 "ומושב בני ישראל אשר ישבו" – that Klal Yisroel were in Mitzrayim for 210 years, and the children of Yosef actually were in Mitzrayim five years prior to the beginning of those 210 years, for a total of 215 years. The nights in Mitzrayim were like days for Klal Yisroel, due to the intense work, and therefore it was as if Klal Yisroel were in Mitzrayim for 215 x 2 – a total of the 430 years as it says in the Posuk. That is why we are told to mention Yetzias Mitzrayim also at night, for Klal Yisroel were Zoche to

the Geulah when it happened because of those nights. The Chachomim hold that it was not necessary to Darshen from the Posuk regarding the nights, for that is obvious that being that Klal Yisroel worked in the nights like the days, they were also considered like days. They therefore Darshen the Posuk of "כל ימי חיך" to include the days of Moshiach. 12:42 "ליל שמורים הוא" – "לד' להוציאם מארץ מצרים" – for it was the nights that caused Klal Yisroel to be redeemed – and that is why we speak about Yetzias Mitzrayim at night. The last three Makkos, which all occurred in the darkness, was a Remez that it was in the Zechus of the night that Klal Yisroel were Zoche to the Geulah. 12:30 "ויקם פרעה לילה" – Paroah woke up regarding the "night." He realized that he needs to send Klal Yisroel out of Mitzrayim because of their servitude of the night. Until then, according to his calculation, Klal Yisroel still needed to remain in Mitzrayim for many years to come, and thought they had no chance of leaving then. However, by these three Makkos of "darkness" it brought to light that he needed to take into account the nights. That is why in Posuk 31 Paroah says, "ויקרא ויאמר אל משה ואהרן למה תעשו לי ולעבדך לילה" – He called to Moshe and Aharon and told them that he now understands that the "night" completes the calculation, and thus tells them, "קומו צאו." Just as the Cheshbon of the days of Mitzrayim were completed, we await anxiously for the days of this Golus to be complete, so that we are Zoche to the Geulah Shlaima, speedily in our days. (מהר"י שטייף)

– "בא אל פרעה" 10:1 – נחל קדומים – Rashi says that Moshe was to come to Paroah to warn him. I saw from רבינו שלמה that I saw from אסתר who was from the generation of the Ran and the Ritvah that the words, "כי אני הכבדתי את לבו" means – "despite the fact that I hardened Paroah's heart" you should still come and warn him, so that I can bring more signs, more miracles – Makkos, upon them. Perhaps we can explain these words, that it is coming to teach us that in truth, everyone always has Bechira, choice, over how he will act. Every person has the power within him to overcome his Yetzer Hara. What אסתר רבינו שלמה is teaching is that although Hakodosh Boruch Hu hardened his heart, Moshe was still to go warn him, for he still had Bechirah, he had the choice of freeing Klal Yisroel. This is as it says, "שובו בני שובבים חוץ מאחר" – Elisha Ben Avuyah, also known as Acher, heard this phrase, that all could return to Hakodosh Boruch Hu and do Teshuva, except for him.

He took this as sign from Above that it was not possible for him to do Teshuva, and thus he remained wayward. ט' מהרמ"ט says in his Teshuvos, Orach Chaim 8 – that despite Elisha Ben Avuyah receiving that message, he still should have done Teshuva, for it is never too late to do Teshuva. This is alluded to in the saying of Chazal, "כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה, חוץ מצא" – "Everything that the Ba'al Habayis will say to you, you shall do, except if he tells you to leave." The Ba'al Habayis refers to Hakodosh Boruch Hu, and you must listen to everything He says, however there is one exception to this, and that is if He says, "צא" – leave Him, and do not do Teshuva. One must know that he can always do Teshuva, and Hakodosh Boruch Hu is waiting for it. The ראשית חמה as well says this point, that Bechirah is always in a person's hands, it is just a matter of how hard he will have to work against the powers of evil. It is true that Hakodosh Boruch Hu hardened Paroah's heart, and this made it harder for him to overcome his Yetzer Hara, but it did not make it impossible. Had he had great will power and put all of his effort into defeating it, he could have. The Torah continues, "למען תספר באזני בן ובן בןך" – that it is very important – it is the Ikar, that one must pass on to his children and to all future generations, that each and every person always has Bechirah, and if he will be Zoche he will be able to overcome his Yetzer Hara. (נחל קדומים)

Now we can understand what happened here with Hakodosh Boruch Hu hardening Paroah's heart, and why he was punished for not freeing Klal Yisroel. Hakodosh Boruch Hu hardened Paroah's heart to equilibrate his Bechirah. One could advance an argument that by bringing the Makkos upon Paroah, Hakodosh Boruch Hu was taking away his Bechirah, and forcing him to free Klal Yisroel. By Hakodosh Boruch Hu "hardening his heart" what was actually happening was that the hardening was bringing Paroah back to a place of equilibrium, where Paroah had a choice to listen to Hakodosh Boruch Hu, or not. The main lesson that one must take out of this story is that no matter what, one always has Bechirah. One should never give up hope and say that he is too far down the wrong path to return. There is always an opportunity for one to return, and we must all take advantage of it. May we be Zoche to be on the proper path of Avodas Hashem, and when we Chas V'shulom veer from that path, we do Teshuva and once again return to that path.

For questions, comments, to purchase the Sefer "Parashah Psheti" or to receive a free weekly Dvar Torah on the Parsha- Please email: ParshaPsheti@gmail.com. Thank you, Y. Schechter

**Just remember to
give it all you've got.**

Print, e-mail, and share Migdal Ohr
with others.

You'll be glad you did.

E-mail 'Subscribe' to
info@JewishSpeechWriter.com

©2021 – J. Gewirtz

A publication dedicated to Harbotzas Torah

Dedicated for Shovavim
In appreciation of
GuardYourEyes.com

*Helping you take control
of your life.*

Sign up for free e-mails and find
out how strong you really are.

Zmanim for שבת

Wesley Hills, NY

4:43 - הדלקת נרות שבת
5:01 - שקיעה
8:58 - זק"ש מ"א
9:41 - זק"ש גר"א
10:30 - סוף זמן תפילה
5:02 - שקיעה
5:47* - צאת הכוכבים
6:14 - צאת 72

Times courtesy of MyZmanim.com

Now You Know!

When Moshe warned Pharaoh about the tenth and final plague, that of the death of the firstborn, he said those affected would be "from the firstborn of Pharaoh to the firstborn of the maids, who sit behind the mill."

The point was that from the greatest to the lowest, everyone responsible for harming the Jews would be taken to task.

Rashi explains how these lowly slaves harmed the Jews. He says, "They, too, subjugated [the Israelites] and were happy at their suffering."

There is an astounding lesson here. They were being punished for enslaving the Jews; that makes sense. But who cares if they were happy that they were suffering? That was how they felt inside and doesn't hurt anyone. Why should they be punished for that?

The answer is that failing to be sympathetic to someone is itself a crime. Especially these people who were downtrodden themselves, should have felt and shared the pain of the Jewish slaves.

Their callousness was as much a blow to the enslaved Hebrews as the crack of a whip and they should have known better.

We should know better and that's why the Torah tells us: Don't be happy at the suffering of another – it may become yours as well.

Thought of the week:

We have to be part of something bigger than ourselves because our goals are often larger than our lifetimes.

"וגם מקננו ילך עמנו... ואנחנו לא נדע מה נעבד את ה' עד באנו שמה.." (שמות י"ב)

"And also our livestock will go with us... for we do not know how we will serve Hashem until we get there." (Shmos 10:26)

When Pharaoh relented after the Plague of Darkness, he told Moshe that all the Jewish People could go, even the babies who would of course not be performing any of the rituals or ceremonies for serving Hashem. All he demanded was that their animals remain behind.

Moshe responded that that was impossible. "Not a hoof will be left behind!" he said. "For we don't know how we will serve Hashem."

The commentaries offer various explanations for this. Rashi comments, "Perhaps He will ask us for more than we have brought with us." The Ibn Ezra says that Moshe's answer was that we needed to bring everything because we didn't know which type of animal we would sacrifice, nor how many offerings we would need to bring.

The Netziv goes to an even more granular level by saying we don't know whether we'll offer sheep or oxen; a yearling or an animal that is two years old. Therefore, we need to take whatever we have with us. Even if we know we won't use every animal, we will take from our flocks so we need to take it all.

One thing that stands out here is that Moshe was telling Pharaoh that our service of Hashem is not dependent on what we want to offer to Him, *but on what He will ask of us*.

Not only that, but we understand that He may ask us to give up everything, and we're willing to do so. Finally, we acknowledge and accept that we won't know in advance what He will ask of us, but we agree to step forward when the time comes.

What a powerful lesson for all of us. In order to be an eved Hashem, a true servant of G-d, we must prepare ourselves to be asked to stretch ourselves to the limit without warning or preparation. We are to be ready at any moment to do what Hashem wants us to do and know that He has given us the tools and wherewithal to complete the task.

Rashi said, "Perhaps He will ask us or more than we have." How does that answer Pharaoh? Maybe even if you take everything along it won't be enough.

It must be that Hashem never asks us for more than we can do, but only what He has given us the means and ability to do. We can achieve what Hashem wants from us and fulfill our potential, if we're willing to give it all we've got.

Rabbi Y. Y. Jacobson relates that once, he had been booked for a weekend, but the organization canceled at the last minute on Friday afternoon just as he was about to leave his house. He was so annoyed. Besides for the other opportunities he had turned down for that week, he'd made arrangements for his children to be in other places, they didn't have food prepared for Shabbos, and he didn't feel that it was right to be canceled like that at the last minute.

That night, he fell asleep at his table while learning and woke up at 3:00 in the morning. Wide awake, he decided to walk to his office on the fourth floor of his building to look something up. He saw a young man sitting on the steps, and sat down next to him and asked if everything was okay.

The young man jumped up, ran into his apartment and attempted to slam the door. The rabbi sensed something was very wrong. He ran after him and saw lots of pills the youth man was planning to use to commit suicide. The rabbi wrestled him, finally pinning him down, so that he could speak to him until he got him out of his suicidal mood. He took him to his apartment and spent the day with him.

After Shabbat, he took him to get the proper help and, Baruch Hashem today, years later, this man is a successful, bright and delightful person living a happy life. Rabbi Y.Y. realized he needed to be there that night to save this man's life and if the organization would have canceled any earlier, he most probably would have been somewhere else that Shabbos. Hashem knows what He's doing.

- As shared by R' David Ashear

התודה, שכל התודה תהיה רק בשביל ה'! שכל התודה תהיה מכל הלב!
וכשאדם זוכה לכזו תודה, בכזו אמת, שהוא זוכה את התודה, שתהיה כולה בשביל ה' – הוא יכבדני! שהוא מכבד את השם באמת, כבוד אחר כבוד.
לכן להתחזק להגיד תודה באמת, כי התודה פותחת את כל השערים.

תמיד אני אומר לאנשים – מה שלא יהיה, ברגע שאתה אומר תודה זה מחזק לך את האמונה. לכן, באמת חשוב מאוד שכל אחד יתחזק. כל אחד שאומר תודה, ודאי שעל כל דבר טוב צריכים להגיד תודה, אבל גם על מה שלא הולך ועל מה שקשה.

ראיתי בשם הרב שטיינמן, כתוב בפירוש, שגם על זה אומרים תודה

כי ודאי, כל הצדיקים השיגו את הנקודה הזו, וכמו שהגמרא אומרת ונפסק להלכה בשולחן ערוך, שחייב אדם לברך על הרעה באותה שמחה ובדעת שלם כמו שהוא מברך על הטובה.

לכן כל אחד ממש יתחזק להגיד את התודות. ודאי שעל כל דבר טוב צריכים להגיד תודה, אבל גם על מה שנראה כרע.

וכשבאים לקבר של צדיק, ודאי שכל אדם רוצה לבקש ורוצה לפעול ישועות, אבל תזכור – לפני הכל תתחיל עם הטובה, תזכור כמה הצדיק הזה מסר את עצמו בשביל עם ישראל.

כשאתה ניגש לצדיקים, תבוא עם נקודה של אמונה והכרת הטובה, כמה הצדיק הזה פעל בשביל עם ישראל, כמה שהוא היה יום יום שעות על גבי שעות מקבל קהל ופועל ישועות.

צריכים לזכור לצדיק את כל הטוב שהוא עשה בשביל עם ישראל, ולהגיד לו תודה: "תודה לך הצדיק, שהזמנת אותי", לפני שאתה הולך לבקש, תמיד לפתוח עם התודה. אז יהי רצון שזוכה באמת בזכות באבא סאלי, כולנו, כל עם ישראל, נזכה שיהיו רק ישועות ורפואות, לכל עם ישראל, ותהיה גאולה ברחמים, בלי שום ייסורים, רק רחמים, אמן כן יהי רצון.

איזה צדיק, הבאבא סאלי, שמספרים עליו שהוא מחולל ניסים, לך אצלו לבקש ממנו ברכה, ואולי הוא יעזור לך".
באמת ככה היה, וכשהגיע היהודי לבאבא סאלי, הצדיק הזמין אותו לסעודה.

והבאבא סאלי נתן לו כוס מלא בערק, אמר לו: "תשתה!", ובירך אותו בזרע של קיימא. באמת הוא שתה, כוס מלא של ערק. והוא כל כך האמין בברכה של הצדיק, כל כך האמין! וזה מאוד חשוב,

כי אדם צריך להאמין, כשאתה בא לציון של צדיק והתפללת, אתה צריך להאמין שהצדיק ממש פעל בשבילך, ובירך אותך, ותאמין בברכה שלו.

טוב, אז היהודי ההוא, הייתה לו כזו תמימות והוא החליט שהוא הולך עוד פעם לבדיקות. ובאמת כל הבדיקות יצאו חיוביות, והכל בריא אצלו, כמו שבירך אותו הבאבא סאלי.

ונולדו לו, ב"ה, לא רק ילד אחד, אלא כמה וכמה ילדים. כי העניין הזה של אמונת חכמים זו הישועה של הבנאדם. כמובן שהיהודי הזה שסיפרנו עליו, אחרי שהוא ראה כזו ישועה היה אסיר תודה לרבנו הקדוש הבאבא סאלי, וכל פעם היה בא אצלו ואומר לו: "מה שתרצה אני אעשה בשבילך! מה שכבודו יבקש!", והיה מסיע אותו למקומות הקדושים, והיה כולו אסיר תודה ומסור אליו.

באחת הפעמים שנפגשו הוא ורבנו הבאבא סאלי, התלונן היהודי לפני רבנו על בעיה נוספת שמעיקה עליו ומפריעה את מהלך חייו. הוא היה מגמגם בדיבורו ומתבייש מכך מאוד.

רבנו העביר את ידו על פיו והוא התחיל לדבר באופן רגיל! בקיצור, הבאבא סאלי היה מחולל ניסים.

באמת ראיתי שהבן איש חי כותב שלפני שיבוא משיח יהיה קשה למצוא כאלו צדיקים, שמחוללים ניסים ונפלאות ועושים מופתים.

ולמה? כי משמייס רוצים שעם ישראל יתחזקו באמונה. ולמה? כי בוודאי כשרואים ניסים אז יותר קל להתחזק באמונה. אבל בדור הזה, דור של משיח, ה' יתברך רוצה שנחזק באמונה, אמונה שלמה בה', שהוא כל יכול, ואנחנו רק בידיים שלו.

תתחזקו באמונה! כל אחד עובר מה שעובר, אבל צריכים להתחזק באמונה! לדעת שאנחנו בידיים של בורא עולם! ישתבח שמו! בידיים שלו הטובות! ואנחנו לא צריכים לדאוג בכלל! יש עלינו השגחה פרטית, והוא שומר עלינו, בוודאי שרק טוב יהיה לנו.

ואנחנו צריכים להתחזק בתפילות פשוטות, בזכות הצדיקים.

הנה, עכשיו אנחנו מדברים על ההילולה הקרובה של הבאבא סאלי. יהי רצון, מי שיכול להגיע לציון, ודאי שמי שזוכה להגיע, זה מצוין. אבל גם מי שלא, גם בבית שלו יכול להדליק איזה נר לכבוד נשמתו הקדושה של הבאבא סאלי, ויבקש בזכות הבאבא סאלי.

העיקר זו האמונה הפשוטה.

והעניין של התודה שאני כל הזמן מדבר, לומר תודה לה' יתברך, ועל כל דבר להגיע תודה, זה ודאי.

אבל התודה הגדולה זה כשאדם אומר תודה ממש לשם תודה. הוא לא רוצה שום שכר על התודה, והוא לא רוצה שבזכות התודה יהיה לו שום נס. הוא רק אומר תודה כי הוא פשוט רוצה להגיד תודה!

יש פסוק בתהילים: "זובח תודה יכבדני", יש פעמיים נוי"ן יכבדני.

כי מי שאומר תודה הוא מכבד את השם כבוד ועוד כבוד. והרבה פעמים כשאדם אומר תודה הוא בתוך ליבו מצפה לאיזה שכר על התודה, או שהוא רוצה שעל ידי זה ה' יעשה לו איזה נס.

אבל אדם שהוא 'זובח' את התודה! ממש זובח אותה לכבוד ה'! רק בשביל ה'! אך ורק בשביל ה'! הוא זובח את

העלון

לכבוד נשמתו הטהורה והקדושה של הצדיק הקדוש אדוננו מורנו ורבנו נחמן בן פיגא זי"ע"א.

וכן לעילוי נשמת הצדיק הקדוש רבי יהודה דאב בן רבי יחיאל צבי ע"ה

וכן לעילוי נשמת חברינו הקרוב ארז בן דליה ע"ה ובעוז בן רומיה ע"ה וכן לעילוי נשמת פערל בת ר' מאיר ע"ה וכן לעילוי נשמת שלמה בן נעמה ע"ה בתור שאר כל נפטרי ישראל

ולהבדיל לרפואה שלמה של משה בן אידה שיחיה וכן לרפואה שלמה והצלחה של בת שבע בת ימימה שתחיה וכן לרפואה שלמה וחזרה בתשובה שלמה בלי ייסורים של כל בני ובנות ישראל בארץ ובעולם

וכן להצלחת כל התורמים והתורמות ברחמיים ובגשמיים.

להצלחה ושמירה וכל הישועות בחסד וברחמים בלי שום ייסורים של נתן בן ראובן וב"ב.

לתרומות: 0527161619

לקבלת העלון במייל: elitzur424@gmail.com

לעילוי נשמת יפה בת גולסטאן ע"ה.

וכן לעילוי נשמת ימנה בת אסתר ע"ה

לעילוי נשמת ניסים בן אלגרה ע"ה. לעילוי נשמת שרה בת יהודית אדית.

לעילוי נשמת יוסף חיים בן אברהם ע"ה.

להזמנת הספרים, חוברות ודיסקים של מורנו הרב שלום

ארוש שליט"א:

0522240696

לשמיעת שידור זה בשידור חוזר

ושיעורים נוספים

בקו האמונה [שלוחה 4]:

026444250

נא לא לפרסם בשבת חמסי"ה וקריאת התורה / העלון מוקדש לזכותו של מורנו הרב שלום בן ימנה שיזיה ויאריך ימים בבריאות איתנה עד מאה ועשרים שנה

הרופא ראה שכך והתמלא בצער. הבאבא סאלי שאל אותו: "אתה רוצה להיות בריא", והרופא אמר לו: "בוודאי!". הבאבא סאלי ביקש מהשמש שלו: "תכין לי כוס תה כמו שאני רגיל לשתות, עם 6 כפיות סוכר". טוב, בירך הבאבא סאלי על הכוס, ושתה קצת, אמר לרופא: "תשתה עכשיו". הרופא נבהל: "מה?! את זה אני אשתה עכשיו?! זה רעל! זה מסוכן בשבילי!". אמר לו הבאבא סאלי: "תשתה ותהיה בריא!".

טוב, הרופא התבייש מהצדיק, ועשה מה שאמר לו, שתה תה עם 6 כפיות סוכר. אמר לו הבאבא סאלי: "עכשיו תעשה בדיקה ותראה שהכל בריא. בעזרת ה' לא יהיה לך יותר סוכר". וכמו שאמר הצדיק כך היה. והרופא לא הבין: "איך זה יתכן, שתה מלא בסוכר, ירפא את האדם ממחלת הסוכר?".

אמר לו הבאבא סאלי: "דע, שכה' רוצה שתתרפא, אזי גם על ידי הסוכר בעצמו, שהוא גורם למחלה שממנה סבלת, תהיה בריא".

ואז אמר הבאבא סאלי: "עתה אני יודע למה באתי לבית החולים. שהרי אני לא צריך לרופאים, אלא באתי כדי ללמד אותך, שהכל קורה רק ברצון ה', ומה שהוא רוצה הוא פועל. כשרצון ה' שסוכר ירפא את מחלת הסוכר, כן יהיה! דע לך, שבכל פעולה שאתה עושה – זכור תמיד שהבורא הוא הרופא, ותתפלל, תבקש מהבורא שיצליח אותך, ויצליח את הפעולות שאתה עושה. ותזכור תמיד כי בידו יתברך לשנות את הטבע ולעשות גם את הבלתי צפוי".

הבאבא סאלי נתן הוראה לרופא, איך יתנהג מהיום והלאה, להאמין שרק ה' הוא הרופא היחיד ושאיין שום טבע.

והסיפור הזה מחזק מאוד מאוד באמונה. עוד דבר, הבאבא סאלי התנגד תמיד לשימוש בקמיעות. ויש כמה סיפורים שבאו אליו עם קמיעות והוא היה מתנגד לזה מאוד. מסופר שפעם אחת הביאו לו ספר של קמיעות, והוא בעצמו קרע אותו וביקש מהשמש שלו שיגנוז אותו. כי העיקר היה אצל הבאבא סאלי להתחזק באמונה! והעיקר שבאים לצדיק, בעזרת ה', אני מקווה שנוכה כולנו איך שהוא להגיע. העיקר שצריכים לבקש זה על רוחניות. ככה סיפר לי החתן שלו, רבי דוד יהודיוף זיע"א, שסיפר לי שכל זמן שהיו באים אצל הבאבא סאלי לבקש רפואה ופרנסה וכדומה, והיה אומר לו הבאבא סאלי, שהוא ממש מחכה שיבואו אנשים לבקש ממנו על רוחניות, שהוא יברך אותם, שיזכו להיות צדיקים וחסידיים, תלמידי חכמים, ולא רק לבקש על גשמיות וענייני העולם הזה. יש מעשה על איזה יהודי, שהוא ירא שמיים, ועשה בדיקות, וראה שהוא לא יכול להביא ילדים. טוב, כמובן שהוא השתדל, ועשה כל מיני טיפולים, וכל מה שאמרו לו הרופאים הוא עשה. אבל שום דבר לא עזר. עד שאמר לו אחד הרופאים: "תשמע, בדרך הטבע, אנחנו לא רואים שאתה יכול להביא ילדים, אבל תנסה ללכת אל

בעזרת ה', בשבוע הבא ביום ראשון, ד' שבט, יהיה יום ההילולה של אדוננו מורנו ורבנו, רבי ישראל אבוחצירא, ה'באבא סאלי".

מסופר עליו שפעם קרה והוא לא הרגיש בטוב. כמובן שהמשפחה ביקשו ממנו שיבוא איתם לבית החולים, לעבור בדיקות ולקבל טיפול.

אמר להם: "תראו, אני בריא, אני קצת חלש אבל אני בריא". טוב, הניחו לו.

עברו כמה ימים, והמשפחה רואים שהבאבא סאלי נשאר חלש. שוב ביקשו ממנו: "כבוד רבנו, בבקשה, בא איתנו לבית החולים".

אמר להם: "תראו, אני באמת בריא, אבל בגלל שאתם כולכם בצער ומבקשים שאני אבוא. אני לא רוצה שתצטערו ולכן אני מוכן לבוא בשבילכם".

טוב, לקחו אותו לבית החולים, שם עשו לו בדיקות, ובאמת כל הבדיקות תקינות! והמשפחה ביקשו ממנהל המחלקה בעצמו: "בבקשה ממך, הרב חלש כבר הרבה זמן, בבקשה תבוא ותראה מה קורה".

בינתיים באבא סאלי ביקש מהשמש שלו שיכין לו כוס תה, כמו שהוא רגיל לשתות.

ואיך באבא סאלי היה רגיל לשתות את התה שלו? עם חמש כפיות סוכר. ☺

טוב, הרופא בינתיים הסתכל על הבדיקות, הביאו לבאבא סאלי את הכוס תה, והוא שתה.

הבאבא סאלי סיים לשתות, ואת מה שנשאר בכוס, ביקש מהרופא שישתה הוא.

הרופא כמובן שמח מאוד, ושתה את מה שנשאר בכוס. כמובן שהוא שם לב שהתה מתוק מאוד, ומיד שאל את הרב הבאבא סאלי: "אתה כל הזמן שותה ככה את התה שלך?", אמר לו: "כל הזמן". אמר לו הרופא: "אם כן, עכשיו אני יודע מה הסיבה שאתה חולה! אתה שותה הרבה סוכר! וכנראה שיש לך סוכר גבוה, את הבדיקה הזו עוד לא בדקנו".

אמר לו הבאבא סאלי: "אני, באמת אין לי סוכר, אבל לך יש סוכר".

הרופא אמר: "לא יכול להיות, בדיוק היום עשיתי בדיקה, הסוכר שלי תקין!".

אמר לו הבאבא סאלי: "בבקשה בא ותבדוק, ותראה בעצמך".

הרופא מנהל המחלקה מאוד כיבד את הבאבא סאלי, ועשה בדיקות לשניהם. ויצא כמו שאמר לו, שלבאבא סאלי לא היה סוכר, ולרופא מנהל המחלקה יש לו סוכר גבוה.

מנהל המחלקה לא האמין וחשב: "בטח עשו טעות והחליפו את הבדיקות שלי עם הבדיקות של הצדיק".

ביקש מהבאבא סאלי: "אתה מבקש שנעשה עוד פעם בדיקה?". והבאבא סאלי הרשה.

ועשו את הבדיקה בפעם השנייה, אבל הפעם הוא השגיח היטב היטב, שלא יהיו שום טעויות. טוב, הגיעו הבדיקות, ועוד פעם רואים שלבאבא סאלי אין שום סוכר, ולרופא מנהל המחלקה יש לו סוכר גבוה!

פנינים חסידות ברסלב

שֶׁבַח רַבֵּנוּ זְכָרֵנוּ לְבָרְכָה אֶת הַפָּרֶשׁ "בְּאֵר הַיֵּטֶב"
שֶׁעַל הַשְּׁלֵחַן עָרָא. וְאָמַר רַבִּי אֲבָרְהָם בֶּן רַבִּי יַחֲזָקִי
זְכָרֵנוּ לְבָרְכָה, שֶׁפָּלַל הָאָדָם בְּלִמְדָּה הַ"בְּאֵר הַיֵּטֶב",
שֶׁבְּאֵיזָה פּוֹסֵק שְׁגוּמָר הַ"בְּאֵר הַיֵּטֶב" דְּבָרָיו, בֶּן
דְּעֵתָ לְהַלְכָה (אֲבָנִי הַבְּרֶזֶל).

פַּעַם-אַחַת הָיָה אֶחָד אֲצֵל רַבֵּנוּ זְכָרֵנוּ לְבָרְכָה
וְשָׁאֵלוּ רַבֵּנוּ זְכָרֵנוּ לְבָרְכָה: "בְּפֶה מִחֲזָק אֶת עַצְמוֹ
בְּנִפְיִלְתּוֹ מִעֲבֹדֶת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ?" עָנָה וְאָמַר: "עִם
דָּף גָּמְרָא". עָנָה רַבֵּנוּ זְכָרֵנוּ לְבָרְכָה וְאָמַר אֵלָיו:
"אֲנִי מַחֲיָה אֶת עַצְמִי בְּכָרָא אֶלְקִינִי שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכָבוֹד
וְהַבְדִּילֵנוּ מִן הַתּוֹעִים" וְכו', כִּי אֲנִי דָר בְּעִיר גְּדוֹלָה,
שֶׁיֵּשׁ בָּהּ אֲפִיקוֹרְסִים גְּדוֹלִים שֶׁנּוֹפְרִים בְּכָל" (שִׁישׁ"ק
א-תקצ"ז).

מִוִּהְרָנָה צָאנוּ לְרֹאֵה פַּעַם, אֶחָד שָׁשׁוּב וְלוֹמֵד
בְּהַתְמָקְדָה אֵלֶיךָ בֶּן, שֶׁיֵּשׁ לוֹ צֶעֶר גְּדוֹל מְהֵרָעָבוֹן
הַפְּסִיק לוֹ פֶּנֶה אֵלָיו וְאָמַר לוֹ: "תְּפַסֵּיק כְּבָר עִם
הַתַּאֲוָה אֲכִילָה". (אֲבָנִי הַבְּרֶזֶל, שֵׁם סֵל"ז).

המבוקשת.

ה' יזכנו שנזכה תמיד להרבות בתפילה ולהרבות
ולהפציר לפניו ולא נבין ששום דבר שבעולם הזה מובן
מאליו, אלא נבין שלהכל צריך תפילה.

מוסר הפרשה חידושים לפרשת שבוע

הוי הפסקה, דכנאולה אריכתא דמיא.

בדברי רבינו יונה מבור, שאע"פ שלא נזכר בפסוקים
בפירוש שעם ישראל התפללו על כך, מכל מקום ברור
הדבר שהם התפללו, משום שעל כל דבר יש להתפלל.

וביותר יש להתבונן כאן, על מה הם התפללו - הרי
הקב"ה הבטיח שיביא על מצרים מכה זו, כדי שישלחו
את ישראל. ואע"פ ששמה רבינו אמר לעם ישראל בשם
הקב"ה, שהמצרים ימותו במכה זו, וישראל ינצלו, בכל
זאת פשוט וברור שעם ישראל התפללו שה' לא יתן
למשחית לבוא אל בתיהם, כי זהו יסוד ברור, שלכל
דבר צריך תפילה.

נהגה דבר זה נקבע לנו לדורות, שחכמים תקנו כחלק
מהזכרת גאולת מצרים גם תפילה על צרותינו, כי תפילה
עם ישראל במצרים לא הייתה במקרה לפי גודל צדקתם,
אלא חז"ל הבינו שזה היה חלק בלתי נפרד מהגאולה
ו"כנאולה אריכתא דמיא" - תפילה עם ישראל באותה
שעה עזרה בקיום ההבטחה. ומזה אנחנו יכולים ללמוד
כמה חשובה היא התפילה בכל עת ובכל שעה, אפילו
כאשר יש הבטחה לישועה מהקב"ה.

ומזה ילמד כל אחד כמה צריך הוא להתאמץ חזק
בתפילות, לבלי להתרשל מהתפילה על כל דבר, וגם
דבר שנראה לו בטוח, גם אם הוא יודע שהפקיד בנק
זה אבא שלו ובודאי יעזור לו למלא מבוקשו אל ימנע
עצמו מהתפילה, כי לכל דבר יש את סך התפילות
שצריך למלא ובלעדי זה לא יוכל לקבל את הישועה

מתפללים על קיום המכות

בפרשתנו נצטוונו על שימת הדם שיהיה כאות שלא
יבוא המשחית לנגוף את עם ישראל כמו שכתוב: (יב,
כג) "וְלֹא יִתֵּן הַפֶּשַׁחִית לָבֶאֱלָא אֶל בְּתִיכֶם לְנֶגֶף".

בגמ' (ברכות דף ד:) "אמר ר' יוחנן: איזהו בן עולם הבא,
זה הסומך גאולה לתפילה". שואלת הגמ' איך בתפילה
ערבית אפשר לסמוך גאולה לתפילה? הרי אחרי ברכת
"גאל ישראל" שהיא גאולת מצרים, תקנו לומר ברכת
"השכיבנו", שהיא תפילה שה' יושיענו מצרותינו, ונמצא
שזה מפסיק בין גאולה לתפילה?

ותירצו בגמ' שאין בזה הפסק, משום שברכת "השכיבנו"
היא המשך לברכת גאולת מצרים, והכל "כנאולה אריכתא
דמיא".

וכתב רבינו יונה שם (ב: ד"ה וצ"ע): לבאר את דברי
הגמרא, מדוע אינו נחשב להפסק? מפני שבאמת ברכת
השכיבנו גם היא מעין הגאולה היא, כי תפילה מעין זו
הייתה גם במצרים בזמן הגאולה. בשעה שעבר ה'
לנגוף את מצרים היו ישראל מפחדים, והיו מתפללים
לבוא עולם שיקים דברו ושלא יתן למשחית לבוא
אל בתיהם, כי כך היא דרך הצדיקים שיראים תמיד
שמה יגרמו החטא.

וכנגד אותה תפילה תקנו לומר השכיבנו וכו' שיצילנו
ה' מכל דבר רע וישמור צאתנו ובואנו. וכיון שתקנו
לאומרה כנגד מה שהיה בשעת הגאולה, אמרו דלא

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: 3030*

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

משאלות שנשאלו ב"קו ההלכה"

לשתות רביעית שלמה לכתחילה (81 מ"ל). בן איש חי
(שנה ב' פרשת בראשית אות כ"ג) כף החיים (סימן רע"א סעיף
קטן פ"ג) אור לציון (חלק ב' פרק כ' אות כ"ב) ומשנה ברורה (סימן
תע"ב סעיף קטן ל').

**אדם שביקר על יין בורא פרי הגפן ושתה שיעור
רביעי, אם רוצה כעת לשתות משקה אחר, אינו
צריך לברך, שברכת היין פוטרת את שאר המשקין
שולחן ערוך (סימן קע"ד סעיף ב'). ויש לשאול אם אני
שמעתי אדם שביקר ונתכוונתי לצאת ידי חובה,
אבל לא שתיתי רביעיית אלא רק לגמתי מעט
מן היין, וכעת הביאו לפני משקה אחר, האם אני
צריך לברך?**

לבני אשכנז - צריך לברך על המשקה החדש, רק אם
שתה לכל הפחות רוב רביעיית פוטרת את שאר המשקין.
ביאור הלכה (סימן קע"ד דיבור המתחיל "יין"). ולבני ספרד - גם
אם רק טעם מהיין נפטר מברכת שאר משקין ואינו צריך
לברך שוב, ומכל מקום טוב לכתחילה שביקר על מעט
סוכר שהכל נהיה בדברו ויכוין לפטור את המשקה. אור
לציון (פרק כ' סעיף ט').

ואם לא שתה כלל מהיין, צריך לברך על המשקה
שמעוניין לשתות, אף אם נתכוין לצאת ידי חובת קידוש
בברכת היין, הדין הוא שיצא ידי חובת קידוש אבל צריך
לברך על שאר המשקין. שו"ת יחזקאל (חלק ה' סימן כ').

**ולהתחיל בסעודה, האם צריך לברך ברכה אחרונה
על מה ששתה?**

אף שלכתחילה לא טוב עשה, כי אין להכניס את
עצמו במחלוקת הפוסקים, מכל מקום אם שתה
רביעיית אינו צריך לברך ברכה אחרונה ויוצא

ידי חובתו בברכת המזון. ואף שבבן איש
חי' (שנה ראשונה פרשת נשא אות ב') כתב
שאם שתה רביעיית מים קודם הסעודה
צריך לברך ברכה אחרונה, והביא מעשה
שרבינו האריז"ל פעם צפה ברוח הקודש
במצח רבינו חיים ויטאל וראה כתם במצחו
על זה שלא ברך על המים ששתה קודם המזון,
מכל מקום הוא עצמו חזר בו בספר עוד יוסף חי
(הלכות פרשת צו) וכתב שלא יברך ברכה אחרונה, וכלפי
בהליכות עולם (חלק ב' עמוד קכז) ובשו"ת תבואות שמש
(סימן ס"ב ד"ה והנה סן).

**לפי זה כאשר אדם עושה קידוש בשבת האם
ראוי לשתות רביעיית או שישתה פחות מרביעיית?**

אף שאם שתה שיעור מלא לגמתי (כ-41 מ"ל) יצא
ידי חובתו, מכל מקום דעת רוב ככל הפוסקים שצריך

**מנהג הספרדים שהחזן מנגן את הקדיש הראשון
של ערבית של שבת, מה הטעם לדבר זה?**

מנהג זה הוא מנהג קדמון, וכתבו הפוסקים שעדיף
שהש"ץ ינגן בלחן שירי קודש הידועים לקהל (שו"ת
יחזקאל דעת חלק ב' סימן ה') ושני טעמים נאמרו בדבר:

א. בספר חסידים (סימן קי"ח) כתב שעל
ידי הניגון מתעוררת הכוונה, ולכן
טוב שיתחיל בניגון שמעורר את
ליבו, וימשיך באותו הניגון את
התפילה.

ב. רבינו יוסף חיים בספר בניהו (ברכות דף ו') כתב
הטעם שכששומעים כוחות הסטרא אחרא
שהחזן מנגן חושבים שבא לשיר ועוזבים אותו
והולכים להם ואינם מקטרגים, והוסיף שם שמצא
לזה ראייה מדברי הזוהר הקדוש שהשטן אינו יכול
לשמוע זמר ושיירה, אלא נהנה מאכל וקניה, ועל
ידי השירה מגרשים אותו.

**מי ששתה רביעיית מים לפני הסעודה (כלומר
סעודת פת) ורוצה מיד לאחר מכן ליטול ידי**

סיפור לשולחן שבת

מאמר ראש הישיבה -המשך-

שהוא רוצה לתת לך - אז אתה כמו אחד שיוצא חיצים בצורה עיוורת בלי לכוון ובלי לראות את המטרה שהסיכוי שהוא יפגע שואף לאפס.

עזור לו לעזור לך

באים אלי בחורים שאומרים לי שהם רוצים להתחתן, הם חושבים שאגיד להם להתפלל או לעשות סגולות כאלה ואחרות, ואני רק אומר להם: "ומה אתה חושב, האם אתה חושב שה' רוצה שתתחתן?" השאלה הזאת מפתיעה אותם והם מתחילים להתבלבל כי הם לא תמיד בטוחים בכך בעצמם.

יוצא שלפי דעתם להתפלל זה אומר לשכנע את ה'. אבל אני מסביר להם שהם טועים, כי ה' רוצה שהם יתחתנו יותר ממה שהם רוצים בעצמם, ורק כך צריכים לגשת אל ה' ולבקש ממנו זיווג, מתוך הידיעה הברורה שה' רוצה לתת, וכשאתה ניגש לתפילה אתה בעצם בא לקבל, כפשוטו.

כל תפילה שלך רק בונה כלים שבהם ה' ייתן לך את השפע, וכביכול "עוזרת" לה' לתת לך את מבוקשך.

כשאתה לא מאמין בזה, זה אומר שאתה בחושך וגם אם אתה מתפלל בחושך הזה - אתה למעשה מונע מבורא עולם לתת לך, אתה מונע ממנו את התענוג שלו ואת גילוי מלכותו שהוא "מקבל" כביכול מזה שהוא ייתן לך, ואתה גורם לו גם צער גדול שהוא מצטער בכל רגע שהוא לא יכול לתת לך, וזה כביכול עלבון לה' שאתה חושב עליו שהוא לא רוצה לתת לך.

ולכל בני ישראל היה אור

בעשר המכות ה' מלמד את עם ישראל את יסודות האמונה: שהוא שולט בכל העולם ומשגיח השגחה פרטית על כל נברא וכו', אבל ה"מכה בפטיש" השפיץ של האמונה, מגיע רגע לפני היציאה הגדולה ממצרים - אז מגיעה הידיעה הגדולה, בצורת מכת חושך.

במכת חושך התברר מי חי באור ומי חי בחושך. המצרים היו בוודאי בחושך גדול ולא יכלו אפילו לזוז ממקומם, כי החושך משתק את האדם שיתוק מוחלט. אבל לבני ישראל לא היה שום חושך ואדרבה, האיר להם אור גדול מאוד, והתגלו להם אוצרות גדולים כדי ללמד אותך שבכל חושך בחיים ישנו אור גדול ועצום ואוצרות גדולים.

אם אתה חי את ה' ואת האמונה אתה נמצא באור, והחיים שלך מתוקים, אתה מוצא אוצרות, ואתה כבר נמצא בגאולה; אבל אם אתה לא חי את האמונה, אז אתה חי בחושך גדול ואתה פשוט תקוע במקום, כמו המצרים שלא יכלו אפילו לזוז ממקומם במכת חושך.

לכן בכל תקיעת בחיים תבדוק קודם כול אם האור אצלכם דולק, אל תנסו לפתור שום בעיה בחושך. חבל על הזמן ועל הכוחות. אל תרצו שום דבר, תרצו פשוט לחיות את האמת שה' אוהב אתכם כדי שתחיו באור, ואז תראו שהכול פשוט וקל ויפה ולא זו בלבד שאתם כבר בגאולה הפרטית שלכם, אלא אתם גם מקרבים את הגאולה הכללית של כל העולם.

בברכת שבת שלום ומבורך

שלום

חיילי האבן שהפשירו

שלם
כל המורדים

חיילים
והביאו את
אלי."

הגיעו החיילים לשוק והתקרבו לכיוונו של רבי יצחק. אך ראה אותם הצדיק - הפכו כולם משותקים מבלי יכולת להניד אבר. משל יצוקים הם מאבן.

רצו כמה שכנים שראו את המתרחש למושל העיר וסיפרו באוזניו את הפלא הגדול. הרשע לא נרמז ושלח פלוגת חיילים נוספת להביא לפניו את רבי יצחק. כמעשיהם של הראשונים, כך מעשיהם של האחרונים. התאבנו החיילים בלי יכולת לזוז.

עתה לא יכול היה המושל להתעלם. לבש את בגדו העליון ויצא בלוויית מקורביו אל השוק. בהגיעו אל השוק, נחרד למראה עיניו, ניש בהכנעה אל רבי יצחק וביקש בכל הכבוד הראוי שישחרר את חייליו ממאסרם.

"לא אשחרר!" הכריז רבי יצחק בקול רם. הוא הוכיח את המושל בדברים קשים על כך שהינו מצר ומתאנה ליהודים החיים בעירו. "אם לא תבטיח לי עתה בהן צדקך שאחי היהודים יקבלו תנאים שווים במסחר, בתעסוקה ובמיסים - גורלך יהיה גרוע משל חייליך!"

המושל המפוחד מיהר להבטיח ככל אשר ציווה עליו הצדיק, ולפתע הפשירו החיילים מקפאונם.

עוד היהודים ששים ושמחים ורוקדים ושרים סביב הצדיק, והנה רואים הם מחזה פלא: מוסלמי רוכב על חמורו של הצדיק, והחמור לוקח אותו במעגלים רחבים סביב רבי יצחק. מסתבר שבמהומה הגדולה החליט המוסלמי לגנוב את חמורו של רבי יצחק יחד עם כל כספי הצדקה, אך משמים סימא את עיני הגוי, ובהיותו בטוח כי מתרחק הוא מהמקום עם הכסף הרב, החמור הסתובב באותו מקום במשך זמן רב. עד אשר הורה רבי יצחק לשלח את הגוי בבושת פנים...

"לא אשחרר!" הוא הוכיח את המושל בדברים קשים על כך שהינו מצר ומתאנה ליהודים החיים בעירו. "אם לא תבטיח לי עתה בהן צדקך שאחי היהודים יקבלו תנאים שווים במסחר, בתעסוקה ובמיסים - גורלך יהיה גרוע משל חייליך!"

"כיצד העזת לחשוב לא לקבל את בני, רבי יצחק?" גער רבי יעקב אבוחצירא בחלום בראש הקהל היהודי. "בעוד שלושה ימים יגיע בני לעירכם, אתה באופן אישי תדאג שכל בני העיר מקטון ועד גדול יצאו לקראתו בבגדי שבת..."

הימים היו ימי מלחמה. יחסו של מושל אותה עיר במרוקו - היה אכזרי וקשה כלפי היהודים. ראש הקהל שקיבל את מכתבו של הגה"ק רבי יצחק אבוחצירא (י"ד בשבט יום פטירתו), בנו הצעיר של מרן אביר יעקב אבוחצירא, שהוא בדרכו לעיר לאסוף כספי צדקה - העדיף להעלים את המכתב מידיעת בני העיר, ולא למשוך תשומת לב לעיני המוסלמים שמחכים לפרוע ביהודים. אולם רבי יעקב הגיע אליו בחלום הלילה ושניה את תוכניותיו.

הגיע היום הגדול, כל היהודים יצאו לקבל את רבי יצחק בסבר פנים יפות. ראש הקהל המפוחד הציע שייכנסו לעיר מדרך צדדית. אולם רבי יצחק סירב. "דרך המלך נלך!"

נכנסו היהודים לרחובה הראשי של עיר, רבי יצחק מהלך בראשם וכולם שרים לכבוד התורה. ראש הקהל רעד מפחד, אולם פחד הרבה יותר מרבו האביר יעקב שהזהירו בחלום לדאוג לבנו, מאשר פחד ממושל העיר.

בדרכם הגיעה הפמליה לשוק. "אפשר בבקשה להוציא לי כיסא?" ביקש לפתע רבי יצחק. לאחר מכן ביקש כוס תה. ישב בעיצומו של השוק, בידו כוס תה רותח והוא מעודד את היהודים שסביבו לשיר שירות ותשבחות לבורא עולם...

"היהודים המליכו עליהם מושל חדש", פרצו כמה מוסלמים חמומי מוח לחרדו של המושל הערבי. "הוא יושב באמצע השוק וכולם שמחים סביבו". המושל שרק חיכה לפרוע ביהודים - שש אלי קרב. "שלחו פלוגת

שמואל פיד בבית הכנסת
למען יאריכו ימים.
השומר פיו בבית הכנסת יאריך ימים (ס. קדושת ביהכ"נ)

הסדרה שלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי הרב שלום ארוש שליט"א

מכפר, רחמנא ליציל רחמנא לשבן.

לכן, עיקר התשובה היא בין אדם לחברו. כי מה שיעשה לא יעזור לאדם, אם הוא פגע באנשים. אחרי מותו, בשמיים לא יעזור לו כלום. פשוט לא יכולים לעזור לו, עד שיפייס את כל האנשים שפגע בהם. לכן יהיה צריך לחזור בגלגול, כדי שיפגוש שוב את אותם בני אדם שפגע בהם ויפייסם.

לכן רוב הייסורים שיש לאדם, הם כי לא שומר את פיו, והוא פוגע באנשים. ועל זה נאמר: שומר פיו ולשונו, שומר מצוות נפשו. כי עיקר הדבר שעליו שולחים לאדם ייסורים, הוא על עבירות שבין אדם לחברו. כי בעבירות שבין אדם למקום, אם ה' רואה שצויה אדם לא מסוגל לקבל ייסורים ותוכחות על אותן עבירות, הוא חוסך ממנו אותן, כי אפשר שיתעורר מאוחר יותר לעשות תשובה עליהן, וגם אם ח' לא יעשה תשובה, סוף כל סוף, יהיה אפשר לזכר אותו ולכפר לו עליהן באש הגיהנום. כמה דקות או ימים בגיהנום מכפרים על הרבה מאד. אבל בין אדם לחברו - בזה ה' כן שולח ייסורים, ומיד, כי את זה אי אפשר כבר לתקן אחרי שמתים, לכן אין כאן מקום להארכה והנחות, אלא מיד שולחים לאדם ייסורים, כדי שהוא יתעורר לתקן את אותן עבירות בחיים חיותו, לפני שימות ויהיה מאוחר כבר, והוא יפסיד את הכול ח'.

ודורשת הגמרא: אם ממון יש בידך - התר לו פיסת יד, ואם לאו - הרבה עליו רעים. כלומר: אם הפגיעה היא בממון, כגון גזל, הונאה וכד', קל מאד לתקן זאת - פשוט מחזירים את הכסף וגמור. אבל אם הפגיעה היא באונאת דברים, כגון שהעליב אדם, ביזה אותו, דיבר עליו וכו', על זה צריכים מאמצים רבים: לשלוח לאדם הפגוע הרבה אנשים שיפייסו אותו וישכנעו אותו למחול לו וכו'. וזאת צריכים לדעת, שעל אותן פגיעות בזולת, שום דבר לא יכול לכפר, עד שיפייס את האדם הפגוע, כמו שנאמר במשנה: עבירות שבין אדם למקום - יום הכיפורים מכפר. עבירות שבין אדם לחברו - אין יום הכיפורים מכפר, עד שירצה את חברו.

כל אחד יודע, שלרצות אדם שנפגע זה קשה מאד, ורוב בני האדם, גם כשאומרים בפיהם שסולחים, בליבם נשארת צלקת שלא נשכחת מהר. ומאחר שעל עבירות שבין אדם לחברו שום דבר לא מכפר - לא יום כיפורים, ולא ייסורים בעולם הזה, וגם לא גיהנום, כמובא שם בהמשך הגמרא, לכן מובן שהכלל: מוות וחיים ביד הלשון, הוא גם למדבר, שעל ידי ששומר את לשונו, הוא זוכה לחיים, לכן עדן, לחיי עולם הזה ועולם הבא, ועל ידי לקולקל הדיבור, שאינו נזהר בשבט לשונו, הוא מקבל מוות וייסורים, שאפילו גיהנום לא

מסחר ומשא ומתן באמונה - כל כולו עומד על הדיבור, שהאדם עומד בדיבורו. וזו השאלה הראשונה ששואלים את האדם בבואו לבית דין של מעלה: "נשאת ונתת באמונה?" ואמר חז"ל: כיצד הוא משא ומתן באמונה? שהיה שלו הן, והלאו - לאו. כלומר, מי שעומד בדיבורו ולא משנה מדבריו, ולא מתחרט אחרי שכבר קבע מחיר או תנאים לעסקה, אפילו אם יש לו הפסדים מכך, וכל שכן שלא משנה בדיבורו בשביל תוספת רווח, לא משקר ולא מייפה את החסור, זה מה שנקרא משא ומתן באמונה, שעל זה תחילת דינו של אדם בשמיים.

ומה גם שאנשים אוהבים לסחור עם מי שמכבד אותם ומדבר איתם בדרך ארץ ובנועם, ויוצא, שגם בדרך הטבע יש לו הצלחה, וגם מבחינה רוחנית יש לו עזרה משמים. כל הצלחה בפרנסה או הכישרון וההפסד - ביד הלשון...

לא רק המצוות שבין אדם לחברו תלויות בעקר בדיבור, אלא גם העבירות שבין אדם לחברו, הקשות שבהן, הן אלו התלויות בדיבור, כמו שמוכן מהגמרא במסכת יומא, המביאה את הפסוק (משלי ו'): "בני אם ערבת לרעך תקעת לזר כפיך נוקשת באמרי-פיך עשה זאת איפוא בני והינצל כי באת בכך רעך לך התרפס ורהב רעך".

רבי שלום מזרחי שרעבי- הרש"ש צוק"ל זיע"א י' שבט

לאורם נלך הילולא דצדיקא

שם טוב. תלמידים אלה היו כמעט בני גילו של הרש"ש (ר' גרשון מקיטוב היה מבוגר מהרש"ש ביותר מעשרים שנה) ולמרות זאת נחשב הרש"ש בעיניהם כמורם ורם, הרש"ש שלח את תלמידו מהר"ט אלגזי לטובב בקהילת אשכנז כדי להתריעם לחיזוק ישיבת בית אל והישוב היהודי בירושלים, מהר"ט אלגזי התקבל בכבוד מלכים בקהילת אשכנז וגדולי הרבנים בקשו וקבלו ממנו את סידורו של הרש"ש לעיון, היו אלה בעל ההפלאה ור' משה סופר המכונה החת"ס סופר ועוד. גם מקהילות נוספות בעולם הריצו שאלות לרש"ש כמו רבני קהילת תוניסיה שהתקשו בקבלה והרש"ש פתר להם את כל ספקותיהם ושאלותיהם. חיבר סידור כוונות בו כל מילה בתפילה וכל פרט במעשה המצוות מפורטים ומתורגמים לשמות קודש, לעולמות עליונים ולסדר המשכת השפע. את ה"סידור הארוך" בו הביא את הכוונות לפרטיות העתיקה לתלמידי ישיבת "בית א-ל" בכתב יד ואת ה"סידור הקצר" הידוע כ"סידור הרש"ש" בו הובאו הכוונות בקצרה, הביאו לדפוס ותפילת העמידה (שמונה עשרה) לפיו ללא חזרת הש"ץ ארכה כ- 40 דקות. מספריו הקדושים: אמת ושלום: בו מביע התנגדות לספרי קבלה שחזרו אחרי המקובל ר' חיים ויטאל וצוק"ל ומביא ביאורים על ספר עץ חיים נהר שלום: כוונות התפילה. סידורו של הרש"ש: לפי כוונות האר"י. רחובות הנהר: ביאור על הקדמות האר"י.

רבי שלום מזרחי נולד בשרעב שבתימן ועל שם העיר כונה בשם "שרעבי". עסק ברוכלות ובהיותו נער עלה לארץ ישראל אל ירושלים עיר הקודש דרך עלייתו הייתה ארוכה ומלאה תלאות. הוא עבר דרך בגדאד בירת עיראק ורבינו יוסף חיים זיע"א (הבן איש חי) מצוין זאת בהרחבה בכתביו, כי ראה בכך זכות שכפות רגליו של הרש"ש דרכו ברחובות עירו... טרם עלייתו לארץ כבר היה מלא וגדוש בתורת הגולה והנסתור אך בהגיעו אל ראש ישיבת "בית א-ל" בה חפץ בכל מאודו ללמוד, עשה עצמו כנער דם וביקש להתקבל כשמש בישיבה. ראש הישיבה, ר' גדליה חיון קיבלו ומאותו יום ר' שלום היה מעורר את התלמידים משנתם בחצות הלילה, מגיש לפני החכמים שתייה חמה, מסדר את הספרים וממלא את פחי המים ממי הבור. בד בבד היה מקשיב לשיעורים ולומד מבלי שאיש ישום לב. כאשר חכמי הישיבה ניתקלו בסוגיות להן לא מצאו תשובות ישב ר' שלום מן הצד אף על פי שהתשובה הייתה נהירה לו והסתיר את עצמו. פעם אחת לאחר שראש הישיבה היה שרוי בצער על שאין מוצא תירוצי לקושיות, כתב ר' שלום את התשובה והניחה בין דפי הספר של רב. ר' חיון ותלמידיו התפלאו למראה התשובה הברורה ור' חיון גזר על תלמידיו לנלות מי הטמין את התשובה בספרו אך ר' שלום שלא נכלל בין התלמידים עליו לא חלה הגזרה. עד שבתו של ר' חיון ראתה את ר' שלום בשעת מעשה וגילתה לאביה, ר' שלום הודה וביקש מר' חיון להישאר נוסתר אך ר' חיון ראה בכך אות משמים כי הגיע העת להתגלות הרש"ש והשיבו לימיו. לאחר זמן לקחו לחתן לבתו. לאחר פטירת ר' גדליה חיון בשנת התק"י כיהן הרש"ש כבקשת חמיו כראש הישיבה. ועמד בראש חברת רבנים מפורסמים שנקראה "חברת אהבת שלום" ומבין תלמידיו היו החיד"א המהר"ט אלגזי ר' חיים דילרוזה ור' גרשון מקיטוב גיסו של הבעל

קו האמונה
02-6444250

אני אוהב כל יהודי

**אהבת חינוס
מתחילה בבית!**

דווקא בזמן של סגר,
זו ההזדמנות שלנו
להרבות שלום בתוך הבית

לרכישת סטיקרים ומוצרים נוספים:
050-9931931
*נא להתקשר בין השעות 9:00-15:00

שו"ת אקטואלי

השאלות שלכם, התשובות של הרב

האם יש תקנה לכעס?

מה התיקון לכעס? מה עושים כשהאשה רוצה שבעלה ילמד בכולל, אך הוא פחות בכיוון?

שאלה:

הקב"ה על עולמו ומוריד קדושתו למטה.

לגבי התיקון של העתיד, שיותר הוא לא יכעס, צריכים לקחת את הספר 'בגן האמונה' ויש שם פרק קצר מאוד על כעס, בערך שלשה עמודים. פשוט לקחת את הפרק הזה ולהתפלל על זה בכל יום. בהצלחה.

אישה שואלת:

אני רוצה שבעלי ילמד בכולל, וכשאני

אומרת לו את זה, זה מכעיס אותו ויוצר בו התנגדות, מה אני צריכה לעשות בשביל כן לזכות שהוא ילמד בכולל?

תשובה: זו שאלה חשובה מאוד. מאד. למה? כי אני אומר לכל הנשים היקרות - אישה צריכה לדעת איך מקרבים את הבעל. אמנם כתבתי את זה בספר 'חכמת נשים', כדאי לך ללמוד את הספר. אמרת לו פעם אחת והוא כעס? גמרנו! אסור לך יותר להציע לו את זה, זה קודם כל. אלא מה? במקום לקרב אותו עכשיו חלילה את יכולה להרחיק אותו יותר ויותר, אז מה עשיתי פה? חבל זוהי טעות. לכן עליך לדעת - את צריכה מצד אחד לעשות את החוק של התורה. כואב לך על הייסורים שיש לך שבעלך לא לומד בכולל, אם יש לך ייסורים מזה, אם אין לך ייסורים את לא יכולה לעשות את החוק של התורה. דבר שני תתפללי על בעלך, שה' יקרב אותו, שיזכה ללמוד את הספרים, קודם כל שילמד את הספרים של האמונה, ויתחיל לעשות התבודדות, ויתחיל לעבוד על תיקון הברית, וממילא כבר תהיה ישועה שהוא גם יכנס לכולל.

ב"ה, יש בספרים הכל, חסד ה' עלינו, ממש הכל, כל מה שאדם צריך בעולם הזה. אמונה, 'בגן האמונה'. שמחה, 'בגן החכמה'. מציאת הדיוק ושלום בית, 'בגן השלום'. פרנסה, 'בגן העושר'. חינוך ילדים, 'חינוך באהבה', 'לנדים מוצלחים' וכו' וכו'.

יש את הספר 'בשדי יער', שמלמד איך עושים התבודדות, ואור חדש שמלמד איך לוקחים דבר ועובדים עליו חצי שעה ביום עד שקונים אותו. ויש עוד ספרים.

כמובן ספרי רבנו הקדוש, וכל הטוב שיש בעולם הזה, גן עדן בעולם הזה.

יש לרב דיסק שהוא מדבר על הכעס, ושמה הוא מביא מרבנו האר"י ז"ל ורבנו חיים ויטאל (שער רוח הקודש דף ח:), דיבורים חריפים מאוד בגנות הכעס, ואצטט חלק מן הדברים: "ואעפ"י שעושה האדם תקונים לנפשו ותשובה מעולה על כל עונותיו, ומצות רבות

וגדולות, הכל נאבדים ממנו לגמרי, לפי שהרי אותה הנשמה הקדושה, שעשתה כל המעשים הטובים, נתחלפה בטמאה, והלכה לה, ונשארה שפחה טמאה במקומה, וירשה את גבירתה, וצריך שיחזור פעם אחרת, לחזור ולתקן כל התיקונים הראשונים שעשה בתחלה".

וכאשר שומעים את הדברים זה נותן מן תחושה עד כדי כך שנמצא שלאדם אין שום תקנה אם נפל פעם אחת בכעס. שאלתי היא האם באמת אין שום דרך תשובה לתקן את עוון הכעס?

תשובה: אין דבר שעומד בפני התשובה, ואפילו שם בשער רוח הקודש מובא שיש דרך לתקן את מידת הכעס כמו שמובא שם בהמשך, אבל כמובן שכל דבר צריך שהאדם יעבוד עליו ויעבוד על עצמו על כך שאיבד את האמונה, כי זה ברור שהאדם הגיע למצב של כעס זה אומר שהוא שכח את הקב"ה.

רבנו נתן לנו דרך נפלאה, הדרך של ההתבודדות, שזו מתנה! מתנת המתנות! שאדם בהתבודדות יושב ומדבר עם ה', אין דבר שהוא לא יכול לתקן! וזה לגבי התיקון של העבר, וכבר כתוב בספרים הקדושים שכל התיקונים שכתובים בספרי קבלה הכל נכון וכבר כתב הר"ר אהרון קרליער זצ"ל (בית אהרן דף פ"ז) וז"ל: "אהובי אחי תאמינו לי, והוא מלא בכל הספרים, אשר מה שהיו צריכים הצדיקים הראשונים להשיג בכמה ימים וחדשים, אפשר כעת לתקן בשעה אחת, מחמת שכעת העולם הוא יותר בשפלות, בבחינת "רגל", חס

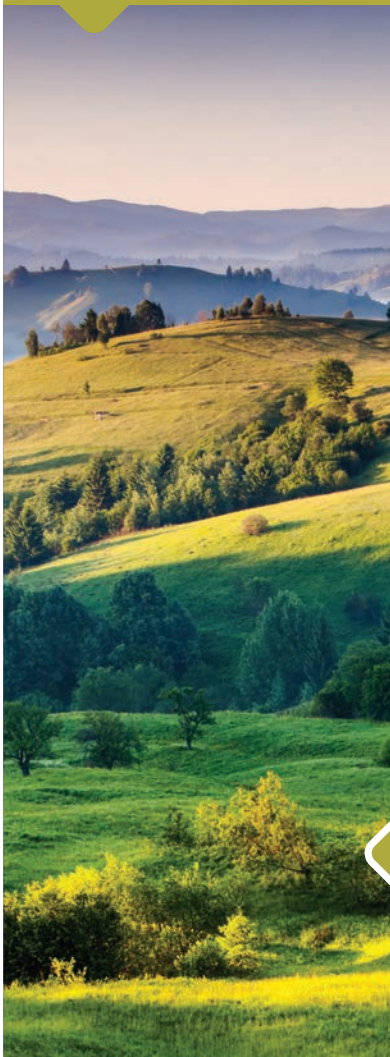

שידור חי

על ידי הרב שלום ארוש שליט"א
בכל יום שלישי, בשעה 20:00

שאלות ותשובות

ניתן לשלוח שאלות במייל
me5812210@gmail.com
או כמסרון לנייד:
052-6672221

תודה אבא

ישבתי ליד ציון קבר האמוראים, הפה שלי לא ידע אפילו מה למסלם, מה אמורים כשמלחמת גוג ומגוג הגיע אלי הבייתה, כפשוטו.

באותה תקופה ביתי פרקה עול, היא לא הייתה מוכנה אפילו להקשיב לי, כאילו לקחו לה את השכל, ניסיתי ליצור איתה שיחה מפעם לפעם, אבל כבר ראיתי שעדיף להפסיק לדבר איתה, אם זה לבריאות שלי ושל ביתי, או אפילו לקשר שלנו, וליציבות של כל שאר ילדי.

הרגשות שבי היו מוצפים, מה אני עושה? יש לי משפחה, אני לא יכולה להרוס את החינוך של כל הקטנים, ומצד שני הבנתי, כמה דווקא עכשיו, ביתי צריכה אותי.

סבב תפילות בטוח יועיל, בהגיעי אל קבר האמוראים בטבריה, עודי יושבת ומחפשת אחר התפילה הנכונה, מונח בביסא שלידי, העלון "חוט של חסד", התחלתי לעיין ולקרוא על מעלת כח התודה- חוק התודה, חוק שעובד.

וכך בקברי האמוראים הקדושים החלתי לומר תודה, על הכל, על כל חיי, מהתחלה. לא שמתי לב איך הזמן עבר ואני עדיין עם התודה, לא מסוגלת לעזוב את התודה.

הודיתי על ביתי על הילדה הטובה שהייתה לי עד לפני כמה חודשים, על האמינות שעטפה אותה פתאום, על שעכשיו אבדה לי בין הידיים.

עשיתי תשובה, על כל חטאי המעבר, בסיום אמרתי שמונה פעמים מזמור לתודה.

לאחר שפע של תודה ותפילה, הבנתי בשעון, לא האמנתי שאני כבר שעה וחצי פורקת את כל המטענים ששחבתי על גבי...

תודה

להיגיון

ימים ספורים בלבד חלפו אני מוצאת על הכרית שלי, מכתב מביתי.

במכתבה היא התחרטה לגמרי על כל הצער שמצערות את הוריה ובפרט את אמה והבינה, (אולי בדרך הקשה) - כמה לא משתלם להיגרר אחר החברות, שלא מעניין אותן כלום חוץ מאינטרסים אישיים, ומי שבאמת רוצה בטובתה תמיד- זה המשפחה...

הייתי המומה, לא הצלחתי לעצום עין, גמרתי את ספר התהילים מתוך דמעות שמחה.

תודה רבה שהייתם חלק מהגאולה הפרטית שלי...

חיזוקון

לומדים הלכה

נסילת ידיים בבוקר

לא יגע במאכל קודם הנסילה. ואם נגע בו, ישטפהו במים שלוש פעמים. ואם אי אפשר לשוטפו, כגון שנגע בלחם או משקה, יש להתירו אף ללא שטיפה (בהלכה ובאגדה)

לקבלת מסרים מחזקים 052-6672221

עזור לנו להביא אותו ל"קריית מוצקין"

השבוע העלון הגיע ל"מושב בטחה"

אתה מגיע לקריות? קח איתך את העלון והזכויות האלו יכולות להיות שלך! צלצל והעלון יגיע עד אליך: 02-5308000

כיצד נמצא ספרי האבוד?

שלום,

שמי מ. אני בת עשר ומתגוררת באלעד.
יש לי תחביב מיוחד של קריאת ספרים,
אני אוהבת לקרוא ספרים ומסיימת
אותם די מהר, נרשמתי לספריה
השכונתית ומשם אני ובני
משפחתי משאלים ספרים
ומחליפים מידי שבוע.

באחד הימים שרציתי
ללכת לספריה להחליף את
הספרים שסיימנו לקרוא, הנחתי
את כל ספרי הספרייה בשקית ובאתי
לצאת לדרך. אך אז גיליתי לפתע כי אחד
הספרים שהשאלנו מן הספרייה לא נמצא
בשקית...

חיפשתי וחיפשתי בכל מקום אפשרי אך כאילו
בלעה האדמה את הספר והוא לא נמצא.

אימי ואחותי הצטרפו גם כן לחיפושים וניסו
לסייע ככל יכולתן אך הספר לא נמצא.

הזמן אזל, נהיה מאוחר, עוד מעט תיסגר
הספרייה וחבל...

היה זה רגע שבו חשתי כי הייאוש כמעט אוחז
בי, נזכרתי ב'חוק התודה' של הרב ארוש
שליט"א. אמי, אחותי ואני התחלנו לומר
תודה לה' על הספר שהיה ואבד
ועל כך שאנו לא מוצאים אותו
כלל. כך במשך כמה דקות
אמרנו תודה לה' שוב ושוב.

לאחר שאמרנו תודה לה'
באמת מעומק הלב, והוספנו פרק
מזמור לתודה, חזרנו לחיפושים שוב
ולאחר כמה דקות מצאנו את הספר כאילו
צץ משום מקום.

כמובן שהודנו לה' בשנית, הפעם על כך
שמצאנו את הספר... כמה טוב ה', ותודה לרב
ארוש שליט"א על שלימד אותנו את חוק התודה.

אמרתי תודה ומצאתי ...

התורה הייתה צריכה להתחיל
בפרשת בא, האם תדע מדוע?

תשובה פרשת ויחי: בפרשת נ יט) נאמר הדברים
ע"י יוסף להיענות לאחיו, ואילו בפרשת ויצא (ל-ב) נאמר ע"י יעקב
לדחות את רחל.

זוכה: חיים מאיר פורטנוי, רחובות.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

שבט
מזל החודש דלי
- חכמה ודעת -

החכמה צריכה
להיות כלי קיבול
לתמימות ויושר.
(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח למייל
al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מדור ילדים שעשועון מגוון

אישיות

לפונכם אישים רוחניים, כשהמשותף בכולם שנפטרו בחודש שבט
זהו את הדמות לפי הרמזים:

סמל: תרשיש
שנות חייו: 129 שנה
אביו: יעקב אבא
מקום קבורה: תל קרש

הדמות:

סמל: פרישות מחומרות
רבו: די שמחה בונים מפשיסחא
אביו: ר' יהודה לייבוש
מקום קבורה: קוצק

הדמות:

סמל: פשטות, תמימות וענווה
חיבור: 'מסורת רהב'
תלמידה: הסגיד ממזריטש
חתימתו:

הדמות:

זוכה פרשת ויחי: רות מזרחי, ירושלים.

אישה לחברתה: "מה קיבלת מבעלך ליום הנישואין?!" אישתו של קמצן: "את רואה את המרצדס החומה שחונה בחוץ?" החברה: "בטח! וואוואוואו!!!!" אישתו של קמצן: "אז הוא קנה לי מטפחת בדיוק בצבע הזה"

להקדשת העלון: 02-5308000

דלי של התחזקות

ונסיים השבוע בנקודה חיובית. אחד הדברים שיגרמו לילד "אי רצון להשתנות" הוא חוסר אמונה בעצמו. כאשר הילד אינו מאמין שהוא יכול לשנות את מידותיו והתנהגותו, לא יהיה לו אפילו גרם אחד של מוטיבציה להשתנות. חובה עלינו להפסיק להיות בצד של "הרעים" ונביאי הזעם שכל שיטות החינוך שלהם היא באיומים והבהרות "מה תהינה התוצאות למעשיך הרעים", נזכור ונזכרי דברי רבי נתן מברסלב, שסאמר: "על כל כף של התעוררות (ביקורת) – צריך דלי של התחזקות". נזכור תמיד, לפרגן ולהעניק מחמאות ופרסים על התנהגות טובה. חינוך אינו רק ענישה (הוא אפילו בכלל לא), חשוב לשים לב גם להתנהגות טובה ולעודד אותה. אנחנו מרצים כעת מהילד-חשוב לתרגם זאת למילים. נגיד לילד: "ראיתי איך וייתרת לאחר. אני גאה בך על כך שאתה חולק את עצצועיך עם אחרים", גישה זו תהיה בע"ה יעילה יותר מאשר להעניש את הילד על התנהגות הפוכה, ואל תשכחו לפרט כמה שיותר את המחמאה, וחשוב שהילד יבין על איזו התנהגות הוא מביא אותה. בהצלחה!

סמכות הורית ומשמעת פרק יד'

הורים יקרים, עלינו לדעת שכדי לחנך ילד להיות מחושמע בדרכים שכתבו בשבוע שעבר, ישנם שני סוגי תהליכים. תהליך לטווח קצר ותהליך לטווח ארוך. התהליך לטווח קצר אומר: בבית שלנו אין חוקים מגודרים עד הסוף, ואנו מתמודדים עם כל בעיה בפני עצמה. זה אולי יותר נחמד, אבל זה ח"ו לא יגמר לעולם, כי זה פתרון זמני ואין יותר קבוע זממי. לעומת זאת, התהליך לטווח ארוך אומר: אנחנו עובדים עם הילדים על מערכת חוקים מסודרת, ונותנים לכל חוק תשומת לב מרבית, אנחנו משקיעים את האנרגיה ב"לחנך שלא תהיה בעיה" ולא ב"לטפל לאחר שיש בעיה". אמנם, שקובעים מסגרת בבית צריך לעבוד קצת קשה אבל אל דאגה זה רק בהתחלה, שהרי לאחר פרק זמן כשהילדים כבר מתרגלים למסגרת, זה נהפך להם לטבע שני, ועכשיו העבודה היא רק לשמור על "קיום המסגרת" כמו תרומם השומר על החום לאחר הרתיחה.

הגיע הזמן לעבוד על חוקים

דוגמה לעבודה: למשפחת כהן ישנם 3 ילדים. ערב אחד לאחר ישיבה בסלון עם אורחים, כאשר הילדים לא מפסיקים לגשת לשולחן הכיבוד ו'להפרע', לשחק בין רגלי האורחים במשחקים שונים, כאשר ההורים כל הזמן צריכים לבקש: לכו שחקו בחדר וכו' (ותודו שלא מפסיק צעים). החליטו ההורים שבנקמה להתמודד בכל פעם מחדש עם הבעיה, הגיע הזמן לקבוע "חוק". וזה לשון החוק: "כאשר אורחים מגיעים לבית שלנו, הכניסה לסלון אסורה לכל הילדים". כמובן ההורים קוראים מידי שבוע את העלון של "חוס של חסד" ולכן הם ידעו את כל "כללי" הפעלת חוקים בבית, הם טרחו לכתוב את ה"חוק" במקום בולט. לנעם ולהסביר לילדים (לכל אחד בראש שלו) מדוע החלטנו על החוק הזה, (חוסר דרך ליצור חופי האורח וכדו') וההורים לעשות "לימונים" ילישום החוק. להעביר כל רעיון להרגל.

כרטיסים להצגה

מידי כמה ימים כאשר הילדים שיחקו בסלון כהרגלם (פשוט אין לנו חדר משחקים), נכנסה האימא לסלון

ליקוטי מוהר"ן

המשל של הרב שלום ארזש:

רבי נחמן אחר הספדו של חתנו אברהם
והוא אדם צדיק ישראלי נאמן אדם נפשו
יפה משה,
בא לי שיקנה לו ספרים ויבין איך
יצא מזה ויחשוב שיהיה נאמן
והוא יבין שיש לו חלקים בזה
ואני בקוץ המאכל של המלך רבינו
שיהיה לו יסוד ודבר והוא יבין
בזה המעשה שלו חזק.

להזמנות: 052-2240696

"כל מי שיקנה לו ספרים ויבין אותם
יבנה שיהיה לו ולמשפחתו שמירה וצלה"

החל הרישום לתלמוד תורה ברסלב

הורים אשר להם ילד שימלאו לו 3 שנים במהלך שנת הלימודים תשפ"ב, מוזמנים לבוא לקבל את טפסי ההרשמה והתקנון במשרדי הת"ת

הרישום בין השעות 13:00-15:30
בין התאריכים ט"ו טבת לט"ו שבט

יש להצטייד בתעודת זהות של שני ההורים+ספח מעודכן
*הקבלה מותנית באישור וועדת הקבלה

שבטי ישראל 56, ירושלים
טל: 02-5819573, פקס: 02-5816561

בנשיאות מו"ר
הרב שלום ארוש שליט"א

כניסה	יציאה	ר"ת
16:29	17:43	18:21
16:44	17:44	18:18
16:29	17:36	18:12
16:47	17:46	18:22

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה | גיליון לכל בית יהודי | בנושאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת בא • י' שבט תשפ"א • גיליון 706

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

מאמר ראש הישיבה

תדליק את האור

מהי הפעולה הראשונה?

הרבנית שתחיה סיפורה לי שפנתה אליה אישה גרושה בבכי וסיפרה לה ששום דבר לא הולך לה בחיים: היא לא מצליחה למצוא שידוך חדש והיא לא מצליחה למצוא פרנסה; המצב הזה גורם לה לתנודות קשות במצבי הרוח ולהרגשת תסכול מתמדת.

היא מתפללת ומתפללת אבל היא לא רואה שום התקדמות, אפילו לא זיק קטן של אור, היא כבר מרגישה שה' לא שומע אותה, והיא שואלת איך אפשר להמשיך כך, היכן היא טועה, מה עליה לשפר, על מה עליה להתפלל, אולי יש משהו שמעכב אותה. בקיצור, מה לעשות?

אמרתי לרבנית שתגיד לה כך: תגיד לי, אם את מחפשת את הארנק שלך בחדר ויש חושך בחדר - מה הדבר הראשון שאת עושה? את צריכה כמובן

להדליק את האור. אין שום טעם לגשת בִּאֲפֵלָה ללא שום רמז או כיוון, כשאפשר פשוט להדליק את האור ולראות את כל החדר בסקירה אחת. נכון?

זה בדיוק המצב שלך. את בחיפוש קדחתני, אבל לא הדלקת את האור; אז כל המאמצים שלך הם משם

לשווא. אני ממליץ לך "להפסיק את החיפוש" הבלתי יעיל, ופשוט להדליק אור. כשהאור כבוי אין סיכוי לפתור שום בעיה, אבל כשהאור דולק - כבר עשית את רוב העבודה.

שלח אורך ואמיתך

ומה זה אומר להדליק אור?

'אור' זה אומר קשר עם ה' - "כי אשב בחושך ה' אור לי". את עצובה ואת מרגישה שה' לא שומע אותך - זה אומר שאת חיה בשקר. השקר הזה הוא חושך שעוטף אותך ולא נותן לך שום סיכוי להתקדם באמת. וגם כל התפילות שאת מתפללת להשיג את הדברים שאת רוצה הם בשקר. לכן תפסיקי את "החיפושים", כלומר אל תתפללי בכלל על הבעיות שלך.

ומה כן? תתפללי על האמונה, שתחיי את האמת.

זה נקרא "להדליק אור", כי האמת היא האור. עליך לחיות את האמת שאת כל מה שאת צריכה את מקבלת מה', ובשביל לקבל מה' צריכים להיות מחוברים עם ה', וחיבור נקרא ידיעה. ומה היא הידיעה? מה צריכים לדעת? צריכים לדעת שה' הוא אבא אוהב שרוצה שיהיה רק טוב לילדים שלו והוא משגיח על כל אחד

מהילדים שלו לטובתו.

אם את לא מרגישה את זה, אז אין לך את העיקר, אין לך את האור, אין לך סיכוי למצוא שום דבר. ולא רק שלא מוצאים, אלא גם החיים עצמם שחורים משחור. תארי לעצמך אדם שיש לו ארמון מפואר מעוצב ומאוברזר אבל הכול חשוך ואין שם טיפת אור - האם הוא נהנה מכל היופי והפאר? משל מוכר נוסף הוא מתחום האוכל. אדם שאוכל ולא רואה את האוכל נהנה הרבה פחות, אם בכלל. זו הייתה עיקר תשובתי לאותה אישה.

המאיר לארץ ברחמים

לכן התפילות של אותה אישה ושל כל אחד ואחת צריכות להיות בעיקר על העיקר, כלומר על האור. צריכים לומר לה: "יריבנו של עולם, אני לא רוצה כלום. אני רק רוצה אותך. אני לא רוצה לחשוב עליך שום מחשבה של שקר, אני לא רוצה לחיות בשקר ובחושך, אני רוצה לחיות את האמת שאתה משגיח עלי ואוהב אותי ואתה אבא טוב ואתה רק רוצה להיטיב ולעשות אתי חסדים גדולים ועצומים לטובתי העצמית".

ולא מדובר כאן באמונה אלא מדובר כאן בדעת, בידיעה. הידיעה שה' הוא אבא אוהב. וכי יש אבא שלא אוהב את הילדים שלו? וכי יש אבא שלא רוצה שילדיו שלו יהיה כל הטוב שבעולם? וכי יש אבא שלא מצטער כשהילדים שלו סובלים? וכי ה' נהנה לראות אותך סובלת ח"ו? לחשוב כך זה חוסר דעת. צריכים להתחנך ולבקש מהחונן לאדם דעת שייתן לנו דעת שנדע אותו באמת, שנדע כמה הוא אוהב אותנו וכמה הוא רוצה לעזור לנו. ואז כל מהלך החיים שלנו ובעיקר התפילות שלנו ייראו אחרת לגמרי.

כשאתה מבקש משהו מאבא שלך או אפילו מחבר שאוהב אותך ואתה יודע שהוא ישמח לעזור לך - אתה קודם כול ניגש אליו עם הדעת שאתה יודע שהוא אוהב אותך. זה מה שעומד תמיד ברקע. אבל כשאתה ניגש להתפלל בלי דעת, אתה פונה לה' בלי לדעת באמת

המשך בעמ' 3

למרות הסגר - יש שיעורי תורה!
קו האמונה - תאזין | תרגיש בטוח
אמונה כל יום כל היום

קו האמונה
02-6444250

כמו שכתוב אחרי המעמד הגדול של מתן תורה בפרשת יתרו (שמות כ-ט): "ויאמר ה' אל משה כה תאמר אל בני ישראל אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם, לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם".

ואילו על ידי העסק בתורה שבעל פה שצריך להמית עצמו עליה אנו מכניעים את יצר העריות שהוא יצר התאוות, כמו ששינו בגמרא (ברכות סג): "מניין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר (במדבר יט-יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל", וזהו שכתב הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה פרק כב ה"א): "גדולה מכל זאת אמרו, יפנה עצמו ומחשבתו לדברי תורה, וירחיב דעתו בחכמה, שאין מחשבת עריות מתגברת, אלא בלב פנוי מן החכמה".

יומאת לצרף מה שהאריך הגאון הגדול הנצי"ב זצ"ל לבאר ב"העמק דבר" בפרשתנו (שמות יג-טז), כי תפילין של ראש שהוא כנגד המוח הוא כנגד תורה שבכתב, ותפילין של יד כנגד הלב הוא כנגד תורה שבעל פה, לכן כמו שתורה שבכתב היא כולה שמותיו של הקב"ה, כן נאמר על תפילין של ראש: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך".

לפי דברינו הרי זה מתאים להפליא למה שנתבאר, כי בזכות העסק בתורה שבכתב שהיא כנגד המוח, מכניעים את היצר של עבודה זרה המעוות את המוח לדעות כוזבות, ובזכות העסק בתורה שבעל פה שהיא כנגד הלב, מכניעים את יצר העריות המפתה את האדם לתאוות הלב.

הנה כי כן יאירו עינינו וישמח לבנו להבין מה שהשווה הכתוב כל התורה למצות תפילין: "והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך", כי על ידי הנחת תפילין של יד כנגד הלב מכניעים את יצר התאוות, ועל ידי הנחת תפילין של ראש כנגד המוח מכניעים את היצר של עבודה זרה ודעות כוזבות, ועל זה מוסיף הכתוב שהתנאי לכך הוא שיעסוק גם כן בתורה: "למען תהיה תורת ה' בפיך" - "תורת ה'", היא תורה שבכתב שניתנה מאת ה', "בפיך", היא תורה שבעל פה, כי בזכות העסק בתורה בשילוב מצות תפילין מכניעים את שני ראשי יצרי הרע, "כי בחוץ יד הוציאנו ה' ממצרים" ד.

מעתה יאירו עינינו להבין מה שנוהגים לחקוק על התפילין של ראש ב' פעמים אות ש', אחת מצד ימין ומצד שמאל, כי ש' בגימטריא יצ"ר, והיות שעל ידי הנחת תפילין של יד כנגד הלב והנחת תפילין של ראש כנגד המוח, אנו מכניעים ב' יצרים, היצר של עריות והיצר של עבודה זרה, לכן על התפילין של ראש שאנו מניחים אחרי התפילין של יד, חקוקות ב' פעמים ש' כנגד ב' פעמים יצ"ר.

כיון שבאנו לידי כך ירווח לנו להבין מה שכתוב: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", ודרש רבי אליעזר הגדול: "אלו תפילין שבראש", ופירש רש"י, כי רוב השם שד"י נמצא בתפילין של ראש, והתפלאנו הלא בפסוק כתוב: "כי שם ה' נקרא עליך", ולא נזכר בו כלל שם שד"י.

לפי האמור יש לומר שכונת הכתוב היא, כי עמי הארץ יראים מתפילין של ראש שרשום בו ב' אותיות שד"י שהן רמז על היצר הרע, שכבר הקדמנו לקשר אותו בשלשלאות של ברזל של האות י' שבשם שד"י בקשר של תפילין של יד, אשר כפי המבואר היא רמז על החרב של השם הוי"ה שהורגים בה את היצר הרע, נמצא כי בשם שד"י עצמו רמז השם הוי"ה באות י' שבה.

העסק בתורה שבכתב ושבעל פה מכניע את שני ראשי יצרי הרע

בדרך המלך נלך לבאר בזה מה שהשווה הכתוב מצות תפילין לעסק התורה: "והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך", על פי מה ששינו בגמרא (קידושין ל:) שהקב"ה אומר לישראל: "בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו". והנה מאחר שהקב"ה מבטיח לנו שהתורה היא תבלין כנגד היצר הרע, הרי ברור שהיא מבטלת בקדושתה את היצר הרע של עבודה זרה שמפתה את האדם לדעות כוזבות ואת היצר של עריות שמפתה לתאוות רעות.

ונראה כי ענין זה נעשה על ידי העסק בשני חלקי התורה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, כי על ידי תורה שבכתב שניתנה מאת הקב"ה לבד מכניעים את היצר הרע של עבודה זרה,

פירוש, בשם שד"י ישנן ב' אותיות שד"י שהן רמז על היצר הרע שנקרא שד, אולם האות י' שבשם שד"י היא חוליא משלשלת של הקדושה, לקשור בה את היצר הרע שהוא בבחינת שד"י משם שד"י, ולכן נרשם שם זה בברית ובמזוזה כי כל כוחות הטומאה מזדעזעים משלשלת זו של האות י'.

ומפרש בתיקוני זוהר (שם) הטעם שהאות י' היא החוליא של השלשלת שקושרים בה את היצר הרע: "ומיד דאיהו תפיס ביה יצר הרע דאיהו שד"י, נטיל בר נש חרבא דאתמר בה (תהלים קמט-י) רוממות אל בגרונם, דאיהו י' רישא דחרבא, ו' גופא דחרבא, ה"ה תרי פפיות דילה, ושחט ליה". פירוש, האות י' של שד"י רומזת על האות י' של השם הוי"ה, שהיא החרב שהורגים בה את היצר הרע, כי האות י' היא ראש החרב שאוחזים ביד, האות ו' היא אורך החרב, ושתי ההי"ן הן שני להבים של החרב משני הצדדים.

הנה כי כן מטעם זה אסור להשאיר על האדם תפילין של ראש בלי תפילין של יד, כי אם ימצא רק עם התפילין של ראש, יהיו עליו אותיות שד"י שהן רמז על היצר הרע, בלי האות י' בתפילין של יד שקושרים בה את היצר הרע, לכן מקדימים להניח תפילין של יד ואחר כך של ראש כדי שיהיה עליו כל השם שד"י, וכן כשהוא חולץ חולץ של ראש לפני של יד, כדי שלא ישארו עליו אותיות שד"י בלי האות י', אבל את התפילין של יד מותר להניח לפני תפילין של ראש, כי אין שום חשש שתישארו עליו האות י' לבד שהיא מהשם הוי"ה.

שי"ן מימין ושי"ן משמאל בגימטריא ב' פעמים יצ"ר

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין מה שאנו נוהגים על פי מנהג האר"ל לעשות שבע כריכות מסביב לזרוע, כי היות שהקשר של תפילין הוא בצורת אות י', לקשר בה את היצר הרע שהוא בבחינת שד"י, לכן מיד אחרי שקושרים את התפילין של יד, אנו כורכים ז' כריכות כנגד כוחו של היצר הרע שיש לו ז' כוחות הטומאה, כמבואר בגמרא (סוכה נב): "שבעה שמות יש לו ליצר הרע", ואחר כך מניחים תפילין של ראש שיש בו אותיות שד"י, שהן רמז על היצר הרע שקשור עם שלשלאות של האות י'.

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com

הנה כי כן הרווחנו להבין מה שכתב הרמב"ם בענין הקדושה הנמשכת על האדם ממצות תפילין: "קדושת תפילין קדושתן גדולה היא, שכל זמן שהתפילין בראשו של אדם ועל זרועו הוא עניו וירא שמיים, ואינו נמשך בשחוק ובשיחה בטילה, ואינו מהרהר מחשבות רעות, אלא מפנה לבו בדברי האמת והצדק". כי כאשר נתבונן נשכיל להבין כי השם שד"י החקוק על התפילין של יד ושל ראש, מברית את יצרא דעבודה זרה ויצרא דערויות, הכוללים את כל הדברים שפירט הרמב"ם.

"עניו וירא שמיים" הוא היפך יצרא דעבודה זרה, כמבואר בגמרא (סוטה ד:): "כל אדם שיש בו גסות הרוח כאילו עובד עבודת כוכבים". נמצא כי עניו וירא שמיים הוא היפך עבודה זרה. "ואינו נמשך בשחוק ובשיחה בטילה, ואינו מהרהר מחשבות רעות", הוא היפך יצרא דערויות המכניס בלב האדם שחוק וקלות ראש, כמו ששינו במשנה (אבות פ"ג מ"א): "אמר רבי עקיבא, שחוק וקלות ראש מרגילין לערוה".

יומתק לבאר בזה מה שהסמיק הקב"ה בפרשה ראשונה של קריאת שמע מצות תפילין ומצות מזוזה (דברים ו-ח): "וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות בין עיניך, וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך". ללמדנו בכך, כי כמו שהשם שד"י הכתוב על המזוזה שבפתח הבית הוא שמירה כנגד כל מיני מזיקים, כך השם שד"י החקוק בתפילין של יד ושל ראש, הוא שמירה שלא יכנסו המזיקים וכוחות היצר בתוך הלב והמוח של איש ישראל.

אסור להישאר עם התפילין של ראש לבד שיש בו אותיות ש"ד

רחש לבי דבר טוב לבאר בזה מה שקיימא לן להלכה, שאסור להישאר לבוש עם התפילין של ראש בלי התפילין של יד, כמו ששינו בגמרא (מנחות לו:).

"תנא כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש, וכשהוא חולץ חולץ של ראש ואחר כך חולץ של יד. בשלמא כשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש, דכתיב (דברים ו-ח) וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות בין עיניך, אלא כשהוא חולץ חולץ של ראש ואחר כך חולץ של יד מנלן, אמר רבה, רב הונא אסברא לי, אמר קרא והיו לטוטפות בין עיניך, כל זמן שבין עיניך יהו שתיים".

נקדים מה שמצינו חידוש גדול בענין השם שד"י בתיקוני זוהר (הקדמה יא): "ואות י' דשד"י איהי חוליא על צואר דש"ד יצר הרע, חוליא דשלשלאה, ובגין דא רשים שד"י בבית, ורשים במזוזה, דמדעזעין כלהון מהאי שלשלאה".

רש"י: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", אלו תפילין שבראש שיש בו רוב שם שד"י

שם שד"י רמוז בתפילין של יד ושל ראש, לשמור על שני פתחי הלב והמוח שלא יכנס בהם היצר הרע

תיקוני זוהר: האות י' של השם שד"י היא שלשלת לקשור בה את ב' אותיות ש"ד שהן רמז על היצר הרע

אסור להישאר עם התפילין של ראש לבד בלי השל יד כדי שלא להישאר עם אותיות ש"ד מהשם שד"י

זרה, הוא לשני חלקי האדם, הגוף וכח השכלי". כלומר היצר של עבודה זרה שהוא קלקול בדעת הוא פגם בשכל שבמוח, ואילו היצר של ערויות שהוא מצד תאוות הלב הוא פגם בגוף שמקבל חיותו מן הלב.

תפילין של יד ושל ראש לבטל היצר של ערויות ועבודה זרה

מעתה יאירו עינינו להבין הטעם שצונו הקב"ה להניח כל יום תפילין של יד כנגד הלב ותפילין של ראש כנגד המוח, כי היות ששורש כל העוונות הם מצד שני ראשי יצרי הרע - היצר של עבודה זרה שהוא במוח והיצר של ערויות שהוא בלב, על כן צריך להניח כל יום תפילין של יד כדי לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו, ותפילין של ראש כנגד המוח לקדש בזה כל המחשבות שבמוח, ובכך יתבטלו כל היצרים ששורשם משני יצרים הללו.

יומתק לפרש בזה מאמר הגמרא (ברכות ח:): "לעולם יכנס אדם שני פתחים בבית הכנסת ואחר כך יתפלל". יש לומר שרמזו על המוח והלב שהם שני השערים בגוף האדם שצריך בהם שמירה מיוחדת, כי המוח הוא השער למחשבות של הגוף, שצריך שמירה מיוחדת שלא יכנסו בו מחשבות זרות מיצרא דעבודה זרה, והלב הוא השער לתאוות של הגוף, שצריך שמירה מיוחדת שלא יכנסו בו תאוות העולם הזה מיצרא דערויות, ולפני התפלה צריך אדם להיכנס בשני פתחים הללו לטהר את המוח ואת הלב מכל היצרים.

לכן כמו שכותבים את השם שד"י על המזוזה בפתח הבית לשמירה כנגד כל מיני מזיקים, כך נמסרה הלכה למשה מסיני לרשום את השם שד"י בתפילין של יד שהוא כנגד הלב ובתפילין של ראש שהוא כנגד המוח, לשמור על שני השערים שבגוף, שלא יכנסו יצרא דערויות בתוך הלב ויצרא דעבודה זרה בתוך המוח, כדי שנוכל לעבוד את ה' כאשר עמ לבבנו ומוחנו.

"קום אליהו תקין לבושי מלכא ומטרוניתא דאנת כהנא, תקין ליה לקודשא בריך הוא ארבע בגדי לבן, וארבע בגדי זהב למטרוניתא, דאתמר בה (תהלים מה-יד) כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה. ארבע בגדי לבן כלהו רחמי בשמא דיקו"ק, ולית מאן דמחיל בהון עריין אלא איהו, ארבע בגדי זהב כלהו דינא מסטרא דאדנ"י, ולית מאן דמחיל על עבודה זרה אלא איהו".

בתרגום ללשון קודש:

"קום אליהו תקן לבושי המלך והמלכה כי אתה כהן, תקן לו להקב"ה ארבעה בגדי לבן, וארבעה בגדי זהב למלכה, שנאמר בה כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה. ארבעה בגדי לבן כולם רחמים בשם של יקו"ק, ואין מי שמחול על ערויות אלא הוא, ארבעה בגדי זהב כולם דין מצד של אדנ"י, ואין מי שימחול על עבודה זרה אלא היא".

ותמה ה"שם משמואל" (פרשת תצוה שנת תרע"ד), איך יתכן שכהן הדייט משמש בד' בגדי לבן כנגד ד' אותיות הוי"ה, אשר מגודל קדושתו אסור לבטאו באותיותיו, והוא מכפר על יצרא דערויות, ואילו כהן גדול מוסיף לשמש בד' בגדי זהב כנגד ד' אותיות אדנ"י שהוא נקרא, והוא מכפר על יצרא דעבודה זרה.

וביאר בדברי קדשו כי יצרא דעבודה זרה פוגם בשכל שבמוח, כי הוא מכניס במוחו של אדם דעות כוזבות של כפירה בה', ואילו יצרא דערויות פוגם בלב, כי הוא מכניס בלבו של אדם כל מיני תאוות העולם הזה. והנה ידוע כי פגם המוח שהוא מקום משכן הנשמה הוא גדול מפגם הלב, על כן מסר הקב"ה לכהן הגדול את התיקון של פגם המוח מיצרא דעבודה זרה, אבל תיקון פגם הלב מיצרא דערויות מסר לכל הכהנים. אלו דבריו הקדושים.

ונראה כי לכך נתכוון המהר"ל שכתב ב"נצח ישראל" (פרק א): "ושני יצרים הם, האחד הוא יצר דערוה, והשני הוא יצר דעבודה זרה... כלל הדבר כי אלו שתי יצרים, יצרא דערוה ויצרא דעבודה

רמב"ם: "קדושת תפילין קדושתן גדולה היא, שכל זמן שהתפילין בראשו של אדם ועל זרועו הוא עניו וירא שמים"

מהר"ל מפראג: תכלית העבודה להכניע שני ראשי יצרי הרע, היצר של עבודה זרה והיצר של עריות

בתפילין של יד כנגד הלב מכניעים את יצר התאוה, ובתפילין של ראש כנגד המוח את היצר של דעות כוזבות

בתורה שבכתב מכניעים את היצר של עבודה זרה, בתורה שבעל פה ממיתים את יצר התאוות שבלב

והביא המהר"ל ראייה לכך ממה שמצינו בגמרא (שם) כי עזרא הסופר ובית דינו מאנשי כנסת הגדולה, אחרי שעלו מבבל לירושלים לבנות מחדש את בית המקדש השני, התבוננו ביצר הרע של עבודה זרה שגרם לחורבן בית המקדש הראשון (נחמיה ט-ט): "ויזעקו בקול גדול אל ה' אלקיהם".

ויתענו שלשה ימים ושלשה לילות, עד שנמסר להם מן השמים היצר של עבודה זרה, בצורת גור אריה של אש שיצאה מבית קדשי הקדשים, וכך תפסו אותו ובטלוהו מן העולם. וכאשר ראו שהצליחו בכך אמרו, כיון שעת רצון היא הבה נבקש רחמים מהקב"ה לבטל גם היצר הרע של עריות, אך הקב"ה לא הסכים עמם ולא הצליחו לבטלו.

הרי לנו דברים ברורים כי עזרא ובית דינו לא נלחמו אלא כנגד שני יצרי הרע של עבודה זרה ושל עריות, כי בהם כלולים כל היצרים שבאדם. וכן כתב רבי צדוק הכהן ב"צדקת הצדיק" (אות קנח): "כי ראשי היצרים הם שנים, דעבירה ודעבודה זרה". וכן כתב עוד ב"שיחות מלאכי השרת" (בד"ה תנחומא סוף פרשת תשפטים): "וביאור זה כי כלל התאוות היצר הם שנים, יצרא דעבודה זרה ויצרא דעריות כמו שאמרו שם ביומא".

אמנם ראוי לדעת כי הן אמת שאנשי כנסת הגדולה ביטלו את היצר הרע של עבודה זרה, עם כל זה עדיין מוטלת עלינו החובה לבטל את היצר הרע המפתה את האדם לדעות כוזבות בעיני האמונה, כגון בענין השגחה פרטית על כל מעשי בני אדם, וכן בענין שכר ועונש על המצוות ועל העבירות, שהן בבחינת הענפים של עבודה זרה.

שמונה בגדי כהונה מכפרים על יצר העריות ויצר העבודה זרה

ועתה בא וראה מה שמצינו בתיקוני זוהר (הקדמה ג): כי שמונה בגדי כהונה באו לכפר על ישראל משני יצרים הללו, יצרא דעריות ויצרא דעבודה זרה, כמו שאמר רעיא מהימנא שהוא נשמת משה רבינו לאליהו הנביא:

המבריא את כוחות הטומאה חקוק בתפילין של ראש, והרי כלל גדול הוא (נזיר מב.): "ורובו ככולו". זאת ועוד, מאחר שמקדימים להניח תפילין של יד לפני של ראש, נמצא כי בהנחת תפילין של ראש נשלם השם שד"י, לכן בראותם תפילין של ראש המשלים את השם שד"י המבריא את החיצונים, הם מתמלאים פחד ויראה.

יצרא דעבודה זרה ויצרא דעריות כוללים כל העבירות

בדרך זו במסילה נעלה לבאר הטעם שמסר הקב"ה הלכה למשה מסיני, לרשום את השם שד"י בתפילין של יד ותפילין של ראש, על פי יסוד גדול שלמדנו במשנתו הטהורה של המהר"ל מפראג זי"ע, שישנם בעולם שני סוגים של יצרי הרע, היצר הרע של עבודה זרה והיצר הרע של עריות, שבהם נכללים כל החטאים והעוונות, כי כל הקלקולים בעיני הדעות שורשם ביצר הרע של עבודה זרה שהיא כפירה באלקי ישראל, ואילו כל הקלקולים בעיני התאוות והרדיפות אחרי הבלי עולם הזה שורשם ביצר הרע של עריות.

יסוד זה מבואר ב"גור אריה" להמהר"ל פרשת נח על מה שפירש רש"י (בראשית ו-יא): "ותשחת הארץ, לשון ערוה ועבודה זרה". ומקור הדבר בגמרא (סנהדרין נז): "ותשחת הארץ לפני האלקים, ותנא דבי רבי ישמעאל בכל מקום שנאמר השחתה, אינו אלא דבר ערוה ועבודת כוכבים, דבר ערוה שנאמר (בראשית ו-יב) כי השחית כל בשר את דרכו, עבודת כוכבים דכתיב (דברים יט-טז) פן תשחיתון ועשיתם וגו'".

וכתב על זה המהר"ל (שם): "ונראה מה שלא נקרא השחתה רק ערוה ועבודה זרה, מפני שיצר הרע המסית האדם לרע אינו אלא בשביל אלו, דיש יצר הרע לעריות, ויש יצר הרע לעבודה זרה, כדאיתא במסכת יומא (דף סט): ובפרק חלק (סנהדרין סד). ובכמה דוכתיה אמרו תרי יצרא הוי, יצרא דעבודה זרה ויצרא דעריות".

הפרשיות את השם שד"י, ולא נזכר מנהג זה בתלמוד בבלי וירושלמי, אבל כן כתב הרמב"ם (הלכות מוזהר פ"ה ה"ד): "מנהג פשוט שכותבים על המזוזה מבחוץ כנגד הרווח שבין פרשה לפרשה שד"י. וכן כתב הטור (יו"ד סימן רפח) בשם אביו הרא"ש: "נהגו לכתוב שדי מבחוץ". וכתב ה"בית יוסף" שהמקור לכך הוא בזוהר הקדוש (פרשת ואתחנן רסו):

"בשעתא דאינון זיניו ב'ישין קריבין לפתחא דבר נש, זקפון רישא ומסתכלין בשמא קדישא דאתחזי לבר, דאיהו שדי דמתעטר בעטרי, שמא דא שליט על פלהו, מניה דחלין וערקין, ולא קריבין לפתחא דבר נש". פירוש: "בשעה שאותם מינים רעים מתקרבים לפתח ביתו של אדם, זוקפים את ראשם ומסתכלים בשם הקדוש הנראה מבחוץ, שהוא שם שד"י המתעטר בעטרותיו, שם זה שולט על כולם, ממנו יראים ובורחים, ואינם מתקרבים לפתח ביתו של האדם".

וכתב על זה הרמ"א ב"דרכי משה" (שם אות ג) בשם ה"כל בו" (סימן צ): "מה שנהגו לכתוב זה השם יותר משאר שמות, מפני ששם זה נוטריקון ש'ומר ד"ירת י"שראל". ובדברי האריז"ל שנביא בסמך מבואר כי שם זה נוטריקון ש'ומר דליתות י"שראל.

מה נוראים הם דברי הזוהר הקדוש ברעיא מהימנא (פרשת ואתחנן רסג): "סמין לפתחא... אזדמן חד שידא ואית ליה רשו לחבלא, ואיהו קאים לסטר שמא לא. זקיף בר נש עיניו, חמי ליה לרזא דשמא דמאניה ואדבר ליה, ולא יכל ליה לאבאשא". פירוש: "סמוך לפתח מזדמן שד אחד, ויש לו רשות לחבל, והוא עומד לצד שמאל של הפתח, נושא אדם את עיניו ורואה סוד השם של אדונו במזוזה שבצד ימין של הפתח ומזכיר אותו, ואין השד יכול להזיק לו".

וכתב החיד"א בהגהות "נצוצי אורות" על גיליון הזוהר (שם אות ד) בשם רבינו האריז"ל ב"זוהר הרקיע", שכונת הזוהר היא על השם שד"י שרשום על המזוזה בחוץ. בספר "מצת שימורים" למקובל האלקי רבי נתן שפירא (שער המזוזה ד"ה עוד מצאתי) הביא בשם כתיבת רבינו האריז"ל:

"ובעת אשר יכנס האדם בבית, צריך להסתכל בשם שד"י שבמזוזה ולהזכיר בפיו, אז יכנע השד מלהזיק באותו בית, וגם היצר הרע יכנע ולא יקטר בו ויתבטל ממנו, ואמר דהוא שידא יש לו שס"ה שמשים כל אחד ביומו, וצריך לכוין כי שם שד"י הוא ש'ומר דליתות י"שראל".

הנה כי כן זהו ביאור דברי רש"י, שמפרש את דברי רבי אליעזר הגדול שכל עמי הארץ יראים מתפילין של ראש, משום שרוב שם שד"י

תפילין של יד כנגד הלב להכניע את היצר של עריות תפילין של ראש כנגד המוח להכניע את היצר של עבודה זרה

הארץ יראים מהתפילין של ראש: "שכתוב בו רוב השם ש"ן ודל"ת".

ביאור דבריו על פי מה ששנינו בגמרא (שבת סב:) "אמר אביי ש"ן של תפילין הלכה למשה מסיני, ואמר אביי דל"ת של תפילין הלכה למשה מסיני, ואמר אביי ו"ד של תפילין הלכה למשה מסיני". פירוש, שצריך לקמט את הבתים בשל ראש, שיהא נראה בהם אות ש' משני הצדדים מימין ומשמאל, וצריך לעשות הקשר בתפילין של ראש בצורת האות ד', וכן צריך לעשות בתפילין של יד קשר בצורת האות י', כדי שיצטרפו יחד לשם שד"י.

נמצא לפי זה כי רובו של שם שד"י - ב' אותיות ש' ד' רשום בתפילין של ראש, האות ש' בצדדי הבתים והאות ד' בקשר של תפילין, אבל בתפילין של יד רשומה רק האות י' בקשר. לפי זה מפרש רש"י הטעם שעמי הארץ יראים מתפילין של ראש, כי הרוב של שם שד"י ב' אותיות ש"ד רשום בתפילין של ראש. אמנם יש לתמוה הלא בפסוק כתוב: "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", הרי מבואר בפירוש שהם רואים את השם הו"ה, הנה כי כן איך פירש רש"י שהם רואים את הרוב של השם שד"י.

עוד ראוי להתבונן במה שכתבו התוספות (מנחות לה. ד"ה ש"ן של תפילין) בשם "שימושא רבה", שצריך לעשות בבתיים של התפילין של ראש אות ש' בצד ימין ואות ש' בצד שמאל. וכן נפסק בשלחן ערוך (או"ח סימן לב סעיף מב): "ש"ן של תפילין הלכה למשה מסיני, שיעשה בעור הבתים של ראש כמין ש"ן בולטת מקמטי העור, אחד מימינו ואחד משמאלו". וצריך ביאור מהו הענין שצריך לחקוק את האות ש' בשני הצדדים של התפילין של ראש.

שם שד"י מכריח את החיצונים

ונראה לבאר כל זה על פי מנהג ישראל תורה, לכתוב על הקלף של המזוזה מבחוץ מאחורי

וזהו שתיקנו לומר בנוסח "לשם יחוד" לפני הנחת תפילין: "וצונו להניח על היד לזכרון זרוע הנטויה, ושהיא נגד הלב, לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו, ועל הראש נגד המוח, שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי, כולם יהיו משועבדים לעבודתו יתברך שמו". נמצאו למדים מזה כי תכלית מצות תפילין של יד כנגד הלב היא לזכר ולקדש את הלב, ותכלית מצות תפילין של ראש היא לזכר ולקדש את המוח.

הנה כי כן זהו ביאור דברי הרמב"ם: "קדושת תפילין קדושתן גדולה היא, שכל זמן שהתפילין בראשו של אדם ועל זרועו הוא עניו וירא שמים, ואינו נמשך בשחוק ובשיחה בטילה, ואינו מהרהר מחשבות רעות". כי כאשר איש מישראל מקיים מצות הנחת תפילין, על היד כנגד הלב ועל הראש כנגד המוח, בכונה נפלאה זו לשעבד בזה כל תאוות ומחשבות לבנו עם הנשמה שבמוח ושאר חושינו וכוחותינו לעבודתו יתברך שמו, הרי הוא מקדש את כל גופו רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו.

"כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך" אלו תפילין שבראש

ונראה להרחיב הביאור בזה על פי מה שדרשו בגמרא (מנחות לה.): מקרא שכתוב בפרשת כי תבוא (דברים כח-ו): "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, תניא רבי אליעזר הגדול אומר, אלו תפילין שבראש". וכתב "בעל הטורים" (שם) כי תפילין של ראש רמוז במה שכתוב: "שם י' נקרא - ראשי תיבות ש"ן, פירוש ש"ן של תפילין". וכבר קדמו בזה רבינו בחיי: "כי נרשם בכאן אות ש"ן שהיא הלכה למשה מסיני, והוא כאילו אמר וראו כל עמי הארץ כי ש"ן עליך ויראו ממך".

אמנם ראוי להתבונן במה שהעירו המפרשים: א. מהו הדבר המיוחד כל כך בתפילין של ראש, שכל עמי הארץ יראים ממנו יותר מתפילין של יד. ב. מדוע יראים עמי הארץ כל כך מן האות ש"ן החקוקה על התפילין של ראש. והנה מפירוש רש"י (מנחות שם) אנו למדים הטעם שכל עמי

בפרשתנו פרשת בא דבר בעתו מה טוב, להתבונן באחת מתרי"ג מצוות שאנו מקיימים בכל יום, מלבד בשבתות ובימים טובים, הלא היא מצות הנחת תפילין של יד ושל ראש (שמות יג-ט): "והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפך כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים". חכמינו ז"ל למדו מפסוק זה בגמרא (קידושין לה.): "הוקשה כל התורה כולה לתפילין". וצריך ביאור להבין הקשר הפנימי בין מצות תפילין לכל התורה כולה.

פתח דברינו יאיר בדברות קדשו של הרמב"ם (הלכות תפילין פרק ד הלכה כה), שהאריך בדברים נפלאים בענין קדושת התפילין, שראוי לכל אחד מישראל לשנן ולחזור עליהם, בפרט לפני קיום מצות הנחת תפילין של יד ותפילין של ראש, וכך הם דבריו הקדושים:

"קדושת תפילין קדושתן גדולה היא, שכל זמן שהתפילין בראשו של אדם ועל זרועו הוא עניו וירא שמים, ואינו נמשך בשחוק ובשיחה בטילה, ואינו מהרהר מחשבות רעות, אלא מפנה לבו בדברי האמת והצדק, לפיכך צריך אדם להשתדל להיותן עליו כל היום שמצוותן כך היא. אמרו עליו על רב תלמידו של רבינו הקדוש, שכל ימיו לא ראוהו שהלך ארבע אמות בלא תורה או בלא ציצית או בלא תפילין".

וצריך ביאור מנין למד הרמב"ם חידוש גדול זה: "שכל זמן שהתפילין בראשו של אדם ועל זרועו, הוא עניו וירא שמים" ושאר כל המעלות. בדרך הפשט נראה לפרש כוונת הרמב"ם על פי מה שכתב המחבר בשולחן ערוך (או"ח סימן כה סעיף ה):

"כיון בהנחתם, שצונו הקב"ה להניח ארבע פרשיות אלו, שיש בהם יחוד שמו וציצית מצרים, על הזרוע כנגד הלב ועל הראש כנגד המוח, כדי שנוכח נסים ונפלאות שעשה עמנו, שהם מורים על יחודו, ואשר לו הכח והממשלה בעליונים ובחתוננים לעשות בהם כרצונו, וישתעבד להקב"ה הנשמה שהיא במוח, וגם הלב שהוא עיקר התאוות והמחשבות, ובזה יזכור הבורא וימעט הנאותיו".

שמח לב מבקשי ה'

הנח לחדש כי מאד שאל מהשק

יצא לאור מחדש ספר

שער הכוונות

עם טיב הכוונות

שבת חלק ב'

• - •

ניתן להשיג במחיר מיוחד במסגרת

חרש מן הבית בעקבות הזמירות, ומצא את עצמו לפתע בתוך בית מדרש תוסס גדוש בחסידים ערים ושמחים מלאים חיות קודש, המשתתפים כעת בשולחן הסהור [טיש] של האדמו"ר רבי חיים מאיר מוויז'ניץ זצוק"ל, בעל "אמרי חיים", ששפע זרח כל כולו בקדושת השבת.

בהיותו לבוש בבגדים שונים... התבייש מאוד להתקרב, הוא זכר היטב את התקרית הלא נעימה שבישיבה, והצטנף לו בפניה מוסתרת בקרן זוית, ומשם הביט מוקסם כאינו מאמין בבית היוצר של קדושת וטהרת השבת, השופעת במלוא עוצמתה בכל רחבי בית המדרש הוויז'נצאי הגדול. החסידים דבוקים היו בלהט התקשרות הצדיק והשבת, ולא הבחינו כלל בבחור הזר שהתחבא כאמור בפניה צדדית...

- > < -

אולם אחד יחיד היה שכן הבחין בו, היה זה הרבי הקדוש בעצמו! הוא נתן בו מבט חודר, ותיכף הבין ברוח קדשו לרוחו ולנפשו של הבחור, וסימן לעברו באצבעו הקדושה ברמז שיתקרב אליו, הבחור הסמיק והתבייש מאוד, בפיק ברכיים התקרב עד לכיסא קדשו של הצדיק. הרבי כולו שופע אהבה ורחמים הושיט לו את ידו הקדושה לברכת שלום עליכם, ולפתע נעמד מכיסאו וחייבוקו כן באמצע הטיש לעיני קהל ועדה, תוך שהוא מוסיף לו נשיקה כמה במצחו! והעמידו בסמוך אליו.

במשך כל הטיש הגיש לו הרבי מנח"ש שיריים מכובדת מכל מנה ומנה, החסידים שעמדו בסמוך קלטו את רצון רבם בקירובו של הבחור, ודאגו גם כן עבורו שיריגש בנוח, אחד מהם אף קשר עמו שיחה נעימה, תוך שהוא מסביר לו על סדרי הטיש ותהלוכותיו וכו'. הבחור עמד שם מוקסם ונגרש עד עמקי נשמתו, הוא מעולם לא חש קרבה ואהבה עצומה שכזו. לפתע כשפצח הרבי הקדוש בזמירות השבת בהתלהבות

ברק בשעה האחרונה שלפני השבת, והגיע אל הכביש שמחוץ לעיר [כביש גהה], שם ניסה לתפוס 'טרמפ' לכיוון ירושלים. הוא עמד כך בטרמפיאדה שביציאה מן העיר [שע"י תחנת הדלק] שעה ארוכה, אך למזלו הרע שום רכב לא נעצר, ולא נראה לו כלל שבשעה כזו ימצא כאן באזור בני ברק מישהו שייצא לירושלים. ברוב ייאוש ותסכול שב אפוא על עקבותיו, ונכנס אל רחובותיה של בני ברק, כשהוא נבון ואובד עצות.

והנה בעודו מהלך ובוהה בדרכו ללא מטרה מוגדרת, נשאורו רגליו אל הרחובות הסמוכים בשיכון ויז'ניץ שבפאתי העיר בני ברק. והנה פוגש בו יהודי חסיד ויז'ניץ נעים הליכות, שיצא זה עתה מן המקווה שבבית הלל בדרכו לביתו, וכראותו את הילוכו הנבון של הבחור היה זה נראה בעיניו כמחפש משהו, הוא ניגש אליו אפוא בעדיניות ובסבר פנים יפות, ואמר בחיוך: שלום עליכם יהודי יקר, אולי אוכל לעזור? את מי תחפש כאן?

הפניה הלבבית הזו של היהודי החם והנעים, המיסה את ליבו של הבחור, בתחילה היסט והתחמק, אך לאחר מכן סיפר בקצרה בדמעות בעיניו, כשהוא מלא בושה, שהוא גר בירושלים ומשרת עתה בדרום הארץ, והיום קיבל פתאומית שחרור לשבת, אך מחמת שמירת השבת לא יצא לדרכו לירושלים, וכך מוצא הוא את עצמו כאן בבני ברק ללא מכר וגואל... האברך הוויז'נצאי התמלא חמלה ורחמים לנוכח הדמעות ששטפו את פניו, הוא עודדו בחום, ואמר: הנה מן השמים זיכו אותי באורח חשוב לשבת קודש! אנחנו שמחים מאוד לקבל אורחים לשבת! - הוא הביאו תיכף לביתו, פינה עבורו חדר נעים ומרווח, הגיש לפניו ארוחת 'טועמיה' חמה ומזינה משלל מאכלי השבת, והציע לו מיטה נעימה. תוך שהוא מדגיש שיכול הוא להרגיש כאן בנוח, ולנוח במשך השבת כרצונו וכאוות נפשו, והם ישמחו עמו על הזכות שזיכה אותם במצוות הכנסת אורחים.

הבחור דגן שמח על הבית החם שנמצא עבורו, והוא אכן נהנה מאוד מכל האווירה השבתית, ובעיקר מן המנוחה, מנוחת הנפש, שהתפשטה בכל הבית עם כניסת השבת, זה עידן שלא חווה מנוחה נעימה שכזו! סעודת ליל שבת התנהלה בשמחה וברצון, והוא חש התרוממות הנפש מהזמירות והדברי תורה שקלחו במהלך הסעודה.

עם תום סעודת השבת פנה לחדרו, ברוב עייפותו הוא נרדם תיכף, והנה בחלוף כמה שעות באמצע הלילה ליל שבת קודש התעורר פתאום לקול שירה חמרה ערבה שהגיעה לאוזניו, הוא התפלא לזמרה מה זו עושה בשעה כה מאוחרת... ככל שהקשיב יותר לאותה שירה עילאית נמשך לבו אחריה, והשתוקק לראות במה דברים אמורים. הוא קם ממיטתו ויצא

רשפי אש, וכל הקהל עמו יחדיו, נפתח פרץ דמעותיו ללא שליטה, הוא בכה ובכה כילד קטן, והרגיש שמתחוללת מהפכה אדירה בקרבו!!!

מאותו 'טיש' ואילך התהפכו היוצרות! הוא כבר לא חזר להיות אותו אדם שנכנס כאן חרש לא מזמן... במהלך השבת השתתף בתפילות ושולחנות קודש, ונפשו נקשרה מאוד בנפש הצדיק, שלא חסך ממנו את קרבתו במשך כל השבת.

לאחר אותה 'וויז'ניצער שבת' שזיכוהו מן השמים, הוא החליט לשוב בתשובה שלמה. הוא שאב מקדושת אותה שבת אור עצום ערב ומתוק, שדחה הרבה מאוד מן החושך, ומכוח אור השבת הזריח אל כל ימות השבוע להאיר את נשמתו בתשובה. - אל שירותו הוא כמובן כבר לא חזר, וכיום הינו יהודי חסיד נלהב, ירא שמים מרבים, בניו שיחיו משמשים כתלמידי חכמים וגדולי תורה לאורך ימים ושנים טובות, אמן.

את טיב מעשה זה קיבלתי מפי הרה"ח ר' נחום ליברמן הי"ו, המציין שהוא מכיר היטב את האיש מקרוב.

[שבת מיוחד, חבורת משכנות הרועים]

- > < -

דורשי רשומות דרשו בצירוף שם הויה הנכבד של חודש שבט דגן, היוצא מן הפסוק (ויקרא כז, לג): "ה'מר ימינו ויהיה ה'וא". הנה כלל זה נדע, שכאשר צירוף שם החודש מסודר בסדר האותיות כסדרן, הוא מורה על חודש הרחמים, [כגון בחודש ניסן]. אך כאשר אותיות צירוף החודש מהופכים בסדר הפוך הוא מורה על חודש של דינים רח"ל.

ואם כן חודש שבט מתחלק לשניים, חציו הראשון בסדר ההפוך [ה"י], הרי הוא עת שליטת מידת הדין. אבל חציו השני שהוא בסדר ישר [י"ה], הרי הוא עת של מידת הרחמים. וכן הוא בחודש מנחם אב, שמתחלק לשניים, [עין קה"י ערך שבט].

לפיכך בית שמאי שהם משורשי הדין, קבעו (ר"ה ב.) זמן ראש השנה לאילן - הרומז ל'אדם עץ השדה' (דברים כ, יט) - בראש חודש שבט, אבל בית הלל שהם משורשי הרחמים קבעו הזמן לט"ו בשב"ט הבעל"ט, (השבוע ביום חמישי), שביום זה מתהפכים כל הדינים של החודש לרחמים.

אולם זאת נרמז בצירוף חודש דגן, כיצד נזכה להפוך את הדין לרחמים, על ידי התשובה שבימי השובבי"ם הללו. כד"א: "המר ימינו והיה הוא", דהיינו, שימיר ויחליף רע בטוב, לשוב מדרכו הרעה ולהמיר את עצמו, "והיה הוא", שיהיה מה שהוא מצד עצמו בנקודה הפנימית של הנשמה לטובה! - אמן.

שבת ב'ז תשוב!

על הברכה יעמדו

לקבלת העלון בפייל (דוא"ר) נא לשלוח למייל הפצו"ב

התורמים להפצת העלון

ניתן להצניח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

האחים היקרים העומדים תמיד ליסין רבינו הרב יחזקאל בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים • יוסף בן טילה רחא לרפ"ש • שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים

shivti11@gmail.com

יו"ל ע"י קהילת שבת בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור עגורין ולהיות שותף לייכויה הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון בפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

סגולת שבתות השובבי"ם

נראה לפרש בדרך הרמז, שהנה תיבת "במשבתם" בחילוף אותיות היא: "בשבתם", לרמז על שבת קודש. ומלמדנו הכתוב כיצד היה אור לבני ישראל אף בתוככי חשכת מצרים, מקום הטומאה והקליפה הקשה של "ערות הארץ" (בראשית מב, ט), מכוח קדושת שבת קודש.

שהרי מבואר בדברי חז"ל שכבר בגלות מצרים החלו בני ישראל בשמירת השבת,

כדאיתא במדרש (שמו"ר א, כח): "וירא בסבלותם (ב, יא). - ראה [משה רבינו ע"ה] שאין להם מנוחה, הלך ואמר לפרעה, מי שיש לו עבד, אם אינו נח יום אחד בשבוע הוא מות, ואלו עבדיך אם אין אתה מניח להם יום אחד בשבוע הם מתים, אמר לו לך ועשה להן כמו שתאמר, הלך משה ותיקן להם את יום השבת לנוח" עכ"ל.

משום כך זכו ישראל שהיה להם אור מכוח אור השבת, השופעת את ברכתה לכל ימות השבוע. כמו שמבואר בזוהר הקדוש (ח"ב פח): "כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תלין וכו', ההוא יומא מתברכאן מיניה כל שיתא יומין עלאין, וכל חד וחד יהיב מזוניה לתתא כל חד ביומיו, מההיא ברכה דמתברכאן ביומא שביעאה" עכ"ל.

דבר זה בא להורות לכל יהודי הנמצא בגלותו הפרטית, אף אם מרגיש שנמצא בגלות נוראה עד מאוד, כטומאת מצרים ערות הארץ, והחושך מתגבר ומעיק. - על ידי אור השבת יוכל להאיר אל תוך חשכה, ולצאת מן האפילה, לא רק בשבת עצמה אלא ממנה יושפע לכל ימות השבוע, בעמדתו כה בתוקף ימי השובבי"ם הנעלים, ידוע מה שאמר צדיקי עליון שעיקר סגולת הימים הללו היא בשבתות שבושבי"ם, שיש בהם סגולה וקדושה נפלאה לתשובה שלמה, תשובה מאהבה במוחין דגדלות, להתחדש ולהתקרב אל אבינו שבשמים!

הבה נא נזמין ונזכין את עצמנו לקבל את קדושת שבתות ימי השובבי"ם, בקדושה וטהרה, ולנצל השבתות הללו לתורה ועבודה וקריאת אלקים טוב, ובזה נזכה להחיש את יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים, אמן.

[נל פי "טיב התורה" פרשא ריין]

-> <-

ימי אפילה וחושך היו מנת חלקו של בחור הישיבה המסכן, ראשו סחרחר במבוכות קשות, וליבו בוער בניסיונות אש תאוות היצר הרע שתססו בקרבו רח"ל. הוא התשובב כשהוריו שבעות וחודשים ארוכים עד שנשבר! ובינם לא בהיר אחד עזב בסערה את כותלי הישיבה, ואץ רץ היישר אל כוחות הטומאה שגייסוהו מיידית לשורותיהם, רחמנא ליעל.

והנה הגיעו ימים קשים ימי מלחמה בארץ הקודש, והבחור דגן שמח להצטרף ולהילחם, ואף כוחות הסט"א מצידים קיבלוהו בזרועות פתוחות, ה' ירחם. - כך מצא את עצמו בתוך זמן קצר מגויס כל כולו, כשהוא שוכח עולם ומלואו! במשך הזמן אף הספיק לדאבון נשמתו לעבור כמעט על כל מצוות התורה, אף על חמורות ביותר ל"ע. ברם, לזכותו יאמר שעל שמירת שבת קודש לא ויתר בשום אופן, מילדותו הורגל בבית הוריו הדגולים שהשבת הוא יום מנוחה ושמחה, ותמיד עברה עליו השבת בחיק משפחתו בטוב ובנעימים. - זה גם היה התנאי והגדר

שהציבו לו הוריו, אם ברצונו להמשיך להופיע בבית לשבתות לאחר ששינה את דרכו ולבוש וכו'. ולכן אף כי זלזל בכל שאר המצוות, מעולם לא חילל את השבת, וכנראה שזכות השבת קודש היא ששמרה עליו!

-> <-

"וְכָל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹרֶךְ

בְּמֵשִׁבָּתָם" (י, כג)

ויהי היום, יום השישי ערב שבת קודש, המלחמה המשיכה במלוא עוצה, ובאורח פלא נקרא פתאום שמו של

הבחור, ששמח לשמוע שהוענק לו שלושת ימי חופשה בעיצומה של מלחמה.

כך מצא הבחור את עצמו להפתעתו בצהרי יום שישי עם מכתב שחרור, שבו נאמר שניתנים לו זאת שלשה ימים להפוגה ומנוחה, כדי להחליף כוחות ולחזור לעבודתו בכוחות רעננים.

הוא כמוהו שמח מאוד על הבשורה, אך לאחר חישוב קצר של השעות הספורות שנותרו לפניו עד כניסת השבת, הבין שלביתו ולמשפחתו בירושלים לא יספיק להגיע לפני שבת. ולכן, נאמן לקפידתו העקבית על שמירת השבת, החליט לשהות במרכז הארץ בשבת זו. הוא לא ידע עדיין בדיוק היכן וכיצד יעשה את השבת, ויצא כך לדרכו הארוכה, ולאחר כמה שעות נסיעה טרמפיסטית מצא את עצמו סמוך לכניסת השבת קרוב לעיר התורה בני ברק יצ"ו.

את בני ברק הוא הכיר מעט, בשנות בחירתו הצעירות למד באחת הישיבות הטובות של בני ברק. רגליו נשאוהו עתה בטבעיות לעבר אותה ישיבה, בעודו מהרהר שאולי תהא זו הזדמנות טובה לחוות שוב את טעמה וניחוחה של השבת המיוחדת שבישיבה.

לצערו לא היו לו בגדי שבת להחלפה, והוא הגיע כך אל הישיבה לבוש במלבושים שאינם תואמים... נקל לשער את מבטי הבחור שנועצו בו מכל הכיוונים בתמיכה רבת, מה לו ולישיבה?

בחורי הישיבה כמוהו לא הכירו אותו, אבל אחד מרמ"י הישיבה כבר הספיק לשמוע על תעלוליו של הנער תלמידו לשעבר שהחמיץ, ותיקף כשפגשו מסתובב כך בפרוודור הישיבה נפל חשדו שמה מחפש לו כאן חברים לדרכו... והחל לצעוק ולהתריס כנגדו: "חוצפה! וכי לא די בזה שבעצמך התקלקלת, מחפש אתה עוד לקלקל פה בחורים נוספים? אתה עוד תהרוס כאן את הישיבה!". - וגרשו בבושת פנים, בתוספת אזהרה חמורה שלא יעז לדרוך יותר בבניין הישיבה.

הבחור המסכן עזב את המקום בעלבון צורב, ובעומק צערו ואכזבתו לקח החלטה קשה לעצמו: להפסיק לשמור את השבת! זה זמן רב שנלחם עם עצמו בקפידה קשה זו, שכן רוב הבילויים עם החברה נעשים דווקא בסופי שבוע כידיע, והוא נאלץ לוותר פעמים רבות על הזמנות שונות הכרוכות בחילול שבת רח"ל. - עתה בעקבות מצבו והמקרה הקשה נשברה רוחו בקרבו, והחליט ששוב אין לו עוד חלק ונחלה בשבת קודש, חלילה, ויצא מבולבל וכעוס בדרכו אל היציאה מן העיר, כשעדיין אינו יודע אנה יפנה, הרעב והעיפות הציקו לו מאוד, והוא גישש את דרכו באפלה ייאוש וקצב.

-> <-

במחשבות נוגות עזב הבחור את בני

| הפשן נעמוד ד' <

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

טיפול שורש

בני בכורי סגור בקפסולה בישיבה גדולה בעיר מרוחקת מהבית ועושה חיל בלימודו. יום אחד התקשר אלי ומדווח על כאבי שיניים עזים שפקדו אותו ולא ידע מה לעשות ולהיכן לפנות. בקפסולה הרי לא יוצאים הביתה ואחד מאנשי הצוות המסורים הפנו אותו לקופת החולים לטיפול חירום בהכירו את הרופא שהוא רופא מוכשר וטוב.

אחרי הטיפול התקשר אלי בני לספר לי 'טיב ההשגחה' וכך סיפר:

כשהתיישבתי בכסא המיוחד במרפאת השיניים עשו לי צילום פה, הרופא קיבל את תוצאות הצילום של השיניים ואמר לי נחרצות: "אתה זקוק דבר ראשון לטיפול שורש ועכשיו!!!"

נשאתי עיני לשמים ואמרתי בליבי: "רבונו של עולם, אני ידע שהכל לטובה והכל בעולם הזה הוא מידה כנגד מידה ואם הרופא מציע טיפול שורש כנראה שפגמתי בשורש הפה שזה לשון הרע וריכלות, אני מקבל על עצמי מרגע זה להתחזק עוד יותר בעניין שמירת הפה בהלכות לשון הרע וריכלות".

טרם כיליתי לדבר ורופא נכנסה לחדר והסתכלה על הצילום ואמרה לרופא: "למה טיפול שורש? יש כאן עוד שכבה דקה של שן שאפשר לעשות סתימה ולחסוך ממנו סתם סבל מיותר!!!"

הרופא הסתכל שוב בצילום ואמר שבאמת לא שם לב וטוב שהסתכלה...

הרופא עשה מלאכתו נאמנה בעדינות ובמקצועיות ואני הודית לה' כי אני ורק אני ידעתי מה הסיבה האמיתית לשינוי הפתאומי בטיפול. לא היה זה רשלנות של הרופא כי אם קבלה טובה בשורש שתיקן את העניין משרשה...

בעל המעשה: ל'

חימים מאבא

אבא חלה בקורונה וכדי שיוכל להתאושש מבלי להלחץ את כל המשפחה ארו את מטלטליו ועבר לדירה של חבר שפניו רוב ימות השנה.

אני שכבר עברתי קורונה זכיתי להיות המשמש בקדש ולהעביר לאבא ארוחות ובגדים וכל הצטרפויותיו.

באחד הביקורים שאלתי את אבא במה אוכל לעזור? אבא השיב שכל הזמן קר לו והוא לא מצליח להתחמם כראוי. תיכף וזכרתי כי לפני שעתיים הייתי בבית מרוקחת וקניתי לבית מתנה כרית חימום נטענת שמתחמם חשמלי תוך כמה דקות, ובבית אפילו לא ידעו מהקנייה.

תיכף ירדתי לרכב והבאתי לאבא את הכרית חימום ששימח אותו מאוד וענה בדיוק על בקשתו. סיפורי לי את 'טיב ההשגחה' שבעניין, ואבא שמח מאוד אף ה' לא מסיי את השגחתו אפילו לא לרגע אחד. כל מה שצריך זה התבוננות בחסדי ה'.

בעל המעשה: ה.

הפענוח לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מודפן לשלוח אל ר' ששה ספואלס

בקפס: 15326517922

או ל: o.y.wines@gmail.com

ראש השנה לאילנות

עם התקרב ראש השנה לאילנות כדאי לנו להתבונן מעט בדרכי גידול האילנות ובפירותיהם כיצא בהם, שהלא כבר נאמר (דברים כ ט) "כי האדם עץ השדה", ומובא בספרים הקדושים שהכתוב ללמדנו בא על הדמיון הרב בין האילנות ואופני גידולו לבין האדם ותהלוכותיו, ומה שיש בוזה ישנו גם בזה, כמו שכתב ב"כלי יקר" (בדאשית א, אט): "כי האדם עץ השדה - הוא דומה לו - הן מצד תמותת קומתו הן מצד שיש לו השארות נצחי כמו האדם, כמו שנאמר (איוב יד, י): 'כי יש לעץ תקוה'".

וכשם שכל אחד מבין שאם הוא רוצה לגדל אילן נאה ורב פירות שנושא בין ענפיו פירות רחניים ועסיסיים, מחוייב להשקיע המון מאמץ וטורח, ראשית כל צריך להחליט איזה סוג עץ ואיזה מין פרי בכוונתו לגדל, שהלא קיימים בעולם אין ספור סוגים של פירות, מינים ממינים שונים, אפילו לאחר שכבר בשלה בליבו ההחלטה איזה פרי הוא מעוניין לראות בחצירו עדיין לא סיים בכך, שהרי גם מכל סוג של פרי ישנם עשרות זנים, כל אחד עם התכונות המיוחדות דווקא לו.

כעת מגיע השלב של הנטיעה, לצורך כך יש להכשיר את הקרקע שתהיה ראויה לקלוט את השתלי החדש, צריך לחרוש היטב ולחפור גומא בקרקע, לאחר מכן להציב את השתל במקומו הנכון, או אז מתחילה מסכת שלימה של עבודות וטרחות מסביב לעץ הצעיר, להשקות את הנטיעה במים חיים שלא במהרה ייבש ויכמוש, לנכש את הקוצים שמסביב, לגזום את הענפים היבשים שגוזלים חיות מן העץ ומעכבים את ההתפתחות הראויה, שמירה תמידית מכל מיני מזיקים שעלולים לכלות את העץ בן רגע, וכן הלאה והלאה.

וכמו שהקדמנו בתחילת דברינו, האדם הוא עץ השדה אשר עוד בטרם מופיע לאוויר העולם צריך להשקיע בו ולהכין תשתית ראויה לגידולו על מבעי התורה והיראה, דבר זה איננו ענין של מה בכך, אלא הוא דורש הרבה מאד שימת לב והשגחה תמידית על הנטע שעשועים הצעיר, קודם כל לשמור על הבית פנימה ששם גדל הילד שיהיה שול של קדושה עם אורי של תורה ועם הערכה אמיתית לתורה הקדושה ולנשואי דגלה. לדאוג לכל שהילד החדש יתחנך בבית חינוך שממלאים ביותר מבחינת העקרונות הרוחניים המקובלים אצלנו מדורי דורות, כמו כן שיהיה המוסד מתאים מבחינת הכשרונות של הילד שיהיה לו את כל התנאים והסיכויים להתפתח על הצד היותר טוב, וגם אז לא נפטרים מן הצורך לעקוב בשבע עיניים ובשימת לב מרובה אחר התקדמותו והתפתחותו של הצעיר, לדעת מי הם חבריו ועם מי הוא מתרועע בבית תלמודו ובזמני הפנאי, תוך שמירה תמידית ועקבית מפני כל מיני מזיקים ומשחיתים המחבילים בכרמים, חובת החינוך אינו פוסק אף לא לרגע, פעם על ידי ימין מקרבת ופעמים שדווקא על ידי שמאל דוחה, הכל לפי הענין.

כמובן שגם לאחר כל היגיעות המרובות עדיין השקט לא נוכל, אלא כל העת מחוייבים ההורים לשפוך שחר ערב לפני בורא כל העולמים, בדמעות ובתחנונים, על בניהם ועל צאצאיהם שכלו בדרך טובים ויצמחו לאילנות נאים ומפוארים בכרם בית ישראל ובחצרות בית אלוקינו, ויהיו אוהבים למעלה ונחמדים למטה ויתחזק ליבם תמיד בתורה ובעבודת הבורא יתברך שמו.

הפרי דומה לזרע

רק כך נוכל להבטיח לעצמנו, בסיעתא דשמיא, שבנינו אחרינו יהיו זרע ברוך ה', וגם הם ירצו להמשיך ולטוות את שושלת הזהב הלאה, ולהנחיל גם לדורות הבאים את הדרך הישרה ואת אורחות התורה והיראה כמו שאנו ראינו אצל אבותינו ואבות אבותינו, אבל מי שאינו משקיע כל השנים בחינוך בניו, וגם אינו משמש כדוגמא אישית עבור צאצאיו, אל יצפה מהם שהם יהיו מחונכים מאלהים, ובל יתפלא אם ברבות השנים יבחין שבניו אינם הולכים בדרך שהוא רוצה.

היה ערב בורא לאחד שבא להתאנון לפני הרה"ק מקאצק זצ"ל על בניו שאינם הולכים בדרך הישר, ובא אל הצדיק לבקש את ברכתו שיזכה לראות מבניו רוב נחת דקדושה, או אז נענה אליו הרה"ק מקאצק שהיה ידוע בחריפותו, ואמר לו, הא למה הינך דומה, לכפרי אחד שזרע בחצירו זרעים של תפוחי אדמה ולאחר מכן בא אצל הרב דמטא בבקשה שיברך את זרעי גיתו שיצמיחו תפוחי עץ...

הזנוך לנער על פי דרכו

ובד בבד צריכים גם ההורים לזכור כי אינם יכולים לדרוש מן הילדים השגות שהם גבוהות מהם ועדיין אינם בשלים לזה, שהרי גם אנו לא זכינו למתיקות בעבודת השי"ת עד אשר זכינו להכיר במעלתה, הן על ידי מה ששמענו מהורינו ומחנכינו, והן על ידי מה שראינו בספרים הקדושים, וכמו כן עליו להבין את נפש הילד, וכל עוד שלא עשינו את המוטל עלינו בכדי להעלותו על דרך המלך, אסור לנו לגעור בהם או להכותם ח"ו. רק לאחר שעשינו את המוטל עלינו, ורואים אנו שעדיין היצר מעכב בעדם, אז מחוייבים אנו להחליש כוח היצר, ועל כן דא אמר שלמה המלך, החכם מכל אדם, (משלי יז כז) 'חושך שבטו שונא בנו ואהבו שחרו מוסר'.

וכפי המסופר על מרן האדמו"ר בעל הפני מנחם מגור זצ"ל, שנשאל פעם הכיצד זה אנו רואים אנשים חשובים ועובדי ה' שלא זכו שבניהם יהיו כמוהם, הלא ברא כרעיה דאבהו הוא, וכן ידוע מאמר העולם שכשם שהתפוח אינו נופל רחוק מן העץ, כך גם הבנים אינם שונים בהרבה מאבותיהם, ואילו אצל הרבה גדולי ישראל ראו שבניהם היו אנשים פשוטים, ולא זכו למדרגות אבותיהם? ענה ה"פני מנחם", כי מה שאמרו שהתפוח אינו נופל רחוק מהעץ נכון רק בעץ נמוך, אבל כאשר העץ גבוה מן העליון התפוח נופל רחוק מהעץ מאד במהלך מעופו.

כלומר, שאפילו שהאב נמצא במדרגות גבוהות ויש לו השגות רמות, אולם בשעה שבא לחנך את בנו צריך להתאים את עצמו ולהנמיך את דעתו לדעתו הקטנה של בנו ולא לדרוש ממנו השגות שהם למעלה מיכולתו, ורק כך יוכל בס"ד להעלותו בצעד אחר צעד ולהטעימו מעץ החיים, עד אשר גם הבן ירגיש בעריבות מתיקות התורה הקדושה, וגם הוא יזכה להעפיל למדרגות רמות ונשגבות.

א. אין אומרים תחנון בט"ו בשבט שהוא ראש השנה לאילנות, וכן אין אומרים תחנון במנחה שלפניו, אבל א-ל ארך אפים ולמנצח אומרים בו (שירע סי קלא ט"ו וז"ל סק"ל).

ב. האבל מתפלל בו גם שחרית (מ"ב סי תע"א ס"ק מ"ד).

ג. אין מתעניין בט"ו בשבט, ואפילו חתן ביום חופתו (מ"ב סי תע"א סק"ל), ומ"מ יאמר סדר הידיו במנחה (מנחת לז).

ד. ציבור שביקשו לגזור תענית שני וחמישי ושני, ופגע בתענית ט"ו בשבט, התענית נדחה לשבת הבאה, כדי שלא יגזור תענית בט"ו בשבט שהוא ראש השנה לאילנות (שירע סי תע"ב ס"ק).

ה. המתענה תענית ימי השבועיים, לא יתענה תענית זו ביום ט"ו בשבט (עבודת הקודש להח"א ציפור שמיר את א"א צ"א).

ו. כתב בספר מעשה הצדקה שביום ט"ו בשבט יעשו תשעים ואחת פרושות לצדקה, שהוא כמנין אילן, ובגמ' מ"ם עם הכולל, והוא גם כמנין אמן (מ"ח סי ל את"ל).

ז. נוהגין להרבות ביום זה במיני פירות של אילנות (מ"א סי קלא סק"ל וז"ל סק"ל). ואפשר דהטעם למנהג זה שעי" ריבוי הפירות זכור שהוא ראש השנה לאילנות ויתפלל עליהם שיתברכו הפירות, ע"ד מ"ש במסכת ר"ה מפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת, מפני שצרת זמן פירות האילן, אמר הקב"ה הביאו שתי הלחם לפני כדי שיתברכו לכם פירות האילן (אודי פו סי קלא). ובספ"ק שבט מוסר (פס"ח כתב: "בני הוי חזיר לברך על הפירות בט"ו בשבט, שמנהג ותיקון הוא.

ח. דבר בעיתו מה טוב שיום ט"ו בשבט חל בימי השבועיים, חזנו להרבות בברכות בכוונה, וחוה בכלל התיקון של שובב"ם (ברכת שופעין לחיים ח"ב ד"ב דרוש לחודש שבט).

ט. נהגו רוב תפוצות ישראל לסדר בשולחן מכל פירות האילן ופירות הארץ עד אשר תשיג ידו, וכל אחד מבני הבית מברך על פרי אחד ע"פ הסדר דלהלן: האיש מברך על החיטה אחר ברכת המזון, כדי שיהיה לו מזונות בריות, וכמ"ש "חלב חטים ישיבע", והאשה מברכת על הגפן כמ"ש "אשתך כגפן פוריה", והבן מברך על הזית כמ"ש "בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנתך", ונזון רמון ואגוז לבנותיו ע"ש "כל כנדה בת מלך פניהם", ודבש ותפוח לתינוקות ע"ש הכתוב "תחת התפוח עוררתך", "דבש וחלב תחת לשונך" (מ"ח סי ל את"ל).

י. וי"א דהעיקר הוא ט"ו פירות, ולמדו בכל פרי פרק אחד מן המשניות דלהלן: ח' פרקים ממ"ס פ"א, ו' פרקים ממ"ס ב"ר, ד' פרקים ממ"ס ראש השנה, והם כנגד בריאה יצירה עשיה, ויברך גם

על ריח האתרוג (שם). יא. יש נוהגין לאכול דוקא שבעה מיני פירות שנשתבחה בהן ארץ ישראל (שם את"ל).

יב. ויש שנוהגין לברך על כל מיני פירות האילן הנמצאות (מקרא לחז"ל סי תע"א), ומצוה לטעום מכל פרי חדש כדאיתא בירושלמי, והטעם פשוט כדי לתת שבח והודיה להשי"ת שמחדש הפירות משנה לשנה כדי להנות בהם בני אדם (נח"ח סי רכ"ה ס"ה). ואפילו עני שבישראל ישתדל לקנות מכל פרי חדש לאכול ממנו הוא ואנשי ביתו, ולברך עליו שהחיינו להודות להשם (מ"א פ"ר ראה ס"ה).

יג. יש שעושין לימוד באותו הלילה, דהיינו שלומדים משנה או זוהר המדבר בענין אותו הפרי ואח"כ מברכין עליו, ויש ע"ז סדר מיוחד בספר הנקרא פרי עץ הדר (מ"ח סי קלא סק"ל). ויש מקומות שאין לומדים רק את ה"ט"ו שירים שבתהילים, ונוהגין שהמלמד תינוקות מלמדים את תלמידיהם כל ט"ו שירים, כדי שילמדו בשולחן אביהם בליל ט"ו בשבט (מ"ח סי).

יד. יזהר הרבה לדקדק באכילת פירות שלא יהיה בהם ספק תולעת, כי מלבד העונש שיבוא לו ע"י כך, יהי נמצא שבמקום שבא לעשות התיקון הוא מקלקל ביותר (שם את"ל).

טו. המנהג שהאתרוג אשר יצאנו בו ידי מצוה בסוכות מטגנין אותו אחר הסוכות ואוכלין אותו בט"ו בשבט (ליקוטי מהר"ח חודש שבט).

טז. ראוי ללמוד ביום זה את ההלכות השייכות לט"ו בשבט, כגון ענייני עולה תרומות ומעשרות, וכמ"ש במ"ס מגילה (ר' ע"א) "משה רבנו ע"ה תיקן להם לישראל שהיו שואלין דורשין בענייני של יום, הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת, והלכות חג בחג" (שם) יזהר ע"ז סי שבט).

יז. ידוע הוא שיש קבלה ביד חכמי אשכנז ז"ל שצריך לבקש ביום ט"ו בשבט בפרשות על האתרוג, שידמיו לישראל אתרוג טוב (לשון חכמים ח"ב סי ל"ח), ורמז לדבר זה ממ"ש ראש השנה לאילן ולא ר"ה לאילנות, וזה בא לרמז על מה שקיבלנו מרבותינו להתפלל בט"ו בשבט על אתרוג כשר יפה ומהודר שימין השי"ת בעת המצטרך למצוה, כי הנה זה היום אשר עולה השרף באילנות (ע"י רש"י ר"ה י"ד ע"ה וזא"ל), והוא כפי הזכות של כל אחד מישראל, הנה מה טוב ומה נעים שיתפלל האדם ביום ההוא ראשית יסוד הצמיחה שיזמן לו השי"ת לעת המצטרך את הפרי עץ הדר, והנה תפילתו תעשה פירות, וזהו שרמז התנא באומרו לשון יחיד לאילן, להורות על האילן המיוחד המבואר בתורה למצוה (בני יששכר מאמר חודש שבט מאמר ב' את"ל).

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו שליט"א

הרב גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הפרשה

חובת התפילה על צער השכינה

הלילה לצאת בתוך מצרים.

כי בני אדם הנכשלים בחטאים מולידים קליפות ובחינות של מצרים ר"ל, ועל ידם נוצר בחינה שהקב"ה כביכול אסור בתוך בחינת מצרים, אולם בבוא זמן 'חצות' שבו מתאוננים בני ישראל על צער השכינה מתקנים הם בכך את הפגם שנגרם מעוותותיהם וכתוצאה מכך זוכים להתיר את הכבלים העוטיים כביכול על ידי השכינה הקדושה, ואז הקב"ה יוצא בתוך מצרים, כלומר, על ידי זה מתגבר כח הקדושה על קליפות הטומאה, עד שהקב"ה מהלך ביניהם כחפשי מן הקליפות, כי עד כה היתה השכינה אסורה בזיוקים והקליפות התהלכו כחפשיים, אולם בכח התשובה והתפילה אל הקב"ה מורידים את האזיקים מידי השכינה ומשימים אותן על הקליפות, כי נאסר עליהם לעשות דבר. ובאותה שעה שהקב"ה יוצא מחבלי מצרים זוכה גם זה שהתפלל על צערו יתברך ויוצא גם הוא מכבלי יגונו, כי כאמור תלויים צער של מטה בשל מעלה.

זוהי המעלה הגדולה שיש בעבודת 'קימת חצות' כי בה מוזכרים את העטרה למי שהכבוד שלו, חצות מתוך ידיעה כי אשמים אנו בתוכנו כביכול, כי עונות אבותינו גרמו גלותו ואנו בעונותינו האריכו קיצו ר"ל, ועל כן מתפללים אנו על פדותו וגאולתו, ובהדי כבשי דרחמנא למה לך, אולם נאמנים עלינו דברי רבותינו הקדושים שהעידו שהקב"ה מתאווה לתפילותינו, והינו מתאווה ומצפה מתי תבוא לידו תפילה זכה של איש ישראל המכוון לשמו ולכבודו יתברך, כי בכח תפילות כעין אלו יוצא הוא עצמו מכבלי גלותו.

ומן הראוי לצטט את דאיתא בספר 'סור מרע ועשה טוב' (הקדמה ודרך לעץ החיים, ד"ה שמינית), שאם ירגיל האדם את עצמו בקימת חצות, יזכך אותו דבר זה יותר מאלפיים תעניות.

אמנם, זאת ראוי לזכור, שכאשר האדם מתאונן על צער וגלות השכינה הקדושה בל יעשה זאת בשביל שנפשו מרה עליו מצרותיו השונים אשר בגללם יצפה לקץ הגאולה, למען יושיע גם הוא בכל המצטרך והנדרש לו, אלא ישים כל יתבו ומשאת נפשו על גאולת השכינה הקדושה מעפרה, וזאת מתוך רוב אהבתו אל השם יתברך, מבלי לערב בזה נגיעות ופניות עצמיות, וכפי שאנו אומרים בתפילת 'שמונה עשרה' בברכת 'את צמח דוד' 'כי לישועתך קווינו כל היום' - כלומר, לישועתו של השי"ת על זה קווינו כל היום, ולא על ישועת עצמינו.

כי אף לו יצויר שעל ידי הגאולה רק נפסיד ונגרע מערכינו כיום, מכל מקום 'לישועתך קווינו כל היום', כי על כן, בהיותנו בנים נאמנים להשי"ת הרי כל מגמתנו היא לגאול את השכינה הקדושה מעפרה, ולרומם את כבודו בכל העולם.

אכן כפי שכבר הזכרנו שבתפילות על צערה יחיש האדם גם לעצמו ישועה למצוקותיו הפרטיים, כי כאמור כל עצמן של הצרות המתרגשות על האדם אינן כי אם תוצאה מצער השכינה, ואחר שעורר לבו לבוא כל צרותיו לידי טיפוקם על צד היותן טוב ומועיל, אולם לשם כך מוטל עליו להשים כל מגמתו רק על צער השכינה.

ויאמר משה פה אמר יהוה פתחת הלילה

אני יוצא ברתך מצרים: (יא, ד)

הנה תורתנו היא נצחית, וכשהכתוב מדבר אודות דברים שארעו עם אבותינו הקדושים, מוטל עלינו להבין שמלבד משמעות הדברים כפשוטן טמונים בכל דבריה רמזים המוסיפים על חובתו של האיש הישראלי בהנהגתו ובעתיד, שכן 'תורה' הוא מלשון 'הוראה', כי זוהי מהותה להורות בכל דבריה את הדרך בה נלך.

כיון שכן נשאלת השאלה מקרא זה מה משמיענו? כלומר, מה רואים אנו בו מלבד משמעו הפשוט המדבר אודות הבשורה על 'מכת בכורות' העומדת בפתח?

אכן לימוד גדול שנינו כאן, ועליו להקדים את המובא בספרים הקדושים, שכל הצרות הבאים על בני אדם אינם כי אם תוצאות מצער השכינה, כי קוב"ה ישראל חד הוא, ולכן מתבטא זה הצער גם בנפשותם, וכל הצרות והצער מכוונים אל הצרות והצער שיש כביכול בשכינה עצמה. ולכן מוטל על האדם להתבונן ולהבין על איזה צער של מעלה מכון צערו של מטה, ויעורר לבו להתפלל את אותו צער שבשכינה, או לתקן את המעשים הגורמים זה הצער, ואז יתקן ממילא גם צערו הפרטי.

ולאמיתו של דבר גם הצער שבשכינה גורם האדם במעלליו, וכדאיתא מהא"ר הקדוש (שער הכוונות פ"ו מ"ש) שכשישראל מקיימים את המצוות הם מעלים בכך את השכינה הקדושה לעולמות העליונים עד אין קץ, ואם ח"ו נכשלים ועוברים את פ"ה הרי הם מורידים ומפילים כביכול את השכינה הקדושה למקומות נמוכים ר"ל, עכ"ת. ד. ואפשר שגם זה הוא מטעם הנזכר שקוב"ה ישראל חד הוא לכן תלוי ירידת ועליית השכינה בעצם ירידתם והתעלותם.

וכדברי הא"ר הקדוש אפשר למידך גם מלשון רשב"י בתקונינו, (תקונא שתיקא דף כב) ח"ל: 'זוין לכוני נשא דקוב"ה אסיר עמחון בגלותא ושכינתא אסירת עמחון וכי' ופוקנא דילה דאיהי תשובה אימא עלאה איהי תליא בידיהון. [פירוש: אוי להם לאנשים שהקב"ה אסיר עמהם בגלות ופוקנא תלי בידיהם על ידי תשובה שלמה]. היצא לנו מדבריו שהאדם בחטאיו גורם לצער השכינה, אולם גם הוא זה שכוונתו לשחורה מכבלי הצער.

זהו גם כן לשון האלשיך הקדוש בקינתו 'אני חטאתי והוא אסור בזיוקים' כי כל סיבת צערו של הקב"ה אינו כי אם מחטאת בני עמו ר"ל, כי כאמור ירידתם הוא גם כן ירידה לו כביכול. וכשיתגברו נפילתם ויתנו לב לשוב ולהתחנן על הפגעים יעוררו בכך תיקון גדול לשכינת עוזו.

לאור האמור יש לומר שאלו הדברים נרמזים בכתוב שלפנינו, דהנה מן הראוי היה שיאמר משה 'כה אמר ה' חצות הלילה אצא בתוך מצרים', שהרי דיבר משה אודות העתידות האמורים לבוא על פרעה ועל מצרים, ואם כן מן הראוי היה שידבר בלשון עתיד, ולא כלשונו בפועל שהוא לשון הווה 'אני יוצא'. אם לא שנאמר שמלבד משמעותו הפשוט רמז הכתוב על ענין ה'הוה' שתמיד מסוגל העת של חצות

פר' בא
י' שבט תשפ"א

המסגרת לראשון יום ראשון

זמן ודלקת הנרות ומצ"ש

הדר"ג	4:29
מוצ"ש	5:44
ר"ת	6:23

סוף זמן קריאת שמע וחפילה

סוף ש"א	8:21	סוף ת"א	9:35
סוף ש"ב	9:11	סוף ת"ב	10:04

הזמנים לפי שעון חורף

גיליון מס':

551

טיב המערכות

בעבוד זה עשה ד' לי

זוג חשוך בנים חיכה שנים רבות לזכות לפרי בטן, והנה לאחר שנים של ציפייה הגיע הרגע שלו הם כה ציפו, בהתרגשות הלכו לבית הרפואה בתקווה לחזור משם עם תינוק בריא ושמו, כשהגיעו לבית הרפואה הודיעו להם הרופאים כי נשקפת סכנה לחיי האם, וכי אין שום אפשרות שהאם וגם התינוק יחיו, זה או האם או התינוק, החלה התייעצות בין הרופאים שלא ידעו מה לפסוק, העבירו את השאלה לגדולי הדור, והם פסקו כי על השאלה יכולה רק האמא להכריע, כשבאו לשאול את האם אמרה כי אין לה טעם בהמשך החיים ללא ילדים ולכן היא מעדיפה שישאירו את התינוק בחיים, אך בקשה אותה היא ביקשה, שכשיגיע הבן לגיל מצוות יעלה לקבר אמו ויגיד שם קדיש, ואכן למרבה הצער מיד אחרי לידת התינוק נפטרה האמא שזכתה לראות את תינוקה לרגעים ספורים בלבד.

בשנות ילדותו שמע הילד מאביו פעמים רבות את בקשתה של אמו, שיעלה על קברה לומר שם קדיש, אך לגודל הצער כשהגיע הגעגוע לגיל שלוש עשרה פרק מעליו כל עול, ולא רצה לקיים את בקשתה - צוואתה של אמו שבמותה נתנה לו את חייה במתנה, אח! כמה עצוב היה הדבר.

הוגדת לבנך לאמר בעבור זה עשה ד' לי בצאתי ממצרים' מפרש רש"י 'בעבור זה - בעבור שאקיים מצוותי, כגון פסח מצה ומרור הלל, 'עשה ד' לי - רמז תשובה לבן רשע לומר, עשה ד' לי ולא לך, שאילו היית שם לא היית כדאי ליגאל, הקב"ה אומר לנו במפורש: הוצאתי אתכם כדי שתעבדו אותי ותקיימו מצוותי, ואילו הרשע שאינו רוצה לקיים מצוות, לו אנו אומרים במפורש אילו היית שם לא היית ראוי ליגאל, כך עלינו לזכור כשמקיימים מצוות שבשביל זה הוציא אותנו הקב"ה ממצרים, וכמו שאומר בעל ההגדה 'אילו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים', כך צריכים כל אב ואם לחנך את ילדיהם, זה עיקר החיים, בעבור זה עשה ד' לי בצאתי ממצרים.

(ע"פ סיכומי דברי)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישיב
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

ח"ר הוועדה הרוחנית ר' יעקב רבינוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

ג. וראה גם במורה"א שם שמעיה כורב פשוט
והאמירה הו' שייכת למצות, ונל' כן תאריך להסביר
וכבר שם את הטעם אמאי דוקא במצות אלו
הצרכים לומר על שום מה בעוד שכל מצוה, לא מצוה
כן בשאר מצוות דכשי' יצאנו בהם, על שום מה,
"ומי' ברכה על המצות", הרי דגם דעתו כן.

זו היא כמאמר דעת חכמי הראשונים שהבאנו.

ת ברם מצאנו ברמב"ם בפ' ז' מהמז' ונצח הלכה ה'
שסל' דרך חדשה לחלוטין בחיוב אמירה זו דרכו
גמליאל במשנתו וזו' כל מי שלא אמר שלשה
דברים אלו בליל חמשה עשר לא יצא ידי חובתו.
ואלו הן פסח מצה ומרור. פסח על שם שפסח המקום
בה' על בני אבותינו במצרים שנאמר ואמרנו ונח
פסח הוא ליה וגו'. מרורים על שם שמרדו המצרים
את בני אבותינו במצרים. מצה על שם שנאכלו.

אלו דברי המשנה. אך כסיום ההלכה יקום הרמב"ם
את החיוב לומר חדש בחיוב. "וברמ"ם האלו מולן
נקראין החדש". כפי'.

ומרובא הרמב"ם משנה זו להלכה בפ' ז' מהל' המז' ונצח
וכבר רבו פסקי' במצוה של החדש לספר ביצ'ו כפי'
שכתב בהלכה א' שם מ"ע של חודש לספר בניסים
ונפלאות שנעשו לאבותינו במצרים. ולא בפרישם
המקומות למצות אכילת פסח מצה ומרור שנסדר
בפ' ז' שם הרי' לנו דעת הרמב"ם דהיי' שיעור למסור
במצות סיפור יצ'ו. וכפי' שכתב הרמב"ם לחדש
כסיום ההלכה זו. "ברמ"ם האלו מולן נקראין החדש".
והיינו דאין למצוה שיעור למעלה, "וכל המדבר
לספר בציצא מצרים הרי' זה משובח", אבל יש להם
שיעור למטה ולכל הפחות הרי' זה חובת מצוה
סיפור יצאת מצרים באמירה שלשה דברים אלו.
משום למה נמצות סיפור יצאת מצרים

פ. ונצח בדעתו כפי' לומר שיצא לנו החדש נפלא,
לפי' דברי חכמי הראשונים שהבאנו וסל' שהוא דין
אמירה בקיום כל מצוה נמצות ליל פסח חיי' בידו
שעל כל אחד ואחד חובת זה חשבתיים את
המצוה לומר פסח זה מצה זו מרור זה, וזה פשוט.

ג. אך לפי דברי הרמב"ם דכל נוסח האמירה חזו' של
רבן גמליאל הוא מדין סיפור יצאת מצרים זה

משמע שזה השיעור הפחות ביותר של סיפור יצאת
מצרים. דאין לו שיעור למעלה וכל המורה לספר
הרי' זה משבח או למטה יש לו שיעור.

ואי' יתא' חייב אדם לומר לבנו את הנוסח הזה מדין
"והנחת לבנך" ולא יסתפק בכך שהוא יציר לעצמו.

א. מה שהבאנו מחכמי הראשונים כאמור וסל'
ראמרה זו שייכא לקיום מצוה זו של פסח מצה
ומרור עכ"ז סיפור אחד אין שוים הם.

ואפשר שהיה:
לדעת רובם של הראשונים הרמב"ם, הרי' והרישב"א
סל' דאם לא" עשה כדיון עכ"ז את המצוה ראוריתא
קיים.

ברם כנראה דאף רבינו ה' סל' כהנ' הראשונים שזה
דין בקיום המצוה אך הנין הראשונים סל' דאם לא
עשה כהנ' חמשים בכל זאת את המצוה ראוריתא
קיים ברם דעת החנו' כנראה אע"ז כן בנקודה זו
אלא כל שלא קיים את המצוה כהנ' חמשים אף את
המצוה ראוריתא לא קיים.

דכ' היא שיטת החנו' והעצם להדיא בברכות יא' א'
ובסוכה ג' א' לגבי תקנת חמשים בקיים ובסוכה.
דכיון ולא קיים את החדשנו לא קיים אף את
הראוריתא וא"כ נמצא דהיה רבא. לגבי שלשה
דברים.

וכן נראה דעולה מדברי החנו' על משנתו כסוגיון
בד"ה ואמרנו ונח פסח ודלפי' זה מראוריתא לגבי
קרבן פסח מקרא, "ואמרנו ונח פסח הוא" והביא
החנו' ודלפי' בוישק גם על מצוה מצה ומרור
דינא כפי' משמע דהוא לעיכובא בקיום המצוה ולא
יצא ידי חובת המצוה שלא אמר פסח זה מצה זו
מרור זה.

יפ. ויש להעיר דכל חכמי הראשונים שהבאנו וסל'
דראמרה פסח זה מצה זו מרור זה הוא חלק מקיום
המצוה. אך בדריעה א' לא עשה כהנ' חמשים –
את המצוה ראוריתא קיים ולדעת החנו' כאמור לא
קיים ובהו חלקו על חנו' הראשונים הללו.

ברם יש לחלק ויש מקום לומר שאע"פ שהלכו על
החנו' בדיונים ובהלכות שהבאנו כל זה משום וסל'
דחוקת חמשים לא היתה בעצם התמצא של המצוה
אלא רק באופן קיומה או אם תקיף' היא בעצם
התמצא של המצוה אפשר לומר דגם הם סל' דאף
את הראוריתא לא קיים.

וחלילה דיד' ממה שמצינו לגבי מחלוקת רבי יהודה

כשהגזירה היא בתפצא של הסוכה סל' גם הוא רלא
יצא ידי חובת סוכה.

וא"כ אפשר לומר דגם כל הראשונים דפליגי על
חנו' – כהנ' יודו רלא יצא ידי חובתו ראוריתא.

(ברם יש לעיין דעל אף החילוק שאמרנו דיתכן לומר
דכל הראשונים דפליגי על חנו' יודו דכסוגיו
דגזירות חמשים הוא בתפצא של המצוה רלא קיים
את הראוריתא וכפי' שכתב להדיא הרישב"א ואף
דהיא סבא.

דנסים עכ"ז מצונו בשלטי הגבורים שם בסוכה כסוגיו
דנסים דכתב דמה שסיכנו בנסים בשעת הגזירה
סעם של חמשים שהסיכנו על כך הוא משום דסכר
דעל אף שאת הגזירה דרבנו לא קיימו, דצו שאת
הדין ראוריתא מיהא קיימו. והו' רלא כהנ' קיימו אנו
דצ"ע).

משא נרצום

מתורתו של מורנו הרב הגאון רבי נחום שיינין שליט"א

לע"נ הרבנית הצדקנית טובה גיטל בת הרה"צ ר' הלל כהן זצ"ל, שמסרה נפשה על תורת בעלה יבלחט"א

כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח

ואמרתם זבח פסח הוא לה'... (פ' יב' פסוק כז)

וכדתנן בפ' ערבי פסחים (קטז' ב') כל מי שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, כלומר שלא קיים „מצותן כראוי". ע"כ. מסיום דבריו משמע להדיא דדין האמירה של שלשה דברים אלו הוא דין מדיני ג' המצות הללו, אלא דס"ל שהוא רק מדרבנן, וכן הוא בריטב"א שרק לא קיים מצוותן כראוי על אף שזה חלק מקיום המצוה לפי גזירת חכמים.

ה. וכן הרמב"ן במלחמות (ברכות ב' ב' מדפי הרי"ף) לגבי זמן ק"ש דמי שלא קרא בזמן שקבעו חכמים אינו חייב לחזור ולקרות אלא הוא לכתחילה, וכלשוננו... „אבל לחזור ולקרות אין לנו" והביא הרמב"ן ראיה לזה וכתב ז"ל שם... ושנינו כיוצא בה כל שלא אמר ג' דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, ולא שיהא צריך לחזור ולאכול פסח מצה ומרור... הרי לנו להדיא דדעת הרמב"ן כאמור שהוא דין אמירה בעת קיום ג' המצות (אלא דכתב דאינו מעכב ובדיעבד יצא ידי חובתו).

ו. וראיה נפלאה ליסוד זה זכינו בס"ד לחזות מדברי השבולי הלקט סי' ריח' סדר פסח בד"ה כל דצריך ייתי ויפסח עולה כך דכתב: רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, פסח מצה ומרור כו' וכי יש לנו פסח עתה, אלא לזכר בעלמא... ע"כ.

ומשום דהקשה וכי יש לנו פסח כשאין מקדש – אלא לזכר בעלמא, וזה קשיא ליה דבשלמא על מצה ומרור שייך לומר גם בזמן הזה דזה יהיה חלק מן המצוה דהן נהגות גם כשאין לנו בית המקדש, ברם קשיא ליה מה שייך לומר פסח זה על שום מה, דהא לאחר החורבן אין לנו פסח, ועל זה תירץ דמאי דאמרינן האידנא אחרי החורבן פסח זה הוא לזכר בעלמא.

א. במתני' פסחים קטז' א' תנן רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, ואלו הם פסח, מצה ומרור. פסח – על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים שנא' ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח וגו'...

ב. ובתוס' שם ד"ה ואמרתם זבח פסח הוא כתבו וז"ל: פירוש באמירה שצריך לומר פסח זה שאנו אוכלים, למדו התוס' דמלשון התורה ואמרתם זבח פסח הוא צריך לומר פסח זה שאנו אוכלים, אך אכתי קשיא להו לתוס' דהרי הפסוק מדבר רק על קרבן פסח ורבן גמליאל אמר דצריך לומר גם על מצה ומרור אמירה ומהיכן ילפינן לה, ותירצו התוס' ואיתקש מצה ומרור לפסח וצ"ל נמי מצה זו מרור זה.

ג. והנה בפשטות נראה הן מלשון המשנה והן מההיקש שהביאו התוס' שהוא דין בכל מצוה ומצוה מליל הפסח תנאי לצאת ידי חובת המצוה ונכנס בתוך חיוב אכילת פסח ומצה ומרור לומר פסח זה מצה זו וכו'.

ואם כן לפ"ז מה דנאמר במשנה לא יצא ידי חובתו דהיינו שהאמירה שייכת למצוה.

ד. וכן נראה גם מדברי הר"ן בסוכה דעל מאי דאמרינן שם במשנה מעשה שהלכו זקני ב"ש וזקני ב"ה לבקר את רבי יוחנן בן החורנית ומצאוהו שהיה יושב ראשו ורבו בסוכה ושלחנו בתוך הבית ועשה שלא כגזרת חכמים... אמרו לו „אם כן היית נוהג לא קיימת מצות סוכה מימך..." וכתב הר"ן שם בד"ה אמרו לו „...לא קיימת מצות סוכה מימך. לאו דווקא, דהא מדרבנן הוא דמיתסר...", אלא הכי קאמר לא קיימת מצות סוכה כראוי וכרצון חכמים.

לזכרו של הגאון רבי משולם שינקר זצ"ל

וישב, ופעם שאלתי בזה את המשגיח הגר"י לוינשטין ואת מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע ושניהם אמרו שכוונתו שבמקום שיש סכנה מכיון שהאדם מביא את עצמו לידי סכנה, יכול להיזקק על ידי בעל בחירה. הפלא ופלא.

ובזמנו הגר"א מן שליט"א סיפר לרבינו את העובדא הנפלאה הזו, ורבינו השיב כי בזוה"ק מובא כדבריו של בעל האור החיים, ונהנה מהסיפור הנפלא.

רבינו שליט"א
(משמאל) מאזין
בקשב לרבי
משולם, בשמחה
משפחתית אצל
חתנו הגאון רבי
שרגא שליט"א

מימין: הגר"ש
שטינמן, מרן
רשכבה"ג הגראי"ל
שטינמן במבחן
פומבי בישיבת
קהילות יעקב,
הגר"מ שינקר

(ארכיון: קהילות יעקב)

"אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה שאהב רבי משולם את התורה, בוז יבוזו לו, כי מי שראה את החיבה האמיתית שהיה לו לתורה, כמה התאמץ להכניס אותה בליבות תלמידיו, איך שכל שיחו ושיגו היה בדברי תורה, הבין כי שאר ההנאות היו לעומת זה כאין וכאפס אצלו"

דברים נפלאים אלו אמר הגאון הגדול רבי שרגא שטינמן שליט"א לפני מיטתו של להבחל"ח רעו הגאון רבי משולם שינקר ז"ל בהלויתו שיצאה מרחבת בית הכנסת חזון איש לדרמן, בהשתתפות רבינו מרן הגר"ח שליט"א.

הגר"ש שטינמן
שליט"א מספיד

בחודש זה - שבט, שנת תשנ"ו נקרא הגאון רבי משולם ז"ל על ידי להבחל"ח רבי שרגא שליט"א להצטרף לצוות הרבנים בישיבת קהילות יעקב. רבינו מרן שליט"א שהכירו היטב הן מבית הכנסת לדרמן, והן מכך שהוא התגורר אז ברחוב רשב"ם, היה מרוצה מהמהלך "הוא יביא הרבה תועלת לישיבה" אמר אז לחתנו הגר"ש שליט"א.

במרוצת השנים, כשלמדו נכדים של מרן שליט"א בישיבת קהילות יעקב, היה רבי משולם שולח מפעם לפעם שאלות בלימוד לרבינו, תוך שהוא משתמש בזה לעודד את הנכד וגם מרויח בזה עוד 'שטיקל תורה' מרבינו שליט"א. באחד הפעמים הוא שלח הערה חזקה על אחד המהלכים בספר 'קהילות יעקב' בבא קמא, ומרן שליט"א הסכים לה.

אחד העובדות המופלאות סביב אהבת התורה שהיתה לו רבי משולם, כבר התפרסמה במספר מקומות. היה זה אודות דברי האור החיים הק' (בראשית ל"ז כ"ב ד"ה ויצילהו) הכותב "ויצילהו מידם. פירוש לפי שהאדם בעל בחירה ורצון, ויכול להרוג מי שלא נתחייב מיתה, מה שאין כן חיות רעות לא יפגעו באדם אם לא יתחייב מיתה לשמים, והוא אומר ויצילהו מידם".

והנה הדברים פלא ממש, וקשה להבינם, שאדם יכול להרוג גם מי שלא נתחייב מיתה, והגר"ר משולם זצ"ל יגע הרבה בדברים, ופעם אחת החליט לעלות על צינוק הק' של האור החיים בירושלים, והתחנן להקב"ה שבזכות הצדיק הוא יאיר את עיניו במה שכתב בספרו, וכשגמר להתחנן חזר לעירו בני ברק.

והנה כשהוא נכנס לבית הכנסת ניגש אליו יהודי מוכר ממתפללי בית הכנסת, ואומר לו מעצמו, שהנה יש אור החיים תמוה בפרשת

עדין בסגר? ממשיכים לעשות סדר!

"קובץ גליונות" יוצא במיזם מיוחד בשיתוף "דברי שי"ח", ומבקש שיתוף פעולה מקוראינו היקרים, לשלוח העתק של תמונות ומסמכים ישנים ומעניינים, מגדולי הדורות, ובנושאים שונים.

לכל אחד יש ייחוס, בביתו של כל אדם קיימות תמונות של רבנים המפארים את האירועים השונים שהיו במשפחתו, צריך רק את הזמן לחפש, כעת זה הזמן.

נשמח לשיתוף פעולה, ולקבל גם תמונות, שלכם הם נראות פשוטות ומוכרות, אבל לכלל לציבור יכול להיות תועלת גדולה, אי"ה הדברים יראו אור לתועלת הרבים.

נא לפנות למערכת "דברי שי"ח" בכתובת:
ig0533145900@gmail.com

או במספר: 053-3145900, גם למי שאין אפשרות לסרוק, יכול לפנות אלינו ונדאג לכך בהתאם.

ובהזדמנות זו נודה לכל שולחי החומרים המיוחדים, אי"ה הדברים יבואו לידי שימוש במשך הזמן

בברכה מרובה יצחק גולדשטון

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

📍 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 077-2092005 📠 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310

גיליון מס' 415 פרשת בא
תשפ"א שנה תשיעית

לזכות ולברכה
ראובן בן זהבה
נעמי ברכה בת נאוה ליאורה
שיזכו לרפ"ש בתושח"י

דברי שי"ח

ממרח רשכה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

«פנינים על הפרשה»

מי ומי החולכים... בנערנו ובזקינו נלך בבנינו ובבנותנו
בצאננו ובבקרנו נלך (י"ט)

כתב בעל הטורים: אמר פרעה למשה, מה אתם מבקשים כל כך ללכת, וכי אתם סבורים לכנס לארץ? מי ומי החולכים, כי כלם ימותו במדבר חוץ מיהושע וכלב. מי ומי בגמטריא 'כלב' ובן' נון. והשיבו משה: בנערנו ובזקינו נלך, כי לא נגזרה גזרה לא על פחות מבן כ', ולא על יתר מבן ס' ע"ל.
והוסיף רבנו שליט"א: על פי דבריו נתן גם לפרש את המשך הפסוק: בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו נלך.
בבנינו - אפשר שהתכוונו על כל הבנים שלא נגזרה עליהם מיתה, כגון בני שבט לוי (ב"ב ק"א ב').
ובבנותנו - הולך על כל הבנות שעליהן כלל לא נגזרה כליה ויכולות להכנס לארץ (רש"י במדבר כ' יד').
בצאננו ובבקרנו - גם כ"ל, שכל הבהמות לא נגזרה מיתה.

ונתנו על שתי המזוזות (יב, ז)

כתב בטעמא דקרא: כתיב מזוזות חסר ו' תגיגא, וכן בכל הפרשה, אבל במצות מזוזה בפרשת ואתחנן ועקב כתיב מלא ו' תגיגא.

ויש לומר, דכבר כתב רש"י בפרשת תשא ובפרשת עקב וכן בתנחומא שם: 'לחת' חסר, מלמד ששניהם שוין, ולמדנו דאם חסר ו' הרבוי מלמד על שויותם, ואם כן כאן שהזו על שתי המזוזות, שתיהן היו שוות, לכך כתיב מזוזות חסר, מה שאין כן במצות מזוזה, שאין קובעין אלא על אחת מהמזוזות, אם כן אין שתיהן שוות, לכך כתיב מלא.

במשך שנים רבות היה רבנו מכתת רגליו ברחבי העיר ומכריע בשאלות שנתעוררו בדיני מזוזה. כמעט כל מי שהיה מבקש שיבוא להביט על פתחי הבית ולהכריע, היה 'זוכה' (במדת האפשר) לבקור קצר ולהכריע מידית.

(שבענו מטוביך)

מי מכיר?

תמונה זו אותה קיבלנו מאחד מקוראינו, התפרסמה בעיתון מקומי לפני למעלה מעשרים שנה, באירוע נראה רבינו שליט"א מאזין לדרשה בבית כנסת. היודע פרטים על האירוע והמופיעים בו, יועיל להודיענו.

לזכות התורם
לברכה והצלחה
וסייעתא דשמיא

לזכות ולרפואת
סבי ר' יוסף יעקב בן בלומה
לרפואה שלמה ולבריאות איתנה

כב' עורך הגליון ומזכה הרבים שליט"א
שלו' וברכה

הבאתי בס' ד' דבר ששמעתי ממרח הגר"ח שליט"א
(הובא בספר 'דבר נצב בשמים') וזה דבר שרק הגר"ח שליט"א יכול
לאומרו, ומיד.

שאלתי על פר' בשלח, בפס' י"ד כ"א 'ויוֹלֶךְ ה' את הים ברוח קדים'
שהאריך רש"י לבאר שזה רוח של פורענות שהקב"ה מביא על
הרשעים - ומקורו מהמכילתא. ולמה רש"י לא פירש כן אצל הארבה
בפר' בא שג"כ כתוב רוח קדים - וענה רבינו שליט"א: המכילתא
מתחיל בפר' פסח וזה נאמר אחר מכת הארבה ולכן רש"י מביא רק
בשלח ששם נמצא המכילתא. מדהים לזכור כל זאת אין זאת אלא
שכינה ששורה עמו.

בברכה שתזכה להגדיל תורה

ולספר בשבח החכמים - שזה מיוחדות הדת.

תוספת מיוחדת מהערות הקוראים החשובים

בגליון לפרשת שמות הובא מאמר שחשף את מעמד סיום כתיבת ספרי
הנ"ך בבית הכנסת לדרמן, תחת אחת התמונות היה רשום והכוונה
היה שלא היה ידוע מי הוא המצולם בתמונה, (י"ש"כ לכל המגיבים הרבים)
נביא כאן מתוך הספר 'בית אמי' קטע קצר על אותו אדם:

דמות מעניינת נוספת שהסתופפה בצלו של 'לדרמן' הייתה פרופסור
אלוין רדקובסקי, יהודי אמריקאי גבא קומה. הלא לא התגורר בבני ברק,
ומדי שבת היה עושה את הדרך רגלי מביתו ברמת חן שבעיר רמת גן כדי
להתפלל בבית הכנסת. שמו היהודי של האיש, שהסתייפלר כינהו 'החכם
העולמי', היה ר' אברהם יצחק הכהן.

פרופסור רדקובסקי היה מומחה בעל שם להנדסה גרעינית והיה
ממפתחיה של הצוללת הגרעינית הראשונה 'נאוטילוס'. בארץ עסק
בפיתוח שיטות חדשניות להפקת אנרגיה גרעינית. הוא עלה ארצה כדי
לזכות לברך ברכת כהנים מדי יום. (בחוץ לארץ נושאים הכהנים כפיים
רק בימים טובים - שלוש עשרה פעמים בשנה בלבד). כאן התקרב למרחן
הסתייפלר והחל מתפלל בקביעות בבית מדרשו. ע"כ מתוך הספר.

וכן כתב לנו ידידנו החשוב רבי יוסף רינהולד:

פרופסור זה היה הממציא של חיל הים האמריקאי לשלב את פצצת
האטום לספינות בים. והיה כמעט כל שבוע באמריקה שם לימד
באוניברסיטה והיה חוזר לשבתות לביתו ברמת גן ומגיע כל תפילות
השבת ל-לדרמן [שחרית, כמוכן בנץ החמה] ומקומו היה מול הסתייפלר
בספסל השני מאחורי ר' יודל שפירא והיה רוב התפילה בעמידה,
ומסירותו לתפילה היתה כה גדולה, עד שהיה מגיע "סחוט" מים מרוב
הליכה מרמת גן, בין בגשמים ובין בזיעה שבקיץ. גם בזקנותו כשהיה גבו
כפוף ממש בעיגול רח"ל,

הוא לא היה מדבר כמעט עם אנשים כי היה איש סוד רק עם מעטים,
ביניהם היה מדבר עם אבי רבי מרדכי רינהולד זצ"ל, בשבת בבוקר היה
מלווה אותו לאחר הנץ עד רש"ב"ם 5 עד שקיבל את הדברי תורה של אבי
שהיה משנן שוב ושוב [עם כמה מילים באנגלית שאבא שלי הטעים לו]
כדי שיהיה לו מה לחשוב בדרך לביתו ברמת גן, והיה נפרד בשמחה
ובעדינות להפליא כשליווה את אבי [הצעיר ממנו הרבה] עד לפתח הבית,
גם היה תורם מכספו לכולל בהוד השרון, כמזומני שאבי סיפר לי שגם
בביתו הגדול ברמת גן, לא משתמש בחשמל שאינו כשר ואין לו שם
גנרטור... מה גם שהוא בא מהעולם הגדול והמדמד, ובכל זאת הוא מצא
את שיא המדע ואת שיא ההתאמצות שלו, דוקא בלדרמן. אבא שלי היה
מציין זאת בדרשותיו בקרב בעלי תשובה כמה קידוש ה' היה על ידו.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

"ESSENTIALLY" ABOVE & BEYOND!

י' שבט תשפ"א • 23 ינואר 2020 • מאנסי: הדלקת נרות - 4:43 • מוציש"ק - 6:15 (72 דקות) • Vo. 3 | Issue 18 | No. 117 • בסייד

רס התורה

דברי תורה מודפסים ומופצים בחופשיות על ידי ראמפוסט

"בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"

פרשת בא

דברי שי"ח • טיב הקהילה • שבילי פנחס • חוט של חסד • המברך

דברי תורה
עברית